



”Muligheter i Den grønne landsbyen”



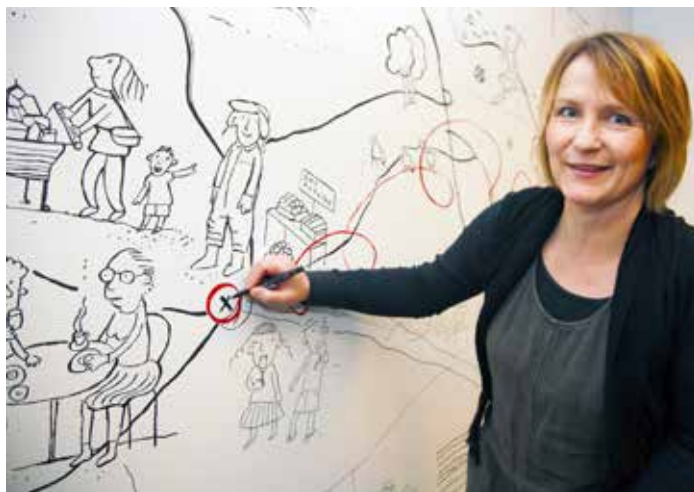
Randaberg
kommune

PENGAR

av Arne Garborg

Ein kan kjøpa seg mat,
men ikkje mathug,
dropar, men ikkje helse,
mjuke sengar, men ikkje svevn,
lærdom, men ikkje vit,
stas, men ikkje venleik,
glans, men ikkje hyggje,
moro, men ikkje glede,
kamerater, men ikkje venskap,
tenarar, men ikkje truskap,
gråe hår, men ikkje ære,
tolege dagar, men ikkje fred.

Skalet av alle ting kan ein få for pengar.
Men ikkje kjernen;
det er ikkje for pengar fal.



Forsidebildet: Representanter fra Barn og unge sitt kommunestyre i Randaberg.

Denne siden: Illustratør Annlaug Auestad har preget inngangspartiet på komunehuset med sine streker. Strekene ble originalt laget til kommuneplanen i Randaberg.

Innhold

Innhold

Innledning	4
Organisasjonen	6
Rådmannens ledergruppe	7
Rådmannens forslag til budsjett og øk.plan	8
Forutsetninger i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplanforslag	14
Statsbudsjettet og kommunene	18
KOSTRA	20
Alternativt budsjett uten eiendomsskatt	22
Driftsbudsjettet	23
Obligatoriske oversikter drift	28
Investeringsbudsjett	30
Generelt	
Investeringsiltak i økonomiplanperioden	
Det skjer i Randaberg	34
Sentraladministrasjonen	36
Helse og oppvekst	40
Kultur	66
Nav	78
Tekniske tjenester	86
Plan og forvaltning	94
Skole	102
Randaberg kirkelige fellesråd	114
Det store bildet	120
Lederlaget	122
Hovedtabeller:	
Tabell: Driftstiltak	24
Tabell: Budsjettskjema 1A/1B	28
Tabell: Hovedoversikt drift	29
Tabell: Investeringsiltak	31
Tabell: Investeringer, budsjettskjema 2A	33
Tabell: Hovedoversikt investeringer	33

" I enhver budsjettbehandling vil det være mange ønsker og behov som blir tatt opp fra tjenesteområdene og politikerne. Det er vanskelig å få alle disse inn i et balansert budsjett.

Innledning

Dette er rådmannens forslag til budsjett for 2015 og økonomiplan for 2015-2018.

Forslaget er utarbeidet med bakgrunn i budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017, virksomhetsplaner for 2014 og årsmeldingen for 2013 i tillegg til KS-sak 36/14 Rammesak 2015.

I KS-sak 38/13 vedtok kommunestyret nye økonomiske måltall som skal legges til grunn for budsjettarbeidet framover.

Budsjettet er basert på regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2015.

Randaberg 30. oktober 2014



Per Blikra

Økonomisjef



Magne Fjell

Rådmann



I fritt fall. Cheerleading som pausegymnastikk for noen av deltagerne under Landsbymesteren 2014 i september i år.

Organisasjonen

Kommunestyret

25 representanter

Ordfører

Kontrollutvalget

- 3 medlemmer

Formannskapet

- 7 medlemmer

Hovedutvalg for nær- miljø og kultur (HNK)

- 11 medlemmer

Hovedutvalg for opp- vekst og levekår (HOL)

- 11 medlemmer

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne (MNF)

- 7 medlemmer

Eldrerådet

- 5 medlemmer

Barn og unges kommunestyre (BUK)

- 18 medlemmer

Administrasjonsutvalg/ Likestillingsutvalg (ADM)

- 6 medlemmer

Kommuneplanutvalget

- 7 medlemmer

Rådmannen

- Inkl. økonomi, personal- og organisasjonsutvikling og kommunikasjon og næring

Helse og oppvekst

- Inkl. heldøgntjenester, sykehjem, dagsenter, hjemmetjeneste, boligjeneste, barnehage, helsetjenester og barnevern.

Tekniske tjenester

- Inkl. renovasjon, renhold, teknisk drift, bygg og eiendom

Kultur

- Inkl. fritid, kulturskole, idrett, Tungenes fyr, Vistnestunet og bibliotek

Skole

- Inkl. tre skoler med skolefritid, voksenopplæring og PPT.

Plan og forvaltning

- Inkl. arealplanlegging, byggesak, oppmåling og jordbruk

Nav Randaberg

Interkommunale selskap (IKS):

- Interkommunalt vann-, avløps- og renovasjonsverk (IVAR)
- Brannvesenet i Sør-Rogaland
- Stavangerregionen Havn
- Interkommunalt arkiv i Rogaland IKA
- Rogaland revisjon
- Sørmarka Flerbrukshall
- Multihallen i Sandnes og Storhallen i Randaberg

Interkommunalt samarbeid:

- Randaberg interkommunale PPT
- Rogaland kontrollutvalgssekretariat

Foreninger/samarbeid:

- Ryfylke friluftsråd
- Jæren friluftsråd
- Voldtekstmottaket Stvgr
- Region Stavanger BA
- Viltneemnd
- Interkommunalt kulturråd
- Tilsynsutvalg Jærstrendene
- Transportsamarbeid Nord-Jæren
- Småbåtforeninger Skiftesvik og Ryggstranden

Stiftelser:

- Jærmuseet
- Rogaland Arboret
- Krisesenteret i Stavanger

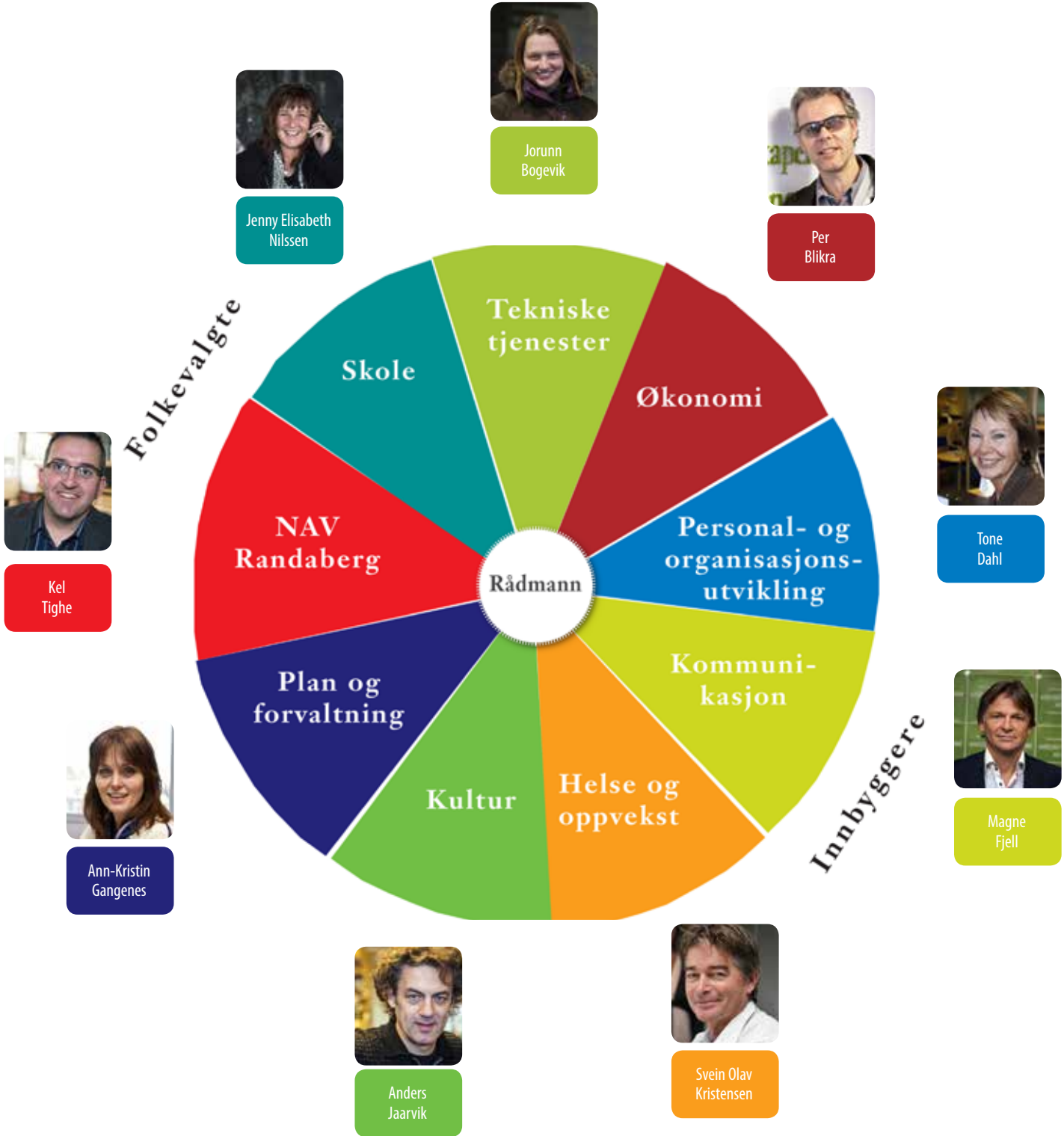
Kommunale AS:

- Lyse Energi
- Randaberg Rennesøy bygdeblad
- Ranso Treindustri
- Greater Stavanger Economic Development
- Allservice
- Attende
- Landsbykonferansen Randaberg
- Nord-Jæren Bompengeselskap
- Gastronomisk Institutt
- Filmkraft
- Måltidets Hus

Møter 2013

Kommunestyret	8
Kontrollutvalget	4
Formannskapet	9
HNK	8
HOL	8
MNF	8
Eldrerådet	9
BUK	4
ADM	2
Kommuneplanutvalget	10

Rådmannens ledergruppe



1) Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan

Utfordringene for Randaberg kommune er et høyt investerings- og driftsnivå. Samtidig gir statsbudsjettet ingen drahjelp i forhold til nye oppgaver eller nye/økte behov. Tvert imot får vi redusert rammetilskudd på grunn av reverse-ring av medfinansieringsordningen av somatiske pasienter (del av samhandlingsreformen), og demografiske endringer (færre barn).

1.1 Handlingsrom gjennom reduserte rammer

Fra 2009 er tjenesteområdenes budsjetter årlig redusert for å oppnå handlingsrom til nye driftstiltak og nødvendige investeringer. Nye oppgaver/flere tjenestemottakere har ført til at budsjettene til tjenesteområdene har økt, til tross for de generelle reduksjonene. God økonomistyring og nøktern drift over flere år gjør at viktige tiltak har blitt iverksatt og at satsninger i statsbudsjettet har blitt gjennomført.

" Utfordringen for Randaberg kommune er et høyt investerings- og driftsnivå.

Følgende generelle reduksjoner i tjenesteområdenes budsjetter de siste årene er en del av fundamentet for rådmannens budsjettforslag for 2015 :

- 2009 og 2010 generell reduksjon av lønnsmidlene: 10 mill. kr
- 2011 ytterligere reduksjon på 5 mill. kr
- 2012 krav til effektivisering på 3 mill. kr i vedtatt økonomiplan + ytterligere 4,25 mill. kr i rådmannens budsjettforslag
- 2013 krav til reduksjon på 3 mill. kr
- I 2014 redusert med 10,7 mill. kr (helårsvirkning 2015: 12,3 mill. kr)
- I vedtatt økonomiplan for 2015-2017 krav til reduksjon på 3 mill. kr årlig, økende til 9 mill. kr i 2017.

Uten disse tilpasningene ville driftsbudsjettet vært 40 mill. kr høyere i 2015, og 46 mill. kr høyere i 2017.

I tillegg er det ikke gitt kompensasjon til tjenesteområdene for generell prisstigning i denne

perioden (unntatt 2013). Det innebærer også en effektivisering på opp mot 3-4 mill. kr årlig. For 2015 har rådmannen lagt inn midler for å dekke prisstigning på kjøp av utvalgte tjenester i tjenesteområdene, men ikke fullt på kjøp av varer, noe som tilsvarer en effektivisering på 1,5 mill. kr. Det samme ble gjort i 2014.

Det er forhold som ikke er prioritert av rådmannen, som tjenestesjefene ser som viktige og som kan medføre utgifter som er vanskelige å unngå. I den grad de gjør det, vil dette måtte tas innenfor rammen til tjenesteområdene og dette vil derfor også i praksis medføre effektivisering av driften.

I enhver budsjettbehandling vil det være mange ønsker og behov som blir tatt opp fra tjenesteområdene og politikerne. Det er vanskelig å få alle disse inn i et balansert budsjett. Det er også slik at det er lettere å la være å legge inn et nytt tiltak framfor å slutte med/ redusere noe en allerede gjør. Dette preger rådmannens tilnærming til å la kommunen ta på seg nye forpliktelser.

1.2 Store utfordringer i 2015-budsjettet

Det høye investeringsnivået i økonomiplanperioden medfører økning i netto finanskostnader i hele økonomiplanperioden. Økningen fra et år til det neste er i størrelsesorden 5-10 mill. kr, økende utover i økonomiplanperioden. I tillegg kommer økte driftskostnader av noen av investeringsforslagene (for eksempel nytt bofellesskap).

Randaberg kommune har i tillegg følgende økonomiske utfordringer i budsjettet for 2015:

- Økt driftsnivå (driftsavvik) i 2014 (og 2015)
- Vekst i frie inntekter og egne inntekter dekker ikke lønns- og prisvekst
- Reversering av medfinansiering av medisinske pasienter på sjukehus
- Vedtatt innsparing på 3 mill. kr i 2015 skal gjennomføres

De tre første punktene over var ikke kjent da gjeldende økonomiplan ble vedtatt, og innebærer derfor nye utfordringer som kommunestyret må forholde seg til i sin behandling av budsjett/ økonomiplan.

1.1.1 Driftsavvik i 2014

Driftsavvik i 2014 innen det nye tjenesteområdet helse- og oppvekst har ulike årsaker. Noe skyldes for lav budsjettering i 2014 (turnuskandidat, leger, legevakt). Tjenesteområdet har også fått økte behov og nye brukere i løpet av 2014. En del av avviket er også et uttrykk for at noen av tiltakene som er vedtatt, for å tilpasse seg reduserte rammer, ikke har virket. Rådmannen ser at Randaberg kommune i 2015 må redusere omfang og kvalitet på tjenestene for å tilpasse oss den økonomiske situasjonen, ikke bare redusere generelt på lønnsmidlene.

Når driftsrammer skal reduseres for å få plass til investeringer og nye pålagte oppgaver og nye behov, så vil budsjettene bli stramme i forhold til endringer i omfang i løpet av året. I 2014 har vi sett at omfanget på flere områder har økt i forhold til forutsetningene i vedtatt budsjett. Dette gjelder brukerstyrt personlig assistent (BPA), omsorgslønn, barnevernsutgifter, nye brukere med store hjelpebehov både på avlastningssenteret (unge brukere) og i boligene (brukere over 18 år).

Nye unge brukere med store hjelpebehov fører også til høyt forbruk på styrka barnehagetilbud og på skolene.

Disse endringene fører både til dårligere økonomisk resultat i 2014 og til at behovet for å redusere utgiftene i 2015-budsjettet blir større.

1.1.2 Vekst i inntekter og pris/lønnsvekst

Normalt skal vekst i "frie inntekter" (skatt og rammetilskudd), sammen med en tilsvarende justering av egne inntekter, dekke pris- og lønnsveksten. Økning i frie inntekter skal også dekke endringer i demografi (flere innbyggere, spesielt eldre og unge) og nye/utvida oppgaver som blir pålagt kommunene i statsbudsjettet. Statsbudsjettet opererer med at økningen i frie inntekter også vil gi kommunene inntekter som de selv kan prioritere i tillegg til dette.

Veksten i frie inntekter vil variere fra kommune til kommune. Randaberg kommune får denne

gangen en økning som er lavere enn landsgjennomsnittet (tilsvarer 3-4 mill. kr). Når vi regner på hva vi får i økte inntekter dekker dette ikke forventet lønns- og prisstigning. Det betyr at nye oppgaver må dekkes av egne midler. Det samme må økning i tjenestebehov, både de som det er lagt føringer for i statsbudsjettet, men også andre lokale behovsendringer.

Randaberg kommune hadde en økning i folketallet fra 1/7-2013 til 1/7-2014, men færre ettåringer uten statlig kontantstøtte og 0-1-åringer. Disse to forholdene alene fører til en økning i inntektsutjamningen (og redusert netto skatteinntekt) på 4 mill. kr fra 2014 til 2015.

" Rådmannen ser at vi i 2015 må redusere omfang og kvalitet på tjenestene for å tilpasse oss den økonomiske situasjonen, ikke bare redusere generelt på lønnsmidlene.

1.1.3 Reversering av medfinansiering i samhandlingsreformen.

Et sentralt økonomisk element i samhandlingsreformen var at kommunene skulle delfinansiere medisinske pasientopphold ved sykehusene. Kommunene fikk tilført ekstra rammetilskudd ut fra «objektive» kriterier (per innbygger med mer for eldre innbyggere enn yngre). Randaberg kommune fikk relativt lite økning i rammetilskudd, fordi vi har en ung befolkning (behov omtrent 85 % av landsgjennomsnittet). Men fordi Randaberg kommune har et vesentlig lavere forbruk av sykehustjenester for medisinske pasienter enn befolkningen skulle tilsi, fikk vi likevel mer i økt rammetilskudd enn det vi måtte betale i 2012.

Nå når ordningen blir reversert, mister vi rammetilskudd etter de samme kriteriene, og slipper å betale til sykehusene. Fordi vi fortsatt har lavt forbruk i forhold til aldersjustert befolkning, får vi nå betydelig høyere kutt i rammetilskuddet enn det vi mister av utgifter. Dette gjelder de fleste kommunene i Stavanger Universitetssykehus sitt opptaksområde.

Randaberg kommune har i 2014 budsjettet med å betale 7,4 mill. kr i medfinansiering. Trekket i rammetilskudd i 2015 er 10,9 mill. kr. Dette gir en netto svikt i inntektene på 3,5 mill. kr i forhold til vedtatt økonomiplan.

1.3 Reduserte driftsbudsjetter

Driftsbudsjettet er redusert tidligere år og i 2015 gjennom konkrete reduksjoner, manglende/ ufullstendig prisjustering og at nye uunngåelige kostnader er innarbeidet i eksisterende rammer for tjenesteområdene. I vedtatt økonomiplan er det lagt til grunn at driftsbudsjettet må reduseres ytterligere med 3 mill. kr årlig fra 2016, det vil si 9 mill. kr i 2018. Alt dette videreføres, men de økonomiske utfordringene medfører at Randaberg kommune må redusere driftsbudsjettet ytterligere.

Større innsparingstiltak i rådmannens budsjettforslag er:

- Færre lærerårsverk i skolene, 2 mill. kr
- SFO, fjerne søskenmoderasjon og endre tilbudet, 0,5 mill. kr
- Færre barnehageplasser i drift (stenge avdelinger), 0,9-2,0 mill. kr
- Reduksjon med 1 årsverk styrka barnehage, 0,6 mill. kr
- Færre senger i sykehjemmet, 2,1-2,7 mill. kr
- Stenge kafeen alle dager, 0,4 mill. kr
- Stenge Vistnesveien dagsenter, 0,6 mill. kr
- Generell reduksjon i helse og oppvekst (holde stillinger ledige, reduserte dr.utg.), 1,3 mill. kr
- Redusere tilskudd til kulturtiltak og instruktørlønn skolekorps, 0,4 mill. kr

Andre innsparingstiltak er vist i tabeller over driftstiltak og i tjenesteområdenes tekstdele.

I tillegg har rådmannen økt egenbetaling utover prisstigning på en rekke områder. På plan- og forvaltning er det lagt opp til 100 % selvkost på flere områder, noe som forventes å øke inntektene med bortimot 1 mill. kr årlig.

Disse tiltakene er ikke nok til å saldere budsjett og økonomiplan. I vedtatt økonomiplan er det lagt til grunn at skatteinntekter og rammetilskudd øker mer i Randaberg kommune enn i landet for øvrig. Det er også videreført forventinger om økt utbytte fra Lyse.

I 2015-budsjettet har rådmannen gjort ytterligere tre omfattende grep for å få budsjettet i balanse:

" Både Sunnhetsgrenden og Harestad skole og kulturscene er utsatt ett år.

- Både Sunnhetsgrenden og Harestad skole og kulturscene er utsatt ett år. Dette gir reduserte finanskostnader, spesielt i slutten av perioden (10 mill. kr i 2018).
- Byggelånsrenter for de store investeringsprosjektene (Harestad skole og kulturscene, Sunnhetsgrenden og byggene i Tarzanskogen) blir belastet investeringsprosjektene og reduserer dermed driftsutgiftene. Dette utgjør 1,6 mill. kr i 2015, økende til 9,4 mill. kr i 2018. totalt 15,7 mill. kr.

- Avdragsutgiftene er redusert til minimumsavdrag i 2015. De er også redusert litt i 2016, mens nivået er på samme nivå som vedtatt økonomiplan i 2017 og 2018.

Helse- og oppvekst har det største budsjettet, og dermed også flest og størst innsparingstiltak. Budsjettene til skolene er også stort, derfor er det også lagt vesentlige innsparinger til dette tjenesteområdet. Rådmannen viser til tekstdelen spesielt fra disse tjenesteområdene, og den detaljerte tiltaksdelen, for nærmere beskrivelse av innsparingstiltakene og konsekvensene av disse. Rådmannen legger opp til at reduksjon i årsverk blir gjennomført med naturlig avgang, ved å la stillinger stå ubesatte og utsatt nyttilsetning når stillinger som blir ledige skal tilsettes i.

1.4 Inntektsnivået i Randaberg kommune

Kostra-tall viser at det brukes mer penger samlet i Randaberg kommune enn i sammenlignbare kommuner, til tross for reduksjonene de siste årene. På de fleste tjenestene bruker vi mer enn gjennomsnittet, mens vi på noen områder bruker litt mindre. Det har vært mulig som følge av forholdsvis høye skatteinntekter (128 % av gjennomsnittet), eiendomsskatt og inntekter fra Lyse Energi som samlet gir oss mer å rutte med enn mange andre kommuner.

" Kostra-tall viser at det brukes mer penger samlet i Randaberg kommune enn i sammenlignbare kommuner

Basert på de objektive kriteriene i inntektsystemet er Randaberg kommune en «lettere» kommune å drive enn andre, og bør derfor ha et

lavere kostnadsnivå. På den andre siden har vi flere brukere med store hjelpebehov enn gjennomsnittskommunen, noe som drar kostnadsnivået oppover. Kostra-tabeller med kommentarer fra tjenesteområdene viser mer om driftsnivåene våre i forhold til andre kommuner.

1.5 De store investeringene

De store investeringene i rådmannens forslag til økonomiplan er ny Harestad skole og kulturscene, Sunnhetsgrenden og barnehage/barnebolig/ressurscenter i Tarzanskogen. Det er også andre investeringer i vedtatt økonomiplan, og det er i tillegg lagt inn noen få nye investeringer.

I økonomiplanperioden ligger det inne 150 mill. kr til å begynne på noen av de viktige elementene i Sunnhetsgrenden (første byggetrinn):

- Nytt sykehjem
- Nytt bofellesskap
- Løsning av arbeidsplass-situasjonen på Vardheim gjennom bygging av andre etasje på sidebygget til Randaberg Arena.

Rådmannen foreslår å utsette realiseringen av sykehjemmet og bofellesskapet med ett år. Det vil si at investeringen blir gjort i perioden 2016-2018 i stedet for 2015-2017. Det er lagt til et tillegg på 2,5 mill. kr på grunn av garderober som flyttes fra andre byggetrinn til første byggetrinn.

I vedtatt økonomiplan og rådmannens forslag til økonomiplan 2015-2018 er det ikke lagt inn midler til drift av ekstra sykehjemssenger. Driftsmidler til dette må innarbeides fra 2019, eller finansieres med friske midler eller på bekostning av annen drift, dersom det skal realiseres i økonomiplanperioden. Det er lagt inn 3,9 mill. kr i driftsmidler til nytt bofellesskap fra 2018 i rådmannens forslag til økonomiplan (videreføring av vedtatt økonomiplan, men flyttet et år ut i tid).

Ny Harestad skole og kulturscene er forutsatt bygget i økonomiplanperioden, men rådmannen har utsatt ferdigstilling ett år. I vedtatt økonomiplan er ferdigstilling antatt våren 2017. Rådmannens budsjettforslag gir ikke rom for ferdigstilling før 2018. Budsjettet er økt med 43 mill. kr i

prosjektet som det ble redegjort for i formannskapsmøte 2. oktober i år. Opparbeiding av tomt og inventar inngår i de 253 mill. kr som nå er avsatt til selve bygget.

Kostnader til kjøp av tomt og rekkefølgekostnader knyttet til prosjektet kommer i tillegg. Tomtekostnader er foreløpig budsjettert ut fra siste pris for tilsvarende kommunalt kjøp. Resultatet av forhandlingene om prisen vil ikke bli kjent før endelig budsjettbehandling er ferdig i desember. Rådmannen kommer tilbake i egen sak om dette når prisen er kjent, eventuelt i forbindelse med en tertialrapport i 2015.

" I økonomiplanperioden ligger det inne 150 mill. kr til å begynne på noen av de viktige elementene i Sunnhetsgrenden.

I vedtatt økonomiplan er det ikke tatt høyde for ressurscenter som skal bygges sammen med ny barnehage og barnebolig i Tarzanskogen. I tiltaket i vedtatt økonomiplan står det at dette skal innarbeides i økonomiplanen når det er kjent. Basert på det er budsjettet til barnehage/barnebolig/ressurscenter i Tarzanskogen økt med 16 mill. kr, til 58 mill. kr i rådmannens budsjettforslag.

1.6 Utvikling i årsverk

Kommunen har hatt en betydelig vekst i oppgaver og årsverk de siste årene, spesielt i perioden fram til 2009. Veksten i denne perioden er hovedsakelig knyttet til nye barnehager. Fra 2009 er det en mer moderat økning fram til 2014. Vi regnet med å gå ned i årsverk fra 2013 til 2014 på grunn av innsparinger, men med økt driftsnivå i 2014 blir det likevel ikke resultatet.

Årsverktutviklingen ser slik ut:

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall årsverk	595	607	627	634	643	645	653	654	637

Det vil bli en reduksjon i stillinger i 2015. Den største reduksjonen vil skje i Helse og oppvekst, som vil redusere med ca 11 stillinger. Skolene vil redusere med ca seks stillinger. I de andre enhetene er det bare små endringer.

Innsparingene vil ikke medføre oppsigelser, men vil fases inn i løpet av året ved naturlig avgang og "gjennomtrekk" (turnover). avgang og "gjennomtrekk" (turnover).

1.7 Nye måltall fra 2014

I KS-sak 38/13, som ble behandlet i juni-møtet i 2013, vedtok Randaberg kommune nye mål som skal legges til grunn for budsjettarbeid og evaluering av regnskapene framover. Vedtaket i saka var slik:

”Randaberg kommune skal legga følgende økonomiske mål til grunn for framtidige budsjett/økonomiplaner:

- *Netto driftsresultat i % av driftsinntekter:
Mellom 1 og 4 %.*
- *Arbeidskapital i % av driftsinntekter:
Mellom 20 og 30 %.*
- *Ubundne driftsfond i % av driftsinntekter:
Mellom 5 og 8 %.*
- *Kapitalfond i % av driftsinntekter:
Mellom 7 og 10 %.*
- *Netto lånegjeld per innbygger:
Mindre enn 60.000 kr/innbygger.”*

Det er spesielt de to måltallene netto driftsresultat og netto lånegjeld per innbygger som får betydning for budsjettarbeidet. Men måltallene om størrelsen på kapitalfond legger også begrensninger på bruk av dette i finansieringa av investeringene.

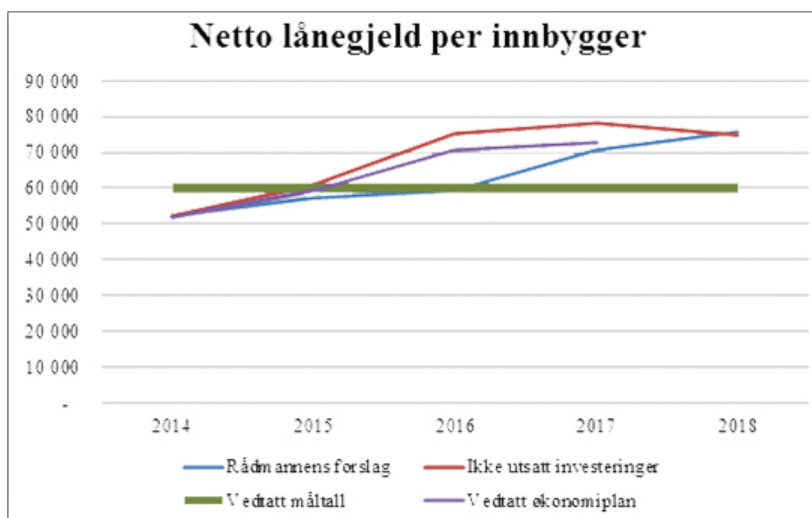
Fram til 2013 bidro et høyt investeringsnivå til et (kunstig) høyt netto driftsresultat, gjennom at momskompensasjonen for investeringer ble ført i driftsregnskapet. Økonomisk bidrar nå et høyt investeringsnivå til vekst i gjeld og netto finanskostnader, i tillegg til eventuell effektivisering av driften på grunn av investeringene.

I saken om økonomiske måltall argumenterer rådmannen for å bruke netto lånegjeld som måltall i stedet for total lånegjeld, og måltallet ble også hevet i forhold til status per 2013. Det vil si at rådmannen ønsket et måltall som kunne nås med et fortsatt høyt investeringsnivå. I vedtatt økonomiplan er likevel netto låneopptak økt, slik at netto lånegjeld er mer enn 70.000 kroner per innbygger i 2017.

” Netto lånegjeld er mer enn 70.000 kroner per innbygger i 2017.

1.8 Rådmannens budsjettforslag i forhold til vedtatte måltall

Rådmannen har lagt opp til et investeringsnivå som både får plass til Sunnhetsgrenden og Harestad skole og kulturscene i økonomiplanperioden. Rådmannen foreslår å utsette ferdigstilling av begge prosjektene et år. Dette er gjengitt som Randaberg kommune i grafene under. Flere av grafene viser også konsekvensene av å ikke utsette disse to prosjektene: «ikke utsatt investeringer».



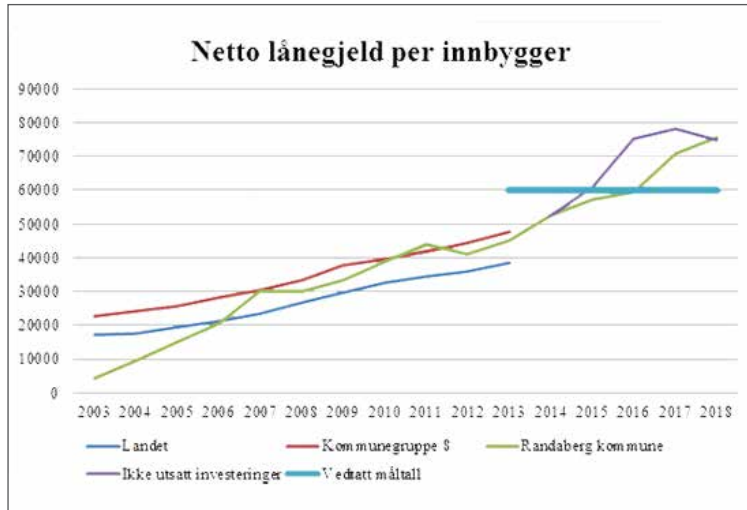
Netto lånegjeld per innbygger vil med begge alternativene øke til over måltallet, og i 2018 vil de være omtrent på samme nivå. Ved ikke å utsette investeringene kommer økningen allerede fra 2016.

Det betyr at investeringsnivået rådmannen har lagt opp til er ekspansivt, men rådmannen mener det er viktig at både Harestad skole og kulturscene og Sunnhetsgrenden trinn 1 blir realisert snart, og har derfor likevel lagt opp til dette høye investeringsnivået.

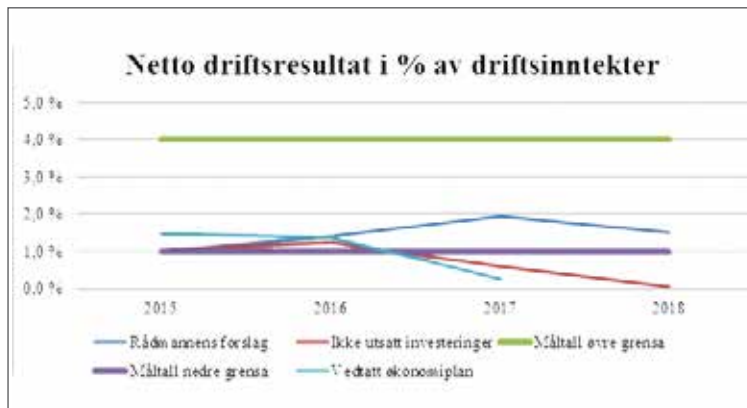
” Investeringsnivået rådmannen har lagt opp til er ekspansivt.

Netto lånegjeld ligger også høyere enn i vedtatt økonomiplan. Dette fordi rådmannen har saldert driftsbudsjettet med å redusere avdragene i 2015, og til dels 2016.

Grafen under viser utviklingen av netto lånegjeld historisk og i økonomiplanperioden for Randaberg kommune sammen med historiske tall for landet og vår kommunegruppe i Kostra.



I saken om måltall blir netto driftsresultat framholdt som det viktigste måltallet å styre etter. Grafen under viser utviklingen basert på rådmannens forslag og alternativet der ferdigstilling av de to store investeringene ikke er utsatt med ett år.



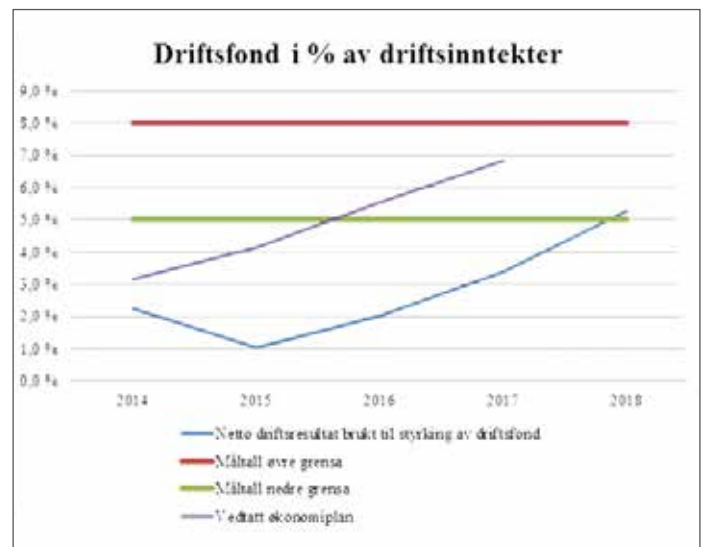
Fra 2006 til 2008 hadde Randaberg kommune et netto driftsresultat som var bedre enn det nasjonale og lokale målet på 3 % av driftsinntektene.

I 2009 og 2010 førte svikt i skatteinntektene til at netto driftsresultat ble på 0,3 % i 2009 og minus 2,0 % i 2010. For 2011 var resultatet igjen tilfredsstillende på 3,4 %. For 2012 og 2013 var netto driftsresultat 2,6 % og 2,1 %. Budsjettert netto driftsresultat i 2014 er 0,8 %.

Fram til og med 2013 inngår momskompensasjonssinntekt av investeringene i netto driftsresultat. Fra 2014 er dette ikke med i netto driftsresultat.

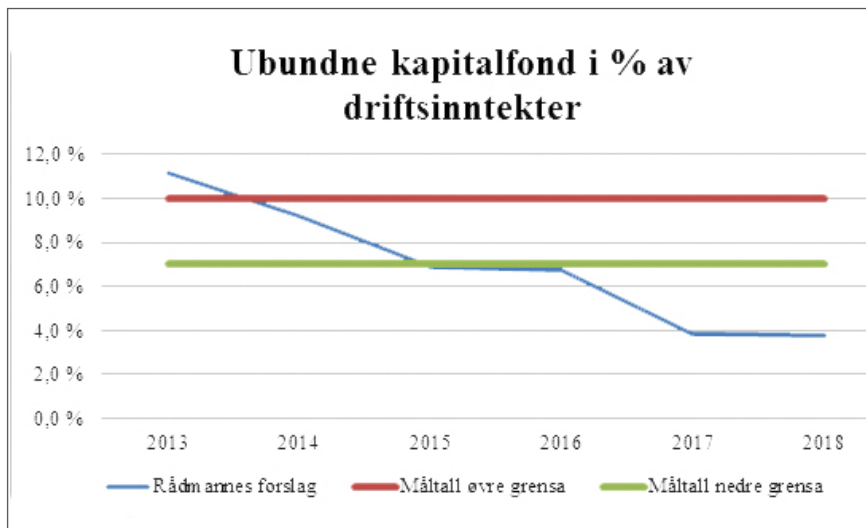
I grafen foran ser en at selv med de betydelige innsparingene og forutsetningene om økte inntekter utover økonomiplanperioden som ligger i rådmannens forslag, så vil resultatet uten utsettning av de to store investeringsprosjektene bli omtrent null i 2018. Rådmannens budsjettforslag ligger over måltallet i hele økonomiplanperioden.

I forhold til de vedtatte måltallene knyttet til soliditet: driftsfond og ubundne kapitalfond i forhold til driftsinntektene, så er driftsfondene for små ved inngangen til 2015. I rådmannens budsjettforslag er det derfor lagt til grunn at netto driftsresultat blir tilført driftsfond både for 2015 og de påfølgende åra. For 2014 er det lagt til grunn at en må bruke av driftsfond for å saldere regnskapet. Soliditeten vil bli bygd opp til det vedtatte nivået, men det vil skje senere enn i vedtatt økonomiplan og ende på et lavere nivå.



I 2011-2012 solgte vi store deler av utbyggingsområdet Vestre Goa. Netto salgsinntekter ble avsatt til kapitalfond. Vi har budsjettert med å bruke deler av dette i 2014, og i rådmannens forslag blir det brukt ytterligere midler i 2016. Dette vil redusere kapitalfondet til under måltallet i 2017 og 2018, og vi må vurdere hvordan vi kan styrke dette etter økonomiplanperioden. Dette måltallet må også ses i sammenheng med at vi bygger opp driftsfond til vedtatt nivå i økonomiplanen.

" Driftsfondene er for små ved inngangen til 2015.



1.9 Budsjett og økonomiplan som styringsdokument

Rådmannen legger fram et forslag til budsjett for 2015 som blir bindende for neste år når det blir vedtatt av kommunestyret (med kommunestyrets endringer). Kommunestyret vedtar også økonomiplanen som gjelder for de påfølgende åra.

Økonomiplanen gir føringer for neste års arbeid med budsjett for 2016 og tilhørende økonomiplan, men er ikke like bindende som budsjettet. Både rådmannen og de folkevalgte kan derfor justere forhold i økonomiplanen når arbeidet med årsbudsjettene gjøres.

Det er først når investeringsprosjekt og drifts- endringer senere blir vedtatt i aktuelt årsbudsjett at de er bindende.

2) Forutsetninger i rådmannens budsjett og økonomiplan-forslag

2.1 Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

Skatteinntektene til kommunene så langt i år, har vært lavere enn det regjeringen forutsatte i revidert nasjonalbudsjett i mai. Randaberg kommune har ikke hatt slik svikt i skatteinntektene per innbygger, men får høyere utgift knyttet til inntektsutjamningen fordi inntekten i resten av landet har gått ned, og veksten i innbyggertallet i Randaberg kommune har vært lavere enn forutsatt.

Regjeringen justerer den kommunale skattøren for personlige skatteyttere for 2015 ned fra 11,4 % til 11,25 %. Den generelle veksten i skatteinntekter skal likevel føre til en økning i skatteinntektene som skal være med på å kompensere prisøkning (kommunal deflator) og endringer i demografi. Kommunal- og regionaldepartementet presenterer i dokumentasjonen til inntekts-systemet (Grønt Hefte 2011) et anslag på skatt og rammetilskudd for inneværende år og kommende år. I anslaget over frie inntekter til den enkelte kommune i 2015 legges skattefordeling fra 2013 til grunn. Det betyr at alle kommunene antas å ha samme vekst i skatteinntektene i 2014.

Gitt disse forutsetningene er det ventet at de frie inntektene fra 2014 til 2015 vil øke nominelt med 4,2 % for Randaberg kommune, til om lag 532 mill. kr. Dette er bare drøye 10 mill. kr mer enn budsjettet for 2014.

Det er skjedd forholdsvis store endringer i oppgavene fra 2014 til 2015, og dette blir rammetilskuddet justert for. Dersom en justerer rammetilskuddet i forhold til endringene i oppgaver, så har Randaberg kommune en nominell vekst i rammetilskudd og netto skatteinntekter på 21,6 mill. kr fra 2014 til 2015. Dette skal dekke både lønns- og prisvekst og nye satsninger i statsbudsjettet.

Skjønn for tjenester til brukere med store hjelpebehov ble redusert med 0,9 mill. kr til 5,0 mill. kr fra 2013 til 2014. I 2015 er skjønnnet uendret.

Grønt Hefte viser et rammetilskudd til Randaberg kommune for 2015 på 232,2 mill. kr og et anslag på netto skatteinntekter (skatt – rammetilskudd) for Randaberg kommune på 299,5 mill. kr i 2015. Dette er basert blant annet på innbyggertall per 1. januar 2014, totalt 531,7 mill. kr.

" Grønt Hefte viser et rammetilskudd til Randaberg kommune for 2015 på 232,2 mill. kr.

I fjor tok rådmannen utgangspunkt i skatteinntektene for samme år (2013). Disse lå over utgangspunktet for Grønt Hefte og KS sin prognosemodell, og rådmannen la derfor inn et tiltak som økte skatteinntektene med 6 mill. kr. Rådmannen har ikke gjort tilsvarende for 2015-skatteanslaget. Samme tenking som i fjor ville plusset på skatteanslaget med omtrent 3 mill. kr, men med den usikre sysselsettingssituasjonen i regionen som vi har nå, ligger det en risiko i at Randaberg kommune sin relative andel av skatteinntektene går ned.

I rådmannens anslag er det inkludert en netto økning på 1,5 mill. kr på grunn av forventet innbyggervest fra 2014 til 2015. Dette er det ikke tatt hensyn til i anslaga fra Statsbudsjettet/KS. Budsjettet for frie inntekter for 2015 blir da totalt 533,2 mill. kr. I årene etter 2015 er det lagt til grunn en ytterligere økning i skatt og rammetilskudd med bakgrunn i forventet befolkningsvekst og vekst i antall eldre i Randaberg kommune utover landsgjennomsnittet.

Skatteinntektene er vanskelige å budsjettere for kommunene, spesielt kommuner som har over landsgjennomsnittet i skatteinntekter per innbygger, og dermed betaler inntektsutjamning. "Fallhøyden" vil for Randaberg kommune normalt være pluss/minus 5-10 mill. kr i forhold til det beløpet rådmannen anslår skatteinntektene til. I rådmannens budsjettforslag er skatteinntektene satt omtrent i midten av mulige inntektsnivå, men justert opp for forventet lokal skattevekst. Rådmannens budsjettforslag er derfor sårbart i forhold til konjunkturrendringer.

Skatteandelen er nå 40 % av de frie inntektene, mens rammetilskudd utgjør 60 %. Regjeringspartiene har tidligere signalisert at de ønsker å gradvis heve skatteandelen til 50 % eller høyere. Dette favoriserer kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet, slik som Randaberg kommune. I forslag til Statsbudsjett for 2015 er det ikke foreslått endringer i fordelingen mellom skatteinntekter og rammetilskudd.

2.2 Statstilskudd, flyktninger (integreringstilskudd)

Tilskuddet er budsjettert i samsvar med hvor mange flyktninger som bor i Randaberg og hvor mange nye vi har planlagt å ta imot. Beløpene er

en videreføring av vedtatt økonomiplan.

2.3 Ressurskrevende brukere/brukere med store hjelpebehov

Kommunal egenandel ble hevet fra 835.000 kr til 865.000 kr, og fra 15 til 20 % av overskytende utgifter for 2010. For 2011-2013 har ordningen hatt samme kompensasjonsgrad (80 %), mens egenandelen er suksessivt hevet med forventet lønnsstigning. For 2014 ble egenandelen hevet til 25 % (75 % kompensasjonsgrad) og innslagspunktet var 1.010.000 kr. I 2015 er innslagspunktet hevet med 37.000 kr utover prisstigning og er 1.080.000 kr. Kompensasjonsgraden på 75 % er videreført.

Randaberg kommune får også skjønnsmidler fra Fylkesmannen fordi vi har mange brukere med store hjelpebehov og derfor må betale uforholdsmessig mange egenandeler. Vi får i 2015 5,0 mill. kr i slike skjønnsmidler. Dette er det samme som i 2014, men en reduksjon på 0,9 mill. kr sammenlignet med 2013.

2.4 Eiendomsskatt

Eiendommene i Randaberg kommune er retaksert med virkning fra 2009, og inntektene i 2014 er 5,8 mill. kr på næring (verk og bruk) og 6,2 på bolig- og fritidseiendommer. I vedtatt økonomiplan er det fortutsatt at eiendomsskatten på boliger skal bort fra 2015. Samtidig skal satsen på næring økes fra 5,15 til 7 promille (maksimalsats). Dette er beregnet til å gi en netto inntektsnedgang på 4,1 mil. kr fra 2014 til 2015.

En økning av skattesatsene med 3 % (den kommunale deflatoren), for å delkompensere for lønns- og prisstigning, vil gi en økning i eiendomsskatten på 0,4 mill. kr med utgangspunkt i budsjett for 2014. Justering av skattesatsene i takt med prisstigningen i 2010-2015 ville medført en økning på 2 mill. kr. Med vedtaket om å ta bort eiendomsskatt på boliger og å øke til maksimalsats på næring, er slike økninger ikke aktuelle.

Rådmannen har tidligere påpekt at en full utnyttelse av eiendomsskatten (maksimalsats på både næring og bolig med utgangspunkt i retakseringen i 2009) ville gitt inntekter på litt i underkant av 30 mill. kr. For 2014 er inntektene 12 mill. kr, mens de i rådmannens budsjettforslag for 2015 er 8 mill. kr.

2.5 Inntekter fra Lyse Energi AS

Lyse betaler en garantert avkastning til eierne sine av ansvarlig lån på opprinnelig 3 milliarder kroner. Avkastningen er knyttet til NIBOR-rentesats (internrenten mellom bankene) og til eierandel. Randaberg kommune eier 3,279 % av Lyse. I tillegg til den garanterte avkastningen betaler Lyse utbytte av overskudd til eierne.

Rådmannen fulgte i budsjettforslaget for 2014 de forutsetningene som Stavanger og Sandnes kommuner hadde lagt til grunn for sine budsjetter.

Forventet samlet utbytte til eierne ble satt til 382 mill. kr i 2014 med en årlig opptrapping på 25 mill. kr videre i planperioden. For 2015 budsjetterer rådmannen med 13,345 mill. kr i utbytte (av totalt 407 mill. kr i utbytte til eierkommunene).

" For 2015 budsjetter rådmannen med 13,345 mill. kr i utbytte (fra Lyse).

2.6 Økning gebyrer/avgifter/egenbetalinger/husleier

For å kunne videreføre driftsnivået må inntektsgrunnlaget styrkes. De fleste gebyrer/egenbetalingene er økt med 3 % i samsvar med den kommunale deflatoren (lønns/prisvekst). På VAR-området er endringen relatert til selvkostregnskap for hvert område og varierer fra null til 4 % i takt med endring i kostnadene for hvert element (vann, avløp, renovasjon). Foreldrebetaling for barnehage er økt i tråd med føringer i statsbudsjettet for 2015.

For å saldere budsjettet har rådmannen også lagt inn en rekke tiltak som øker egenbetalingene utover deflatoren på 3 %. Innen plan og forvaltning er gebyrer økt til selvkost, noe som gir bortimot 1 mill. kr i økte inntekter. Gebyrene øker omtrent 10 % på oppmåling, i gjennomsnitt 26 % på byggesak (mellom 10 % og 90 % avhengig av type byggesak) og 20-30 % på reguleringsplaner.

For oversikt over gebyrendringene fra 2014 til 2015, se budsjettkommentarer for aktuelle tjenestoområder og eget gebyrvedlegg.

2.7 Rentesats, renteutgifter/renteinntekter og avdragsutgifter

Det er budsjettert med 3,0 % rente og 25 års avdragstid i 2015 og økonomiplanperioden for nye investeringer. I vedtatt økonomiplan var det budsjettert med 4,0 % rente og 20 års avdrags-

tid. Randaberg kommune har en struktur på låneopptak (fast og flytende rente), utlån (Lyse, flytende) og rentekompensasjon (flytende) som gjør at vi er forholdsvis nøytrale i forhold til rentenivået. Rentesatsen som er brukt får derfor først og fremst betydning for finansiering av nye investeringer og effekten dette får på renteutgiftene.

Randaberg kommune har fram til 2013 betalt avdrag i forhold til de faktiske avdragsutgiftene på låna. Vi har tatt opp de fleste låna med 20 års avdragstid, et par lån har 25 års avdragstid. Vi har hatt høyere avdragsbelastning i driftsregnska-

pet enn det loven krever. Loven krever avdrag i forhold til avskrivningstiden, som for mange av investeringene vi har gjort de siste åra er lenger enn 20-25 år.

I årsmeldingen for 2013 viste rådmannen at forskjellen mellom lovens minimumsavdrag og det vi faktisk betalte i 2013 var 12 mill. kr. Budsjetterte avdragsutgifter for 2015 og framover er i utgangspunktet på samme nivå som i 2014, men rådmannen har foreslått å saldere driftsbudsjettet i 2015 og 2016 med å redusere avdragsutgiftene med 10 og 4 mill. kr. Avdragsutgiftene vil fortsatt være over minimumsavdraget.

I 2014 har vi tatt opp årets investeringslån som et sertifikatlån uten avdrag. Vi har også fornyet en del gamle, mindre lån med sertifikatlån uten avdrag, samt at vi har etablert et 5-årig obligasjonslån uten avdrag. Dette betyr at rådmannen må justere avdragsbetalingen i 2015 og framover ved å ta opp lavere nye lån enn budsjettert eller fornye eksisterende sertifikatlån med lavere sertifikatlån. Uansett skal rådmannen påse at det blir betalt og regnskapsført avdrag i samsvar med vedtatt budsjett (og minst minimumsavdrag).

2.8 Lønnsavsetning

Randaberg kommune setter av midler for å dekke økte lønnsutgifter som følge av lønnsoppgjør i kommende budsjettår og overheng og glidning fra 2014 til 2015. Lønnsreserven er på 12,2 mill. kr.

" Det er budsjettert med 3,0 % rente og 25 års avdragstid i 2015.

Lønnsreserven skal dekke både helårseffekt av oppgjør i 2014 (overheng), lønnsglidning (endring i kompetanse/ansenet) og effekt av lønnsoppgjør i 2015.

Forventingen/forutsetningen i statsbudsjettet om lønnsstigning i 2015 på 3,3 % utgjør 15,4 mill. kr for Randaberg kommune. Beløpet som er lagt inn som lønnsreserve er lavere enn i fjor fordi vi ikke bruker opp all lønns reserve i 2014. Dette på grunn av innsparing ved streik (etterbetaling fra senere tidspunkt), nedjustering av årslønnsvekst 2013-2014 fra 3,5 % til 3,3 % og at budsjettet for 2014 var beregnet ut fra et litt for høyt tall.

2.9 Prisvekst

Virksomhetene er i åra 2009-2012 ikke kompensert for årlig prisvekst. For 2013 ble det tilført 3,9 mill. kr for å kompensere en forventet prisvekst på driftsutgifter, refusjonsutgifter og overføringsutgifter. På enkelte arter (for eksempel energi og kostnader til IVAR) er det tatt hensyn til det vi faktisk vet om endringer i prisenivå.

For 2015 (og 2014) er det gitt kompensasjon for prisstigning på tilskudd og overføringer, mens det ikke er gitt full kompensasjon på prisstigning på kjøp av varer og tjenester. Forventet prisvekst fra 2014 til 2015 er 3 %.

" Forventet prisvekt fra 2014 til 2015 er 3 %.

2.10 Pensjon

Rådmannen har videreført satsen til KLP med 15,39 % av lønnsartene. Fra 2014 budsjetteres pensjonspremien på tjenesteområdene. Premieavviket er budsjettert på egen ansvarsområde og sørger for at det er pensjonskostnaden som blir belastet Randaberg kommune samlet. Satsen til Statens Pensjonskasse er uendret på 12,25 %. For begge pensjonsordninger kommer arbeidstakers andel på 2 % i tillegg.

2.11 Opplæring

Opplæringsmidler ble budsjettert felles inntil 2010-budsjettet. Deler av budsjettet ble fordelt til tjenesteområdene i etterkant. 1,2 mill. kr ble i budsjettet for 2011 fordelt til alle tjenesteområdene, de resterende 0,8 mill. kr ble beholdt

sentralt (lederopplæring, internopplæring IKT, til spesiell fordeling, reserve). I løpet av 2011 til 2014 er det redusert på de sentrale midlene, mens det er tilført midler til tjenesteområdene, delvis for å kunne utløse statlige midler. Det er budsjettert med 3 mill. kr i opplæringsmidler i 2015. Dette skal dekke både selve kursutgiftene og reise-/diettutgifter i forbindelse med disse.

" Det er budsjettert med 3 mill. kr i opplæringsmidler i 2015.

3.12 Driftstilskudd til private barnehager

Randaberg kommune brukte både i avregningen for 2013 og budsjettet for 2014 den nye modellen som KS og Private Barnehageeieres Landsforbund (PBL) utviklet sammen for utregning av tilskudd til de private barnehagene.

Fra 2015 skal kommunene bruke regnskap for to år tilbake (2013) som grunnlag for tilskudd i stedet for budsjett for kommende år (2015). Dette forenkler arbeidet, da regnskapet er mer nøyaktig enn budsjettet og ferdig tidligere (vedtatt våren 2014). Det er likevel noen punkter som er uklare.

For 2013 har Randaberg kommune ønsket å bruke den såkalte «Sarpsborgmodellen» for utregning av tilskuddet. Sarpsborgmodellen bruker pensjonsutgifter for barnehageansatte i stedet for gjennomsnittet for alle ansatte i kommunen. Dette fordi pensjonskostnadene i private barnehager (innskuddsbasert) i gjennomsnitt er langt lavere enn i kommunale barnehager (ytelsesbasert). Utdanningsdirektorat og Kunnskapsdepartement har uttalt det ikke er anledning til dette, men flere kommuner har likevel foreløpig lagt denne modellen til grunn for avregningen for 2013. For Randaberg kommune utgjør forskjellen i underkant av 1 mill. kr i 2013. Departementet har satt i gang et nytt prosjekt for å prøve å forenkle regelverket for tilskudd til de private barnehagene, og Randaberg kommune er en av kommunene som er bedt om å være med på å gi innspill til dette arbeidet. Et av mandatene til det nye prosjektet er å se på hvordan kommunene kan regne ut pensjonskostnadene omtrent som i Sarpsborgmodellen, eller legge til

barnehagene, så på sikt kan tilskuddet til private barnehager bli redusert.

De lokale satsene for driftstilskudd i 2015 er beregnet ut fra 2013-regnskap og er 170.446 kr for små barn og 80.143 kr for store barn. Satsene i 2014 er 172.332 kr og 83.249 kr. I 2014 får de private barnehagene 96,83 % av satsene, i 2015 er dette økt til 98 %.

Hovedårsaken til at satsene går ned er at foreldrebetalingen økes i 2015, slik at de barnehagene får dekket mer av sine inntektsbehov gjennom denne. Uten denne økningen ville satsene for 2015 vært litt høyere enn i 2014 (173.363 og 83.061). Omleggingen fra å bruke nye budsjett-tall (2015), til to år gamle regnskapstall (2013), er også med på å redusere satsene fra 2014 til 2015.

De nasjonale satsene for 2015 er 197.200 kr for små barn og 95.700 kr for store barn. Differansen skyldes at Randaberg kommune har større, nyere og mer driftseffektive barnehager enn landsgjennomsnittet.

Den nasjonale satsen for kapitaltilskudd for 2015 er 9.500 kr/barn. Lokal sats for kapitaltilskudd basert på egne tall vil være vesentlig høyere enn den nasjonale satsen fordi vi har mange nye barnehager.

I 2011-2014 har Randaberg kommune brukt den nasjonale satsen, og rådmannen har lagt til grunn at denne også blir brukt i 2015. Valg av lokal sats for kapitaltilskudd vil øke tilskuddet til private barnehager med omtrent 1 mill. kr utover det som ligger i rådmannens budsjettfor-slag.

Randaberg kommune vil justere ned tilskuddet for 2015, dersom det blir anledning til å bruke lavere pensjonskostnader i 2015 enn gjennom-snitt for kommunene (Sarpsborgmodellen eller nivået i private barnehager).

" Lønnsveksten er nedjustert fra 3,5 % til 3,3 %.

3) Statsbudsjettet og kommunene

3.1 Endringer i det økonomiske opplegget for kommunesektoren for 2014

Kostnadsveksten fra 2013 til 2014 er beregnet til 3,0 %. Dette er det samme som i RNB (revidert nasjonalbudsjett). Lønnsveksten er nedjustert fra 3,5 % til 3,3 %, og overslag for økning i demografikostnader er redusert med 0,5 milliard kroner.

Skatteinntektene er nedjustert med 0,9 milliard kroner i forhold til RNB. Dette kommer i tillegg til nedjusteringen med 1,04 milliard kroner i RNB i forhold til statsbudsjettet for 2014. Veksten i 2015 er regnet fra skatteinntektsnivået i RNB, så den siste nedjusteringen påvirker ikke skatteinntektene i 2015.

" Skatteinntektene er nedjustert med 0,9 milliard kroner i forhold til revidert nasjonalbudsjett.

3.2 Det økonomiske opplegget for 2015

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter i 2015 legger regjeringen til grunn en pris- og lønnsvekst i kommunal sektor (deflator) på 3,0 %. Lønnsveksten er forutsatt å bli 3,3 %.

Kommuneopplegget er ventet å gi en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2015 på 6,2 milliard kroner. Dette tilsvarer en vekst på 1,5 % fra nivået regjeringen i RNB antok sektoren ville få i 2014.

Regjeringen øker kommunesektorens frie inntekter for 2014 med 4,4 milliard kroner. Dette er reell vekst i frie inntekter, dvs. at det i budsjettopplegget er lagt inn kompensasjon for pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i tillegg.

Regjeringen forventer at kommunesektorens skatteinntekter i 2014 blir 1,9 milliard kroner lavere enn det de forventet i fjor høst. Disse skatteinntektene får kommunesektoren ikke kompensert i 2014, men de inngår ikke i grunn-

laget for beregning av vekst fra 2014 til 2015. De manglende skatteinntektene i 2014 fører dermed til at veksten i sektorens inntekter fra 2014 til 2015 blir høyere når vi regner fra anslag på regnskap 2014.

Veksten i frie inntekter skal bl.a. dekke kostnadsveksten kommunene har pga demografiske endringer fra 2014 til 2015. Forventa merutgifter til dette er 3,1 milliard kroner, men bare 2,7 milliard av dette er tatt med i beregningene i statsbudsjettet. Veksten skal også dekke særskilte satsninger i statsbudsjettet som helsestasjons- og skolehelsetjenesten, tjenester til rusavhengige og personer med psykiske lidelser og mer fleksibelt barnehageopptak.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren i 2015 blir nedjustert fra 11,4 % til 11,25 %. Dette er tilpasset forutsetningen om at skattekosten av de samla inntektene for kommunene fortsatt skal være 40 % i 2015.

" Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren i 2015 blir nedjustert fra 11,4 % til 11,25 %.

Økt veksttilskudd

Grensa for å kvalifisere til veksttilskudd er redusert fra gjennomsnittelig vekst de tre siste åra på 1,75 % til 1,7 %. På den andre siden er satsen redusert til 55.000 kr per innbygger.

Randaberg kommune har hatt gjennomsnittlig vekst de tre siste åra på omtrent 1,2 % og får ikke veksttilskudd.

Samhandlingsreformen

Kommunal medfinansiering i samhandlingsreformen blir reversert fra 2015. Kommunene skal ikke lenger betale 20 % av kostnadene til medisinsk behandling ved sjukehusene, og blir trukket til sammen 5,7 milliard kroner i rammetilskuddet for dette.

Trekk for Randaberg kommune 10,9 mill. kr., dvs. tap på 3,5 mill. kr.

Helse og omsorg

Det blir foreslått en tilskuddsramme for 2014 som gir rom for 2 500 nye heldøgns omsorgsplasser. Maksimumsgrensene blir heva til 1 337 400 for omsorgsboliger og 1 634 600 kr for sykehjemsplasser i sone 2 (ikke presskommuner).

Ressurskrevende tjenester/brukere med store hjelpebehov

Innslagspunktet er foreslått justert opp til 1.080.000 kr som er 37.000 kr mer enn en generell prisjustering tilsier. Kommunenes kompensasjon for utgifter utover innslagspunktet ble justert ned fra 80 % til 75 % i 2014.

Kompensasjonsgraden er uendret på 75 % i 2015. Randaberg kommune mister over 1 mill. kr som følge av heving av innslagspunktet, utover lønnsstigning.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

200 mill. kr av veksten i de frie inntektene til kommunesektoren er begrunnet med styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, samt jordmortjenesten. Effekt for Randaberg kommune er estimert til omtrent 0,4 mill. kr.

Rusfeltet og psykisk helse

200 mill. kr av veksten i de frie inntektene til kommunesektoren er begrunnet med styrking av tilbudet til personer med rusproblemer og personer med psykiske lidelser. Effekt for Randaberg kommune estimert til omtrent 0,4 mill. kr.

Brukerstyrt personlig assistent (BPA)

Rett til brukerstyrt personlig assistent for personer under 67 år med langvarig og stort behov for personlig assistanse tar til å gjelde fra 1. januar 2015. Kommunene blir kompensert med 300 mill. kr i 2015 gjennom rammetilskuddet. Effekt for Randaberg kommune er estimert til omtrent 0,6 mill. kr.

Kompetansesatsing i skolen og barnehagene

Det er foreslått å styrke satsinga på videreutdanning for lærere med 144 mill. kr. Det er også bevilget 60 mill. kr til kompetanseheving for barnehageansatte.

" Det er foreslått å styrke satsinga på videreutdanning for lærere med 144 mill. kr.

Barnehager

100 mill. kr av veksten i de frie inntektene er grunnlagt med arbeid for større fleksibilitet i barnehageopptaket. Satsingen legger til rette for redusert ventetid for en barnehageplass, særlig for familier med barn født etter 1. september. Effekt for Randaberg kommune estimert til omtrent 0,25 mill. kr.

Foreldrebetalingen i barnehager er økt med 100 kr per måned utover prisstigning. Ny maksimal-sats er 2 580 kr/mnd. Dette reduserer rammetilskuddet til kommunene med 312 mill. kr. Effekt for Randaberg kommune estimert til omtrent 0,7 mill. kr. Det blir foreslått et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling som sikrer at betalingen for en heltidsplass maksimalt skal utgjøre 7 % av en familie sin samla person- og kapitalinntekt.

Minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager blir ikke endret i 2015, og vil være 98 % for hele året.

Kommunalt barnevern

Kommunal egenandel i statlige institusjoner er økt med 15 000 kr/mnd. Effekt for Randaberg kommune estimert til omtrent 0,3 mill. kr.

Øremerket tilskudd til barnevern blir videreført på samme nivå som i 2014.

4) KOSTRA

KOSTRA (KOMMune-STat-RAPportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Informasjonen om 1) kommunale og fylkeskommunale tjenester, 2) bruk av ressurser på ulike tjenesteområder og 3) egenskaper ved befolkningen, blir registrert og sammenstilt for å gi relevant informasjon til beslutningstakere i kommuner, fylkeskommuner og staten.

Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring i kommuner og

fylkeskommuner, og gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås.

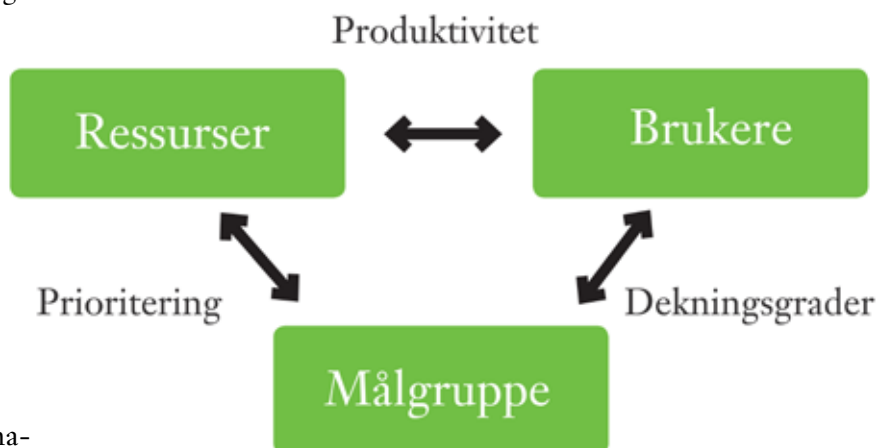
Da Kostra ble etablert i 2001, skulle det også lette og strømlinjeforme rapporteringen fra kommunene til staten.

Kostra egner seg best til å sammenligne seg med kommuner som innbyrdes er like i størrelse og struktur. Kostra-tall som er vist i budsjettet for 2014 (mest i vedleggene fra tjenesteområdene) sammenligner Randaberg kommune med gruppe 8, Rogaland og landet samlet. Det er i visse tilfeller også sammenlignet med utvalgte nabo-kommuner.

For Randaberg kommune vises også utviklingen over tid for aktuelle Kostra-data. Gruppe 8 er 27 mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter, inkludert Rogalandskommunene Time, Randaberg og Strand.

Kostra opererer med tre typer sammenlignings-tall: 1) prioriteringer, 2) dekningsgrader og 3) produktivitet. Prioriteringer viser hvor mye ressurser (som regel penger eller årsverk) som brukes på utvalgte områder av tjenesteytingen / forvaltningen.

Dekningsgrader sier noe om hvor mange i aktuell brukergruppe/aldersgruppe og lignende som får et gitt tjenestetilbud. Produktivitet sier noe om hvor mye ressurser som brukes på hver "enhet" av tjenesteytingen/forvaltningen. Sammenhengene kan også vises som i figuren under.





Studie av grønnsaksproduksjonen i Randaberg, f.v. Olav Sande, tidligere ordfører i Randaberg kommune (1994-1999), nå organisasjonssjef i Rogaland bondelag, ordfører Bjørn Kahrs og Erik Aasheim, kommunikasjonsrådgiver i Klima- og miljødepartementet. Bildet er tatt i forbindelse med besøket til klima- og miljøminister Tine Sundtoft til Randaberg i oktober i år.

Kostra, forts.

Kostra sier ingen ting om driften er "rett" eller "gal", men gir indikasjoner på hvor kostnaden ved driften avviker fra andre kommuner og hvordan utviklingen er i egen kommune.

Kostra peker på hvor kommunene bruker penger og åpner for sammenligninger, men sier lite om kvalitet.

" Lønnsutgiftene utgjør omtrent 70 % av utgiftene i Randaberg kommune.

Rådmannen presenterte i FSK-sak 46/14 Kommunebarometeret for 2014. Kommunebarometeret for 2014 er i stor grad basert på Kostra-tall fra 2013. Rådmannen har i årets budsjettforslag forsøkt å bruke Kostra-tallene fra Kommunebarometeret i tjenesteområdenes Kostra-sammenligninger.

De siste tilgjengelige Kostra-tall er fra 2013. Disse vil ikke være oppdatert med endringer i kostnadsnivå i 2014 som følge av innsparingstiltak og påplussinger som er gjort i 2014.

5) Alternativt budsjett uten eiendomsskatt

Rådmannen ble i forbindelse med rammesaken i 2011 bedt om å legge fram et alternativt budsjett der eiendomsskatt ble faset ut i løpet av økonomiplanperioden. Det gjorde rådmannen for både 2012, 2013 og 2014.

I vedtatt økonomiplan er eiendomsskatt på bolig faset ut, samtidig som eiendomsskatt på næring er økt. Budsjettert beløp i 2015 er 8 mill. kr i rådmannens budsjettforslag, slik at en utfasing av eiendomsskatt på næring i økonomiplanperioden tilsvarer omtrent 2 mill. kr årlig i hele økonomiplanperioden.

Et budsjett uten eiendomsskatt vil være veldig likt rådmannens forslag i struktur og innretning. Bortfall av disse inntektene vil føre til at enten andre inntekter må økes eller utgifter reduseres. Rådmannen skisserer her ulike tilnæringsmåter til et slikt budsjett, men å velge mellom de ulike alternativene er først og fremst en politisk beslutning. Rådmannen går ikke nærmere inn på

dette nå.

Rådmannen ser seks ulike tilnæringer til en reduksjon i driftsutgiftene:

- Redusere investeringsnivået (avdrag/renter)
- Redusere driftsutgiftene (i hovedsak lønn)
- Utsette innføring av nye tiltak/tjenester
- Konkurransetsetting/øke andre inntekter
- Redusere avdragsutgiftene til lovens minimumskrav
- Justering av andre inntekter
- Redusere netto driftsresultat

Disse kan også kombineres. Rådmannen har i sitt budsjettforslag for 2015 brukt noen av disse virkemidlene for å tilpasse budsjettet til reduserte inntektsrammer.

En reduksjon i investeringene (og låneopptak) på 30 mill. kr årlig i hvert av årene i hele økonomiplanperioden ville gitt omtrent ønsket effekt dersom disse investeringene var finansiert med låneopptak.

Lønnsutgiftene utgjør omtrent 70 % av utgiftene i Randaberg kommune, og mange av de andre utgiftene er faste og vanskeligere å skalere ned. De to tjenesteområdene Helse og oppvekst og Skole utgjør til sammen 80 % av lønnsutgiftene i Randaberg kommune. Dersom vi skal fordele reduksjonen på disse to, medfører det 3-4 færre årsverk i 2015.

Reduksjonene vil komme i tillegg til de effektiviseringstiltakene som rådmannen har lagt inn i sitt budsjettforslag. Det må gjennomføres ytterligere reduksjon med 3-4 årsverk hvert av årene i økonomiplanperioden.

Vi kan utsette planlagte/pålagte nye tjenester/oppgaver utover det som rådmannen allerede har lagt opp til i sitt budsjettforslag.

Det er ulike meninger om konkurransetsetting gir økonomisk effekt, og effekten kan være vanskelig å fastsette i forkant. Rådmannen kan derfor ikke kvantifisere hvordan dette alternativet kan slå ut. Innen VAR-området vil eventuell gevinst av konkurransetsetting medføre

reduerte gebyrinntekter og ikke redusert netto utgiftsnivå for kommunen. Dette fordi alle utgiftene til VAR-området skal dekkes inn med gebyrinntekter pga lovkravene til selvkost.

Avdragsutgiftene i rådmannens budsjettforslag er høyere enn minimumsavdragene kommunen er pliktige til å betale. I 2013 var forskjellen omtrent 12 mill. kr. Forskjellen er i utgangspunktet i samme størrelsesorden i rådmannens budsjettforslag for 2015, men rådmannen har saldert sitt forslag til budsjett og økonomiplan med å redusere avdragsutgiftene i 2015 og 2016, slik at dette virkemiddelet kan først få full effekt fra 2017.

Å redusere avdragsutgiftene vil øke rentebelastningen og netto lånegjeld. På sikt vil avdragsutgiftene øke igjen fordi restgjelden øker og dermed også minimumsavdragene. Avdragsutgiftene om 10-30 år vil bli høyere, fordi vi da vil ha nedbetalt mindre gjeld enn rådmannens budsjettforslag legger opp til.

Andre inntekter kan også økes for å kompensere for bortfall av eiendomsskatten. Det som monner mest er å oppjustere skatteinntektene, men en urealistisk budsjettering av disse vil kunne slå tilbake ved regnskapsavleggelsen.

Egenbetalinger vil måtte økes veldig mye for at det skal få reell betydning, spesielt siden barnehagebetaling - som utgjør en stor andel av disse - har lovbestemt maksimumspris. I rådmannens budsjettforslag for 2015 er det allerede lagt inn økning av inntekter utover kompensasjon for prisstigning.

Reduksjon i netto driftsresultat vil ha omtrent samme effekt som å redusere avdragene på lånene. Det vil øke finanskostnadene på sikt.

" Det som monner mest er å oppjustere skatteinntektene, men en urealistisk budsjettering av disse vil kunne slå tilbake ved regnskapsavleggelsen.



I solveggen under årets Tungeneskonserert.

6) Driftsbudsjettet

6.1 Driftstiltak i økonomiplanen

Tabellen under viser driftstiltak som er tatt med i rådmannens budsjettforslag. Den viser også tiltak som ikke er prioritert. De to øverste linjene viser budsjettforslaget før og etter at tiltak er lagt inn. Egen linje viser driftskonsekvensen av de investeringstiltakene rådmannen har prioritert. Dette omfatter både rente- og avdragsutgifter og økte driftsutgifter knyttet til investeringene (i noen tilfeller er det laget egne driftstiltak med endra inntekter/kostnader som følge av et investeringstiltak).

Tabellen viser et overskudd på 8-12,5 mill. kr i økonomiplanperioden. Overskuddet er det som er igjen til investeringer/fond utenom det som allerede er budsjettert av avsetninger og bruk av disse. Netto driftsresultat avviker litt fra dette, og vises i tabellen hovedoversikt drift (se de neste sidene).

RANDABERG KOMMUNE

BUDSJETT 2015/ØKONOMIPLAN 2015-2018

SIDE 24

Driftstiltak

Alle tall i 1000	2015	2016	2017	2018
Over-/underskudd konsekvensjustert budsjett	-2 532	-2 532	-2 532	-2 532
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	-1 122	3 981	8 255	21 604
Valgte driftstiltak	-4 351	-11 512	-18 268	-28 430
Over-/underskudd budsjettversjon	-8 005	-10 063	-12 546	-9 359
Valgte tiltak				
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan	4 967	-7 860	-16 151	-23 438
100 Valg	452	-	281	281
122 Økt administrasjonsressurs på grunn av ny skole	-	-	-	628
122: Kompetansmidler knyttet til innføring av ungd.tr.meldingen	145	-5	-5	-75
123: Ny 50 % stilling PPT	-	234	234	234
180 Landsbykonferansen	-100	-100	-100	-100
351 og 362 Økning i bosetting av flyktninger	-700	-1 500	-1 500	-1 500
361 Leie av lokaler	-200	-500	-500	-500
366 Styrket barnehage tilbud, 2110 kjøp av tjenester	-	-	-	-530
366 Styrket barnehagetilbud				
440 Bedre strømavtale	-200	-200	-200	-200
440 Reduserte energiutgifter	-50	-50	-50	-50
480 Prisendring, Brannvesenet Sør-Rogaland IKS	-656	-656	-656	-656
480 Driftskostnader nye lekeplasser	10	20	30	30
480 Endring IVAR IKS 2015-2018 Vann, avløp og renovasjon	628	1 354	2 561	4 002
480 Utgifts- og inntektsendringer Avløp	-1 242	-2 370	-2 948	-3 043
480 Utgifts- og inntektsendringer Renovasjon	-356	-920	-1 206	-1 354
480 Utgifts- og inntektsendringer Slam	-133	-154	-172	-188
480 Utgifts- og inntektsendringer Vann	139	-782	-1 205	-1 634
480 Økte inntekter båt plasser 2014	-110	-160	-410	-410
500 Endrede driftsutgifter Folkehøllene	-230	-240	-290	-340
500 Justering av driftstilskudd til regionale samarbeidsparter	15	30	30	30
800 Økt rammetilskudd pga vekst i antall eldre i Randaberg	-	-3 500	-7 000	-10 500
800 Økte skatteinntekter og rammetilskudd pga befolkningsvekst i Randaberg	-1 500	-4 000	-6 500	-9 000
800 Fjerning av eiendomsskatt på bolig og økt sats på næring	4 119	4 119	4 119	4 119
900 Endring utbytte og renter Lyse	-695	-1 400	-2 105	-2 610
900 Reduksjon i renteutgifter pga avdrag på lån i 2014	-1 109	-2 162	-2 162	-2 162
900 Renter og avdrag av investeringstiltak	6 740	5 082	3 603	2 090
Helse- og oppvekst	14	-1 952	-2 027	-2 027
270 Vistestølen barnehage: Økte utgifter til lønn	233	233	233	233
270-279 Redusere barnehageplasser	-850	-2 000	-2 000	-2 000
270-279 Økt sats foreldrebetaling barnehager	-652	-652	-652	-652
271 Økt tilskudd private barnehager	165	165	165	165
274 Viste barnehage	187	187	187	187
280 Rådgiverstilling barnehagesektor 50% som følge av omorganisering	397	397	397	397
362 Fosterhjems lønn	200	200	200	200
362- Konsekvenser av Statsbudsjettet barnevern	350	350	350	350
362 Utgiftsdekning fosterhjem	650	650	650	650
280 Ta bort kommunal kontantstøtte	-270	-270	-270	-270
332 Stenge en sykehjemsavdeling	-2 100	-2 700	-2 700	-2 700
333 Prisjustering kjøkken	-116	-116	-116	-116

Alle tall i 1000	2015	2016	2017	2018
333 Prisjustering kjøkken	-116	-116	-116	-116
34 Prisjustering egenbetaling Helse- og omsorg	-77	-77	-77	-77
333 Stenge kafeen alle dager	-419	-404	-404	-404
341 Basistilskudd til fastleger + turnuslege	1 050	1 050	1 050	1 050
341 Brukere tatt hjem fra tilbud utenfor kommunen	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
341 Inntekter - brukere med store hjelpebehov	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
341 Legevaktsamarbeid med Stavanger	1 200	1 200	1 200	1 200
341 Leie av Steindal Gård. Aktivitetstilbud	300	300	300	300
341 Pålegg fra arbeidstilsynet: Vask av arbeidstøy + Garderobeskap for ansatte i hjemmetjenesten	450	400	400	400
344 Økt bemanning med 1 årsverk i bofelleskap	600	600	600	600
346 BPA privatleverandør	1 400	1 400	1 400	1 400
346 Bilkostnader	90	90	90	90
346 Bruk av vikarbyrå	500	500	500	500
346 Omsorgslønn	760	760	760	760
346 Reduksjon av LAR medikasjon	-300	-300	-300	-300
349 Påbygging/ombygging av Nordheiå - klar 2016	-	-52	-104	-104
361 Statlig tilskudd rusarbeid	120	120	120	120
362 Bofelleskap enslige mindreårige (EM)	-	-29	48	48
362 Institusjonsplasser	1 400	1 400	1 400	1 400
362 Tolketjeneste, erstatte frammøtetolking med telefontolking	-70	-70	-70	-70
363 20 % ekstra jordmorstilling	125	125	125	125
364 Brukere over 18 år som mottar tjenester fra ansvar 364 Avlastningsenteret	1 300	1 300	1 300	1 300
364 Ressurskrevende brukere	200	100	-	-
364 Økt behov (tilflytter i 2014)	1 175	1 175	1 175	1 175
39 Innsparing Helse og oppvekst	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
392 Stenge Vistnesvegen dagsenter	-584	-584	-584	-584
Skole	-1 113	1 317	1 927	2 052
122 Fjerne søskenmoderasjon i SFO	-290	-290	-290	-290
122 Nye fosterhjemselever	600	600	600	600
122 SFO - endre tilbudet	-230	-230	-230	-230
122 Ta vekk gratis skoleskyss for de som etter loven ikke har krav på det	-70	-70	-70	-70
122 Båndbredde mot Internett til skolene.	160	160	160	160
122 Norwaco skole (BH)	50	50	50	50
21 Prisjustering SFO foreldrebetaling	-233	-233	-233	-233
21 Reduksjon på skolene	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
212 Nye elever på ATO	900	3 330	3 940	3 940
123 Lønns og prisstigning PPT 2015	-	-	-	125
NAV	800	1 152	1 152	1 152
351 EM - overføring til NAV fra barnevernstjenesten	800	1 152	1 152	1 152
351 Unge i arbeid	-	-	-	-
Tekniske tjenester	-844	-994	-994	-994
352 Prisjustering husleigeinntekter B2015	-244	-244	-244	-244
440 Leieinntekter av nytt felles barnevern	-450	-600	-600	-600
480 Reduksjon i blomsterprogrammet	-150	-150	-150	-150
Plan og forvaltning	-926	-926	-926	-926
400 Gebyrøkning til selvkost og endring av gebyrinntekter/-utgifter	-926	-926	-926	-926
Kultur	-515	-515	-515	-515
202 Økt foreldrebetaling Randaberg kulturskole	-90	-90	-90	-90

RANDABERG KOMMUNE
BUDSJETT 2015/ØKONOMIPLAN 2015-2018

SIDE 26

Alle tall i 1000	2015	2016	2017	2018
500 Økte utleiepriser Tungenes fyr	-25	-25	-25	-25
560 Innsparing instruktørlønn til skolekorps	-200	-200	-200	-200
560 Reduksjon tilskudd til kulturtiltak.	-200	-200	-200	-200
Sentraladministrasjon	911	911	911	911
100 Justering av revisjonskostnader	111	111	111	111
181 Økte IKT-kostnader	800	800	800	800
Diverse felles	-7 845	-2 845	-1 845	-4 845
120 Lønnsavsetning 2015	12 200	12 200	12 200	12 200
800 Reversering av medfinansiering	3 577	3 577	3 577	3 577
800 Økte skatteinntekter og rammetilskudd, deflator, demografi og realvekst 2015	-16 105	-16 105	-16 105	-16 105
900 Inndekking av negativt resultat 2014	-	2 000	2 000	2 000
900 Redusert rentekompensasjon	665	665	665	665
900 Reduserte avdrag på lån	-10 000	-4 000	-	-
900 Reduserte renter, sertifikatlån	-200	-200	-200	-200
999 Driftsreduksjoner i økonomiplanperioden i 2016 og videre	-	-3 000	-6 000	-9 000
999 Prisjustering av utvalgte driftskostnader	2 726	2 726	2 726	2 726
999 Prisjustering refusjoner	-708	-708	-708	-708
Kirken	200	200	200	200
600 Reduksjon utgifter til kirken	-70	-70	-70	-70
600 Økte utgifter, kirke drift pga lønnsvekst	270	270	270	270
Ikke valgte tiltak				
Rådmannens forslag uten utsetting	-1 330	5 347	17 553	31 646
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan				
800 Økning i eiendomsskatt pga nye boliger/objekt 2015	-300	-600	-900	-900
Helse- og oppvekst				
332, 343, 344 Bruk av vikarbyrå	450	450	450	450
332 Stenge et bofellesskap på Vardheim	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
343 Frivilligkoordinator, 20 % stilling	100	100	100	100
346 E-lås	500	500	500	500
346 Ergoterapeut 50% stilling	300	300	300	300
363 25 % ekstra psykiatrisk sykepleierstilling	157	157	157	157
363 40 % ekstra helsesøster stilling	260	260	260	260
Skole				
122 Fjerning av innteksregulering for betaling i SFO	-160	-160	-160	-160
Kultur				
202 Videreutvikling og styrking av kulturskolen	200	400	400	400
560 Oppfølging minoritetsspråklige på fritidsarenaen (ansvar 560) 2014	100	100	100	100
Diverse felles				
800 Skatteinntekter oppjustert	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
999 Prisjustering alle driftskostnader	4 517	4 517	4 517	4 517
Kirken				
600 Nye kontorstoler - kirken	40	40	-	-
600 Utvidet kontorstilling Grødem	200	200	200	200

" Det er lagt inn driftsutgifter til et nytt bofellesskap, men det er ikke ølagt inn midler til drift av flere sykehjemsplasser.

Alle tiltakene er nærmere beskrevet i eget vedlegg og i teksten fra tjenestemåråråene. I vedlegget er også detaljerte tall for tiltakene tatt med.

Flere av tiltakene er rene prisjusteringer av utgifter og inntekter eller konstatering av at utgifter/inntekter som vi vanskelig kan påvirke går opp eller ned. Enkelte tiltak er en reell styrking av drifta, andre er nye og utvida oppgaver som det er gitt føringer for i statsbudsjettet.

Det er lagt inn tiltak som øker de frie inntektene i økonomiplanperioden pga forventet høyere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet, både generelt og i antall eldre.

Det er i noen investeringstiltak lagt inn driftseffekt av tiltakene. Omfanget av disse er usikre, men de er tatt med for å vise utfordringene. Det er spesielt knyttet til Sunnhetsgrenden at usikkerheten og omfang er av vesentlig karakter.

Det er lagt inn driftsutgifter til et nytt bofellesskap, men det er ikke lagt inn midler til drift av flere sykehjemsplasser. Disse må eventuelt legges inn fra 2019.

Kirken sitt budsjettforslag med begrunnelser/vurderinger er lagt ved som eget vedlegg. Rådmannen har prioritert inn tiltak som går på prisjusteringer, men har også lagt inn en innsparing på kirken.

De resterende tiltakene fra kirken vil kommunestyret måtte ta stiling til, og vil være bestemmende for driftsnivået i kirken framover.



Idar Goa fra Teknisk drift driver vedlikeholdsarbeid utenfor kommunehuset i Randaberg sentrum.

RANDABERG KOMMUNE
BUDSJETT 2015/ØKONOMIPLAN 2015-2018

SIDE 28

Obligatoriske oversikter, drift

BUDSJETTSKJEMA 1A Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	-332 189	-343 418	-346 418	-349 418	-352 418
Ordinært rammetilskudd	-194 288	-189 585	-192 585	-195 585	-198 585
Skatt på eiendom	-11 970	-7 851	-7 851	-7 851	-7 851
Andre generelle statstilskudd	-21 103	-25 468	-26 538	-26 538	-26 538
Sum frie disponible inntekter	-559 550	-566 322	-573 392	-579 392	-585 392
Renteinntekter og utbytte	-22 986	-23 181	-23 886	-24 591	-25 096
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	15 945	16 721	16 273	16 998	19 316
Avdrag på lån	32 298	25 466	33 767	39 266	45 078
Netto finansinntekter/-utgifter	25 257	19 006	26 154	31 673	39 298
Til bundne avsetninger	809	273	0	7	0
Til ubundne avsetninger	0	65	2 041	2 611	2 621
Bruk av ubundne avsetninger	-234	-234	-234	-234	-234
Bruk av bundne avsetninger	-1 433	-1 237	-1 936	-1 137	-984
Netto avsetninger	-858	-1 133	-129	1 247	1 403
Til fordeling drift	-535 151	-548 449	-547 367	-546 472	-544 691
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	529 451	540 444	537 305	533 926	535 332
Merforbruk/mindreforbruk	-5 700	-8 005	-10 063	-12 546	-9 359

BUDSJETTSKJEMA 1B Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Rådmannen					
Ramme for tjenesteområde	50 536	58 551	55 099	52 380	49 380
Skolene					
Andre generelle statstilskudd	-175	-350	0	0	0
Sum fordelt til drift	131 188	129 949	132 113	132 723	133 406
Ramme for tjenesteområde	131 013	129 599	132 113	132 723	133 406
Helse og oppvekst					
Andre generelle statstilskudd	-884	-3 922	-3 922	-3 922	-3 922
Netto avsetninger	-1 173	-648	-1	-1	-1
Til fordeling drift	-2 057	-4 570	-3 923	-3 923	-3 923
Sum fordelt til drift	268 477	271 749	269 655	269 632	272 987
Ramme for tjenesteområde	266 420	267 179	265 732	265 709	269 064
NAV					
Andre generelle statstilskudd	-3 093	-3 193	-3 193	-3 193	-3 193
Til fordeling drift	-3 093	-3 193	-3 193	-3 193	-3 193
Sum fordelt til drift	27 200	29 213	30 065	30 065	30 065
Ramme for tjenesteområde	24 107	26 020	26 872	26 872	26 872
Tekniske tjenester					
Netto avsetninger	549	-316	-1 935	-1 129	-983
Til fordeling drift	549	-316	-1 935	-1 129	-983
Sum fordelt til drift	21 393	20 450	19 835	18 639	19 057
Ramme for tjenesteområde	21 942	20 134	17 900	17 510	18 074

BUDSJETTSKJEMA 1B, forts. Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Plan og forvaltning					
Ramme for tjenesteområde	4 787	3 930	3 930	3 930	3 930
Kultur					
Andre generelle statstilskudd	-148	0	0	0	0
Netto avsetninger	0	65	41	611	621
Sum fordelt til drift	22 475	22 343	22 348	22 298	22 248
Ramme for tjenesteområde	22 327	22 408	22 389	22 909	22 869
Randaberg kirke					
Ramme for tjenesteområde	6 125	6 325	6 325	6 325	6 325

HOVEDOVERSIKT DRIFT Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Brukerbetalinger	-26 164	-26 334	-26 284	-26 284	-26 284
Andre salgs- og leieinntekter	-59 396	-62 194	-63 660	-66 177	-67 689
Overføringer med krav til motytelse	-37 265	-38 750	-38 840	-38 940	-38 140
Rammetilskudd	-194 288	-189 585	-192 585	-195 585	-198 585
Andre statlige overføringer	-21 103	-25 468	-26 538	-26 538	-26 538
Andre overføringer	-648	-648	-648	-648	-648
Skatt på inntekt og formue	-332 189	-343 418	-346 418	-349 418	-352 418
Eiendomsskatt	-11 970	-7 851	-7 851	-7 851	-7 851
Sum driftsinntekter (B)	-683 023	-694 247	-702 823	-711 440	-718 152
Lønnsutgifter	370 811	382 987	381 529	379 733	380 596
Sosiale utgifter	105 742	110 074	109 494	109 008	109 242
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kom tjenesteprod	69 958	73 011	72 185	72 549	72 629
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	64 506	63 703	64 429	65 636	66 627
Overføringer	46 842	43 577	44 082	44 032	43 982
Avskrivninger	22 780	22 780	22 780	22 780	22 780
Fordelte utgifter	-5 045	-5 093	-5 093	-5 093	-5 093
Sum driftsutgifter (C)	675 594	691 039	689 406	688 644	690 763
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-7 429	-3 208	-13 417	-22 796	-27 390
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-22 986	-23 181	-23 886	-24 591	-25 096
Sum eksterne finansinntekter (E)	-22 986	-23 181	-23 886	-24 591	-25 096
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	15 945	16 721	16 273	16 998	19 316
Avdrag på lån	32 298	25 466	33 767	39 266	45 078
Utlån	110	110	110	110	110
Sum eksterne finansutgifter (F)	48 353	42 297	50 150	56 374	64 504
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	25 367	19 116	26 264	31 783	39 408
Motpost avskrivninger	-22 780	-22 780	-22 780	-22 780	-22 780
Netto driftsresultat (I)	-4 842	-6 872	-9 934	-13 793	-10 762
Bruk av disposisjonsfond	-234	-234	-234	-234	-234
Bruk av bundne fond	-1 433	-1 237	-1 936	-1 137	-984
Sum bruk av avsetninger (J)	-1 667	-1 471	-2 170	-1 371	-1 218
Avsetninger til disposisjonsfond	0	65	2 041	2 611	2 621
Avsetninger til bundne fond	809	273	0	7	0
Sum avsetninger (K)	809	338	2 041	2 618	2 621
Regnskapsmessig mer-mindreforbruk (L = I+J-K)	-5 700	-8 005	-10 063	-12 546	-9 359

7) Investeringsbudsjett

7.1 Generelt

Investeringsutgiftene er i 2014-kroner i hele økonomiplanperioden. Det betyr at beløpene vil bli justert ved kommende års økonomiplanbehandling for å fange opp både generell og spesiell prisstigning. I tillegg vil det kunne bli betydelige endringer når prosjektene nærmer seg i tid og konkretiseres. Investeringer fram i tid blir budsjettert ut fra nasjonale normtall eller foreløpige kalkyler. Endret aktivitetsnivå i bygge- og/eller anleggsbransjen nasjonalt og regionalt kan føre til endringer i prisene som er lagt til grunn for beregningene.

For de tre store byggeprosjektene er det ikke lagt til prisstigning i rådmannens forslag til økonomiplan. Dette fordi det nå er lagt

inn økning som følge av nye kalkyler basert på prisnivå høsten 2014, og fordi det i rådmannens budsjettforslag er usikkert hvor stor prisstigningen blir fordi investeringene er skjøvet ut i tid. Men i en senere budsjettprosess vil prisstigning måtte legges inn i disse prosjektene også.

For investeringsprosjekter som mottar husbanktilskudd (for eksempel Sunnhetsgrenden), er heller ikke dette oppjustert til nytt nivå. Dette fordi det er langt fram, og fordi det arbeides med å få omdefinert Randaberg kommune og andre tilsvarende kommuner til presskommuner, slik at de får tilskudd etter høy sats; omtrent 200.000 kr ekstra per bolig/sjukeheimplass.

Fra 2014 har rådmannen lagt til grunn at store byggeprosjekter blir belastet med byggelånsrenter som en del av investeringen. Isolert sett fører dette til økte investeringskostnader (renteutgifter), men vi får tilsvarende reduserte renteutgifter i driften.

Føring av byggelånsrenter som en del av investeringskostnaden er i samsvar med regnskapsforskriftene, men det er også tillatt å gjøre slik som Randaberg kommune har gjort tidligere, ikke skilt mellom byggelånsrenter og andre renteutgifter og dermed ført byggelånsrentene i driften.

7.2 Investeringstiltak i økonomiplanen

Samlet er det planlagt å investere for 570 mill. kr (eksklusiv moms) i økonomiplanperioden. De store investeringene er:

- Harestad skole og kulturscene, 253 mill. kr, inkludert bevilgninger i 2013 og 2014. Ferdigstilling 2018, bygging 2017-2018. Trinn 2 på 250 mill. kr etter at Sunnhetsgrenden er ferdigstilt etter økonomiplanperioden.
- Sunnhetsgrenden, 150 mill. kr i 2014-2018 (netto omtrent 100 mill. kr med husbanktilskudd). Dette er lagt inn som to tiltak (Sunnhetsgrenden (ferdig 2018) og Andre etasje Randaberg Arena (ferdig 2015)).

For å gjennomføre Sunnhetsgrenden slik som både administrasjonen og politikere har jobbet

med prosjektet, må det investeres ytterligere 200 mill. kr etter 2018.

- Ny barnehage, barnebolig og ressursenter i 2014-2016, 58 mill. kr totalt. Rådmannen

undersøker om vi vil få husbanktilskudd til dette prosjektet. Det vil i tilfelle redusere låneopptaket med 2,7 mill. kr med dagens satser.

- Innløsning areal Mekjarvik Sør, 15 mill. kr i 2015.
- IKT-investeringer, 9 mill. kr. Ved eventuelt samarbeidsmodell med Stavanger kommune vil disse investeringene falle ut, og bare delvis bli erstattet med driftsutgifter på sikt.
- Ekstraordinært vedlikehold og branntekniske utbedringer, 12 mill. kr.
- VAR-investeringer, 52 mill. kr.

Tabellen på neste side viser alle investeringstiltak i rådmannens budsjettforslag. For kommunens egne investeringstiltak er stort sett bare tiltak som er prioritert tatt med. For kirkens investeringstiltak er både de som er prioritert av rådmannen (videreføring av vedtatt økonomiplan), og de som ikke er prioritert tatt med.

For Sunnhetsgrenden og Harestad skole og kulturscene er det vist både de opprinnelige tiltakene, fra vedtatt økonomiplan, pluss egne tiltak for tillegg (garderober og ny kalkyle). Disse tiltakene er ikke prioritert i rådmannens budsjettforslag.

" Samlet er det planlagt å investere for 570 mill. kr (eksklusiv moms) i økonomiplanperioden.

I stedet for disse er det lagt inn nye tiltak som gjennomfører disse investeringene ett år senere enn vedtatt økonomiplan, og som er med i rådmannens budsjettforslag. For hvert av disse tiltakene, knyttet til disse to prosjektene og byggene i Tarzanskogen, er det i tillegg lagt inn tiltak som budsjetterer byggelånsrenter på prosjektene. Begrunnelse for tiltakene, og en mer detaljert oversikt, er i eget vedlegg sammen med tilsvarende oversikt over driftstiltakene.

I denne økonomiplanen er lånemidler hovedfinansieringskilden. Andre finansieringskilder er tilskudd (husbankstilskudd, trafikksikringsmidler m.m), bruk av kapitalfond og avdrag fra Lyse.



Tarzanskogen, med Harestad skole i bakgrunnen.

INVESTERINGSTILTAK Alle tall i 1000	2015	2016	2017	2018
Sum investeringer fra nye tiltak	121 743	91 308	214 731	223 078
Sum fond	-15 150	-150	-20 150	-150
Sum lån	-102 413	-81 578	-190 401	-127 748
Sum tilskudd	-500	-3 100	-500	-51 500
Sum annet	-3 680	-6 480	-3 680	-43 680
Sum renter og avdrag	1 269	6 514	12 215	22 762
Sum andre driftskonsekvenser	-2 391	-2 532	-3 960	-1 158
Netto driftskonsekvenser	-1 122	3 981	8 255	21 604
Valgte tiltak				
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan	104 120	48 600	48 100	48 550
1290 IKT-investeringer (6001) 2014	2 600	2 100	2 100	2 100
2210 Ny barnehage i Tarzanskogen (4228) 2014	25 000	-	-	-
2210 Rehabilitering utearealer (b.hager) (4119) 2014	300	300	300	300
2220 Utearealer skolene (4058) 2014	300	300	300	300
2620 Barnebolig (3015) 2014	-	7 000	-	-
2620 To nye leiligheter Vestre Goa (4129) 2014	2 000	4 000	-	-
2630 Boliger vanskeligstilte (4060) 2014	5 300	5 300	5 300	5 300
3010 Områdeplaner (4310) 2014	1 300	1 300	1 300	1 300
3100 Startlån (3005) 2014	20 000	20 000	20 000	20 000
3250 Innløsning areal Mekjarvik Sør (4051) 2014	15 000	-	-	-
3250 Randaberg Arena 2. etasje (4264) 2014	22 000	-	-	-
3320 Veihumper Sentrum (4275)	100	50	50	-
3330 Asfaltering (4031) 2014	300	300	300	300
3340 BRA-tiltak (4213) 2014	500	500	500	500
3340 Gang/sykkelstier (4030) 2014	1 000	1 000	1 000	1 000
3340 Nyanlegg gateløys (4026) 2014	600	600	600	600
3350 Oppgradering lekeplassar (4117) 2014	300	300	300	300
3600 Nærmiljøanlegg mm (5015) 2014	170	200	200	200
3910 Vedlikehold kirkene (4252)	150	150	150	150
9400 Brann tekniske utbedringer (4003) 2014	200	200	200	200
9400 Ekstraordinært vedlikehold (4017) 2014	2 500	3 000	3 000	3 000
VAR (A) Renovering pumpestasjoner (4271) 2014	500	-	1 000	-
VAR (R) Nedgravd renovasjonsanlegg (4270) 2014	-	-	500	-

RANDABERG KOMMUNE
BUDSJETT 2015/ØKONOMIPLAN 2015-2018

SIDE 32

INVESTERINGSTILTAK Alle tall i 1000	2015	2016	2017	2018
VAR (A) Renovering pumpestasjoner (4271) 2014	500	-	1 000	-
VAR (R) Nedgravd renovasjonsanlegg (4270) 2014	-	-	500	-
VAR (R) Utskifting bossbil (4070) 2014	2 000	-	-	-
VAR (V) Asbestsanering (4187) 2014	2 000	-	2 000	-
VAR (V) Vannledning Ryggveien (4269) 2014	-	2 000	-	-
VAR (VA) Ikke-spesifiserte prosjekter VA (4028) 2014	-	-	9 000	13 000
Nye tiltak				
Store byggeprosjekt	-	26 000	163 000	165 500
2210 Nytt bygg i Tarzanskogen, tillegg for ressurscenter (4228)	-	16 000	-	-
2220 Harestad skole og kulturscene, utsatt (4266)	-	-	128 000	110 000
2610-2620 Sunnhetsgrenden, utsatt (4224)	-	10 000	35 000	55 500
Byggelånsrenter av store prosjekt	1 628	1 434	3 020	8 407
2220 Harestad sk og kulturscene, utsatt (4266), Byggelånsrenter	-	-	2 112	6 039
2210 Tarzanskogen (4228), byggelånsrenter	741	1 269	-	-
2610-2620 Sunnhetsgrenden (4224), utsatt, byggelånsrenter	-	165	908	2 368
3210 Andre etasje Randaberg Arena (4264), byggelånsrenter	887	-	-	-
VAR	10 700	7 850	-	-
VAR (A) Avløpssanering (4208)	-	2 000	-	-
VAR (A) Pumpeledning Bøvegen (4235)	500	-	-	-
VAR (A) Sande-Tungenes (4207)	2 500	-	-	-
VAR (R) Hytterrenovasjon (4204)	-	350	-	-
VAR (VA) Driftskontrollanlegg (4110)	1 000	1 500	-	-
VAR (VA) Sanering Sentrum (4128)	6 500	4 000	-	-
VAR (VA) Utskifting biler (4139)	200	-	-	-
Diverse	5 295	7 424	611	621
2620 Bolig EM-bofelleskap (4060)	-	7 000	-	-
2620 Påbygg og ombygging Nordheiå (4272)	2 000	-	-	-
3350 Parkeringsplass Tungevågen (4282)	2 200	-	-	-
3350 Utskifting bil (4139)	-	300	-	-
3860 Fond for kunstprosj i bygg og uterom (5072) utsatte inv.prosj	195	124	611	621
3810 Rehab. av svømmehallbygget, Røykventilasjon(4225)	900	-	-	-
Tiltak ikke valgt				
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan				
2220 Harestad skole og kulturscene (4266) 2014	20 000	95 000	80 000	-
2610-2620 Sunnhetsgrenden (4224) 2014	28 000	35 000	35 000	-
Store byggeprosjekt				
2220 Harestad skole og kulturscene, ny kalkyle (4266)	10 000	20 000	13 000	-
2610-2620 Sunnhetsgrenden tillegg garderobes (4224)	-	2 500	-	-
Byggelånsrenter av store prosjekt				
2220 Harest sk og kultursc, (4266), tillegg 43 mill, byggelånsrenter	165	660	1 205	-
2220 Harestad skole og kulturscene (4266), byggelånsrenter	701	2 598	5 486	-
2210 Tarzanskogen (4228), tillegg ressurscenter, byggelånsrenter	-	264	-	-
2610-2620 Sunnhetsgrenden(4224), byggelånsrenter	828	1 868	3 023	-
3860 Fond for kunstprosjekt i bygg og uterom(5072) 2015	375	574	602	-
Kirken	-	-	-	-
3910 Forbedring av lydanlegg og akustikk i Grødem kirke (6018)	75	250	-	-
3910 Randaberg kirke renovering innvendig (6021)	100	2 500	-	-
3910 Utskifting av stoler i Grødem kirke (6020)	-	-	900	-
3930 Grødem kirkegård minnelund (6017)	-	100	750	-
3930 Randaberg kirkegård, forskjønnelse inkl minnelund (6019)	100	1 500	-	-

7.3 Obligatoriske oversikter investering

BUDSJETTSKJEMA 2A Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	133 105	101 548	71 184	194 120	202 457
Utlån og forskutteringer	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Avsetninger	0	195	124	611	621
Årets finansieringsbehov	163 105	121 743	91 308	214 731	223 078
Bruk av lånemidler	-136 275	-102 413	-81 578	-190 401	-127 748
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 500	0	0	0	-40 000
Tilskudd til investeringer	-3 400	-500	-3 100	-500	-51 500
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-3 680	-3 680	-6 480	-3 680	-3 680
Bruk av avsetninger	-17 250	-15 150	-150	-20 150	-150
Sum finansiering	-163 105	-121 743	-91 308	-214 731	-223 078

HOVEDOVERSIKT INVESTERINGER Alle tall i 1000	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 500	0	0	0	-40 000
Overføringer med krav til motytelse	-400	-400	-3 200	-400	-400
Statlige overføringer	-2 400	0	-2 600	0	-51 000
Andre overføringer	-1 000	-500	-500	-500	-500
Sum inntekter (L)	-6 300	-900	-6 300	-900	-91 900
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	133 105	99 920	69 750	191 100	194 050
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	1 628	1 434	3 020	8 407
Sum utgifter (M)	133 105	101 548	71 184	194 120	202 457
Utlån	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	195	124	611	621
Sum finansieringstransaksjoner (N)	30 000	20 195	20 124	20 611	20 621
Finansieringsbehov (O = M+N-L)	156 805	120 843	85 008	213 831	131 178
Bruk av lån	-136 275	-102 413	-81 578	-190 401	-127 748
Mottatte avdrag på utlån	-3 280	-3 280	-3 280	-3 280	-3 280
Bruk av ubundne investeringsfond	-17 250	-15 150	-150	-20 150	-150
Sum finansiering (R)	-156 805	-120 843	-85 008	-213 831	-131 178



Stolene i Grødem kirke skal skiftes ut.

Det skjer i Randaberg



BILDENE: 1) I september var det tilsyn av arkivene i Randaberg kommune. Noen av de som deltok her var f.v. Silje Rosnes Kristensen, Synnøve Østebø (Statsarkivet), Anne Hagen, Vilde Ronge (Riksarkivet), Anita Håvarsen, Ine Fintland (Statsarkivet) og Tone M. Haugen. 2) Fjellheim barnehage er 25 år i år. I oktober var det bursdagsfeiring. 3) Barnevernet i Randaberg, Gjesdal, Sandnes og Sola samarbeider om å utvikle bedre tjenester. I april 30 møtte ansatte fra de fire kommunene på Randaberg. 4) Hvert år i april/mai blir det plantet ut tusenvis av urter og blomster på torget. Her er bonde Helge Todnem i samtale med skoleelever. 5) Broderkjede utenfor kommunehuset i Randaberg. 6) Kunstprosjekt (Land art) for tredjeklasse-elever i Giljaskogen på Grødem. «I naturen, av naturen, med naturen» var navnet på Den Kulturelle Skolesekk-produksjonen som tegnelærer Hanne Tobiassen ved Randaberg kutterskule var ansvarlig for.





1



2



3



4

BILDENE: 1) Museumsbonde Torger Vistnes driver gjerdepleie på Vistnestunet besøkgård, godt hjulpet av barn fra sommerferieklubben. 2) Anne Furubotn med band under årets Tungeneskonsert, 24. august i Tungevågen. 3) Kirsten Clausen er en av mange strikkeglade damer som jevnlig møtes til drøss og strikking på Landsbyhuset. 4) Frivilligsentralen selger vafler og annet godt under Landsbyfestivalen på torget i sentrum. 5) Tidsriktige og flotte damer ønsker velkommen til Vistnestunet besøkgård, f.v. Tove K. Galta, Irene Vika Jaatun og Torhild F. Jacobsen. 6) Perkusjonist Kenneth Ekornes holdt en forrykende MaiJazz-konsert på Landsbyhuset i vår. 7) Fra Randaberg folkebibliotek 8) Målfrid Snørteland, direktør ved Jærmuseet, holdt foredrag om vitensenteret i Tungevågen på Landsbykonferansen 23. september. Her står hun sammen med Eirik Gurandsrud, avdelingsleder ved Tungenes fyr.



5



6



7



8



1

Sentral-
administra-
sjonen



I april i år besøkte 35 rådmenn fra kommuner i hele landet Randberg. Her er rådmennene samlet utenfor Landsbyhuset, etter å ha fått informasjon om utviklingen av Den grønne landsbyen av plan- og forvaltningssjef Anne-Kristin Gangenes (i rød jakke framme til høyre).

Arbeidsområder

Rådmannen

Rådmannen er øverste administrative leder i kommunen og står ansvarlig overfor kommunestyret for hele den kommunale virksomheten. Rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. I samarbeid med politikere og ansatte skal rådmannen utvikle organisasjonen og tjenestetilbudet til innbyggerne.

Rådmannens ledergruppe består av tjenesteførene og rådmannens stab (personal, økonomi, kommunikasjon og næring).

Personal og organisasjon

Avdelingen har ansvar for alle lønnsutbetalingene i kommunen. Enheten rådgir i lønns- og personalsaker og har ansvar for at sentrale lover og lokale avtaler blir fulgt. Avdelingen har også ansvar for kontakten med fagforeningene på kommunenivå, og koordinerer kommunens arbeid innen helse, miljø og sikkerhet.

Kommunikasjon og næring

Består av servicetorg og webansvarlig, dokumenter/politisk sekretariat, IKT-avdeling (drifter også Kvitsøy). Avdelingen har ansvar for kontakten med næringslivet i kommunen og regionen.

Økonomi

Økonomiavdelingen fører kommunens regnskap, koordinerer arbeid med innkjøp, budsjett, økonomiplan, virksomhetsplan, tertialrapporter og årsmelding. All forvaltning av økonomiske midler utføres av økonomiavdelingen.

Skatteoppkrever-funksjonen er blitt flyttet til kemneren i Stavanger, og det er blitt opprettet et administrativt vertskommunesamarbeid i samarbeid med flere andre kommuner.

Årsverk

Enhet	Årsverk
Rådmannen	2,07
Personal- og organisasjonsutvikling	6,50
Økonomi	8,50
Kommunikasjon og næring	15,00

Tiltak innarbeidet i budsjettet

Justering av revisjonskostnader

Revisjonskostnadene økte i 2014 uten at dette ble fanget opp i budsjettarbeidet. Budsjettet er justert for 2015 i samsvar med budsjettet til Rogaland revisjon og Rogaland kontrollutvalgssekretariat.

Valg

Utgifter i forbindelse med gjennomføringen av kommunevalget 2015 og stortingsvalget 2017. Budsjettet er i forhold til B2014, som er uten valg. Tiltak på 452.000 kr for 2015.

Kommunikasjons- og næring

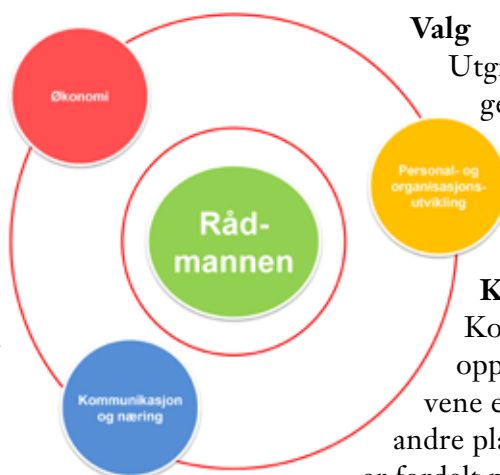
Kommunikasjons- og næringssjefen sa opp sin stilling i 2014. Noen av oppgavene er ivarettatt ved å styrke bemanningen andre plasser med 20 %, resten av oppgavene er fordelt på flere ulike personer/avdelinger. Det vil ikke bli ansatt ny kommunikasjons- og næringssjef.

Landsbykonferansen

Landsbykonferansen i Randaberg er organisert som et AS med fokus på helse, mat, fysisk aktivitet og trivsel. Konferansen er ment å bli en nasjonal konferanse innenfor disse områdene. Randaberg kommune har budsjettetert med 100.000 kr i tilskudd til konferansen til og med 2014. Fra 2015 bortfaller dette tilskuddet.

Økte IKT-utgifter

Vedlikeholds- og lisenskostnader, samt konsulentbistand fra leverandører av fagsystemer, har økt på grunn av mer omfattende bruk av IKT i organisasjonen. Det var i vedtatt økonomiplan forutsatt at kostnadene ble redusert når vi fikk på plass en permanent driftsmodell fra 2015.



Økte IKT-utgifter, forts.

Slik utviklingen har vært, er ikke det realistisk. Rådmannen ser på hvordan IKT-området skal organiseres framover. Fram til dette er avklart i løpet av 2015, vil det fortsatt løpe ekstrakostnader.

IKT-investeringer er videreført i 2015 på samme nivå som i vedtatt økonomiplan.

Sentrale prosjekt i IKT-planen

- Microsoft lisenser (Windows, Office)
- Servere til applikasjoner og lagring, nettverksutstyr og lisenser
- Oppgraderings av nettverk

- E-handelsløsning med bl.a. innkjøp via elektroniske portaler
- Håndtering av elektroniske faktura etc.
- Ny telefonsentral
- Nytt system for håndtering av trygghetsalarmer (med utvidet funksjonalitet)
- Byggsøk og rasteradministrasjon
- Trådløse nettverk
- Prosjektrom/samhandlingsløsninger
- "Sigle sign on" for Kvalitetslosen
- Gatflex, arbeidstisstempling
- Velferdsteknologi (elektroniske skjema, bærbare enheter)
- Nytt IT-utstyr til bibliotek, for publikum og administrasjon



Rådmannen skal utvikle organisasjonen og tjenestetilbudet til innbyggerne, blant annet sammen med politikerne. Her lytter rådmann Magne Fjell (t.h.) til politikerne i formannskapet, ordfører Bjørn Kahrs (H) til høyre for rådmannen, videre Kirsten Clausen (H) og Kurt Randeberg (Frp).



2

Helse og
oppvekst



Barn fra Fjellheim barnehage lager egne lyder.

Arbeidsområder

Tjenesteområdene Barn og familie og Helse og omsorg har i løpet av 2014 gjennomgått en omorganiseringsprosess. Nytt tjenesteområde Helse og oppvekst ble etablert fra oktober 2014, og består av 7 virksomheter og et område for fellestjenester med 377 årsverk, besatt av 561 personer.

Tjenesteområdet skal yte tjenester til alle innbyggere i alle aldre. Netto driftsramme er 274 mill. kr i konsekvensjustert budsjett.

Organisasjonskart:



Fakta om tjenesteområdet

Helse og oppvekst felles

Området består av ansvar 361 Bof felles, ansvar 341 Levekår felles og ansvar 339 Avdeling for tjenesteplanlegging (mottak). Inn under dette er det budsjettert for en rekke felles tjenester som ikke regnskapsføres på de ulike virksomhetene.

361 Felles omfatter flere tjenester blant annet: Ledelse av område, Saksbehandling, Rehabilitering - kommunens koordinerende enhet, ansvar for tilsyn med fosterbarn, SLT-koordinator, felles kompetansemidler.

341 Felles omfatter flere helse- og omsorgstjenester blant annet: Fastlegene, kommuneoverlege og turnuslege. Kostnader for kjøp av tjenester utenfor kommunen. På inntektssiden kommer refusjon fra staten for særlig ressurskrevende tjenester. Transportutgifter for funksjonshemmede til og fra tilrettelagt arbeid, Fysioterapi – driftstilskudd til de private fysioterapeuter (3 stykk), Med finansiering av somatiske sykehustjenester (opphører fra 2015), Felles kompetansemidler for helse- og omsorgstjenestene

339 Avdeling for tjenesteplanlegging (tidligere mottak): Tar imot og saksbehandler søknader etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Heldøgn

344 Vardheim gir heldøgns pleie og omsorg i bofellesskap til eldre og funksjonshemmede som har behov for omfattende tjenester hele døgnet. Bofellesskap erstatter langtidsplasser på sykehjem. Tre bofellesskap med til sammen 24 beboere.

332 Sykehjemmet gir nødvendig helsehjelp som korttidsopphold, avlastningsopphold og langtidsopphold. Tre avdelinger med totalt 21 plasser.

347 Natt-tjenesten ytes som nødvendig helsehjelp om natten til hjemmeboende, beboere i bofellesskap og omsorgsleiligheter på Vardheim og pasienter på sykehjem.

343 Vistestølen gir heldøgns pleie og omsorg i bofellesskap til personer med demenslidelse som har behov for omfattende tjenester hele døgnet. Bofellesskap erstatter langtidsplasser på sykehjem. Tre bofellesskap, med totalt 21 beboere.

338 Vestre Goa gir heldøgns pleie og omsorg i bofellesskap for personer med psykisk sykdom/rus problematikk. Ett bofellesskap med åtte leiligheter.

Hjemmetjeneste

Tjenestene gis i form av kommunedekkende hjemmesykepleie dag / kveld, dagsenter, fysioterapi, ergoterapi, hjelpemiddelformidling, omsorgslønn, personlig assistanse, praktisk bistand hjemmehjelp, kreftsykepleie/kreft-

Hjemmetjeneste, forts.

koordinator, hukommelsesutredninger og kjøkkentjenester. Fra 2015 vil enheten også gi sykepleie og miljøarbeidertjenester innen rus- og psykiatrifeltet.

Boligtjenesten

Gir tjenester til voksne personer med utviklingshemning. Tjenesten ytes inn mot fire bofellesskap (Torset, Nordheiå, Sentrum og Dalen) med heldøgns pleie og omsorg. Tjenesten gis i form av oppfølging i dagliglivets gjøremål samt oppfølging i dagsenter-/dagaktivitetstilbud og fritidstilbud. I tillegg ytes det veiledning til eksterne brukere utenfor bofellesskap samt avlastningstilbud. Totalt gir boligtjenesten tjenester til 32 brukere.

" Totalt gir boligtjenesten tjenester til 32 brukere.

Ressursenter

Senteret består av ressurs- og avlastningscenter, tverrfaglig team, styrket barnehagetilbud og psykisk helsetjenester med psykolog og psykiatrisk sykepleier stilling (er organisatorisk tilknyttet virksomheten helsetjenester for barn).

Ressurs- og avlastningscenter yter et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud til familier som har barn med diagnoser, nedsatt funksjonsevne og spesielle behov, jfr. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2.

Tjenesten gis i form av døgnavlastning i institusjon ukedager og helger, skolefritidsavlastning (SFA) for at foreldre skal kunne opprettholde inntektsgivende arbeid, dagtilbud i skolens ferier for at foreldre skal kunne opprettholde inntektsgivende arbeid, miljøtiltak i hjemmet, våken nattvakt i hjemmet for barn med alvorlige medisinske, praktisk bistand i hjemmet, systemisk veiledning av hele familien for å øke kompetanse og forståelse for diagnoser og atferdsproblemer, kompetanseøkning og veiledning av fritidskontakter for barn og ungdom med spesielle behov og ivaretagelse og veiledning av avlastningshjem.

Helsetjeneste barn

Svangerskapsomsorg, helsestasjon- skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, fysio-ergoterapi og psykisk helsetjeneste til barn og unge. Hovedoppgaven er forebyggende og helsefremmende lavterskeltilbud til barn og unge og deres

foreldre. Avdelingen har ansvar for smittevern, inkludert tuberkulosekontroll delegert fra kommuneoverlegen.

Barnevern

Barneverntjenestens hovedoppgave er å beskytte barn mot omsorgssvikt og motvirke at barn lider fysisk eller psykisk overlast.

Barnevernstjenesten har blant annet ansvar for å vurdere alle meldinger som kommer, sette i gang undersøkelse når det vurderes at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter loven, og ha ansvar for iverksetting av tiltak i hjemmet, eller plassering i fosterhjem eller i institusjon når behovet tilsier det.

Barnehage

Tjenesten barnehager er hjemlet i lov om barnehager og består av et basis barnehagetilbud for barn i alderen 0-6 år i private og kommunale barnehager i kommunen i henhold til lov om barnehager. Kommunen er pliktig å tilby barnehageplass til alle barn som søker innen hovedopptaksfrist og fyller 1 år før 1. september.

Forvaltning og myndighetsoppgaver kommunen er pliktet å ivareta er et komplekst og tidkrevende arbeid som ivaretas av virksomheten overfor private og kommunale barnehager.



Anne Haukali er virksomhetsleder for "Helsetjenester for barn"

Nøkkeltall, årsverk

Enheter	Årsverk	Ansatte
Helse- og oppvekstsjef	1,00	1,00
361 Barn og familie, felles	2,80	3,00
339 Tjenesteplanlegging	3,80	6,00
341 Levekår felles	6,64	15,00
Årsverk totalt	14,24	25,00
Heldøgn		
332 Institusjon drift	21,38	38,00
343 Avdeling Vistestølen	25,40	48,00
344 Avdeling Vardheim	16,50	35,00
347 Natt-tjenesten	7,50	12,00
338 Vestre Goa	12,30	20,00
Årsverk totalt	83,08	153,00
Hjemmetjeneste		
333 Kjøkken/kafe	4,40	7,00
346 Avdeling Solhadle	33,43	55,00
348 Avdeling Nyvoll	8,58	11,00
Årsverk totalt	46,41	73,00
Boligtjenesten		
Virksomhetsleder	1,00	1,00
342 Avdeling Dalen	17,16	32,00
345 Avdeling Sentrum	12,46	25,00
349 Nordheiå	20,22	35,00
392 Avdeling Torset	11,94	20,00
Årsverk totalt	62,78	112,00
Ressurssenter		
364 Avlastningstilbud	12,50	18,00
365 Tverrfaglig team TVT	3,00	3,00
366 Styrka barnehage	17,50	20,00
Årsverk totalt	33,00	41,00
Helsetjeneste barn		
363 Helsestasjon for barn og unge		
Årsverk totalt	13,35	16,00
Barnevern		
362 Barne- og ungdomsvern		
Årsverk totalt	15,40	17,00

" Barnehagetjenesten er som følge av omorganiseringen til Helse og oppvekst blitt egen virksomhet med egen leder.

Enheter	Årsverk	Ansatte
Barnehage		
280 Barnehage, felles	1,50	2,00
271 Private barnehager	46,00	50,00
270 Vistestølen barnehage	22,00	23,00
272 Grødem barnehage	7,50	8,00
273 Solbakken barnehage	22,00	24,00
274 Viste barnehage	22,00	26,00
276 Fjellheim barnehage	7,50	10,00
277 Sentrum barnehage	13,00	15,00
279 Sande barnehage	13,00	16,00
Årsverk totalt	154,50	174,00
Årsverk totalt	422,76	611,00
Årsverk minus priv.bhg	376,76	561,00

Kommentarer til nøkkeltallene

Felles (339, 341 og 361) har redusert 1,0 årsverk for helse- og omsorgssjef og 0,71 årsverk knyttet til legetjenesten.

Heldøgnstjenester har redusert med 1,0 årsverk på Vestre Goa på grunn av stabil og innarbeidet drift. Vistestølen har redusert med 2,1 årsverk for å komme ned til anbefalt grunnbemanning. Ved sykehjemmet er det økt bemanning med 0,4 årsverk på grunn av opprettelse av lederstilling ved omorganisering. På Vardheim medførte omorganiseringen at 8,42 årsverk og tilhørende tjenester ble overført til ansvar 346, samt opprettelse av 0,8 stilling som leder.

Hjemmetjenestene fikk ved omorganiseringen av Vardheim tilført 2,49 årsverk for hjemmehjelp, 2,38 årsverk til dagsenteret og 3,0 årsverk for hjemmesykepleier. Dette var intern omfordeling av stillingsressurser. Videre ble det opprettet et nytt årsverk for leder. Hjemmetjenesten forvalter fire ordninger med omsorgslønn fordelt på 2,7 årsverk og 10 BPA-ordninger tilsvarende 7,9 årsverk. Gjennom intern omfordeling har fysio- og ergoterapitjenesten blitt styrket med 0,75 årsverk, slik at implementering av hverdagsrehabilitering som metode kunne tas i bruk.

Boligtjenesten har gjort mindre reduksjoner i alle boligene med til sammen 0,78 årsverk.

Kommentarer til nøkkeltall årsverk, forts.

Helsetjeneste barn på 980.000 kr er innarbeidet i rammeoverføring fra staten til kommunen med føringer om å styrke helsestasjonens arbeid med psykisk helse, jordmortjeneste og skolehelsetjenesten.

Randaberg har hatt disse områdene som prioritet de senere år. Kostra-tall viser dette. Rådmannen har derfor valgt å styrke jordmortjenesten med ca. 20 % for å kunne gjøre pålagte nye oppgaver. Tjenesten kjøpes av Stavanger universitetssykehus (SUS).

Barnehage har foreslått å redusere antall barnehageplasser til søkere med lovfestet rett til en plass. Reduksjonen innebærer å stenge avdelinger tilsvarende 20 plasser og en reduksjon på 6 årsverk med virkning fra august 2015.

Barnehagetjenesten er som følge av omorganiseringen til Helse og oppvekst blitt egen virksomhet med egen leder. Stilling som rådgiver er flyttet internt og tjenesten opprettholder to årsverk ved tilføring av 50 % stilling som tjenestesjefen i BOF hadde tidligere.

Oversikt over tjenestemottakere og utvikling i volum og alder

Antall brukere fordelt	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alder	Menn	Menn	Menn	Kvinner	Kvinner	Kvinner	Alle	Alle	Alle
18-49	56	77	66	69	98	91	125	175	157
50-66	31	33	38	50	68	60	81	101	98
67-74	17	23	27	34	40	44	51	63	71
75-79	14	21	25	31	43	45	45	64	70
80-84	9	17	20	26	30	31	35	47	51
85-89	7	11	14	27	32	33	34	43	47
90-200	5	6	7	28	32	34	33	38	41
Totalt	139	188	197	265	343	338	404	531	535
Snittalder	57	58	61	65	63	64	62	61	63

Antall tj.mottakere har hatt en økning på 131 personer fra 2011 til 2013. Økningen er på fire personer fra 2012 til 2013. Samhandlingsreformen startet 01.01.12. og medfører at kommunen må ta mot pasientene tidligere. Fram til 2011 kunne flere innbyggere klare seg uten hjelp fra kommunen etter utskrivning fra sykehuset.

Antall brukere med vedtak på hjemmesykepleie	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alder	Menn	Menn	Menn	Kvinner	Kvinner	Kvinner	Alle	Alle	Alle
18-49	32	38	32	24	26	27	56	64	59
50-66	18	22	21	11	16	14	29	38	35
67-74	4	4	7	13	12	15	17	16	22
75-79	11	10	12	16	18	20	27	28	32
80-84	7	9	11	20	16	21	27	25	32
85-89	4	8	11	18	21	24	22	29	35
90-200	4	4	5	20	22	26	24	26	31
Totalt	80	95	99	122	131	147	202	226	246
Snittalder	59	59	62	71	71	72	66	66	68

Antall vedtak på hjemmesykepleie har en stor økning fra 2011 til 2013, 144, og det flater noe ut fra 2012 til 2013, hvor økningen er på 20. Det er i de eldste aldersgruppene økningen er størst.

" Rådmannen har derfor valgt å styrke jordmortjenesten med ca. 20 % for å kunne gjøre pålagte nye oppgaver.

RANDABERG KOMMUNE BUDSJETT 2015/ØKONOMIPLAN 2015-2018

SIDE 46

Antall brukere med vedtak på hjemme-hjelp	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alder	Menn	Menn	Menn	Kvinner	Kvinner	Kvinner	Alle	Alle	Alle
18-49	32	38	32	24	26	27	56	64	59
50-66	18	22	21	11	16	14	29	38	35
67-74	4	4	7	13	12	15	17	16	22
75-79	11	10	12	16	18	20	27	28	32
80-84	7	9	11	20	16	21	27	25	32
85-89	4	8	11	18	21	24	22	29	35
90-200	4	4	5	20	22	26	24	26	31
Totalt	80	95	99	122	131	147	202	226	246
Snittalder	59	59	62	71	71	72	66	66	68

Antall vedtak på hjemmesykepleie har en stor økning fra 2011 til 2013, 144, og det flater noe ut fra 2012 til 2013, hvor økningen er på 20. Det er de eldste aldersgruppene økningen er størst.

Antall brukere med vedtak på praktisk bistand (BPA)	2010	2011	2012	2013
	Alle	Alle	Alle	Alle
Totalt	10	10	9	10
Snittalder	45	45	48	48

Denne tabellen er forenklet pga. personvern.

"Tilbudet til innbyggere med psykiske vansker har vært kraftig svekket, og det er kun de som har størst behov som har fått tjenesten."

Antall brukere med vedtak på dagtilbud	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alder	Menn	Menn	Menn	Kvinner	Kvinner	Kvinner	Alle	Alle	Alle
18-49	5	0	0	1	1	5	11	11	11
50-66	0	0	1	3	4	4	3	4	5
67-74	0	0	0	2	2	4	2	2	4
75-79	1	1	2	3	4	3	4	5	5
80-84	1	1	2	2	4	8	3	5	10
85-89	0	0	0	8	7	5	8	7	5
90-200	0	1	3	7	9	8	7	10	11
Totalt	7	9	14	31	35	37	38	44	51
Snittalder	50	52	62	73	75	75	69	70	71

Dagtilbud er i Randaberg kommune er det samme som dagsenter. Det er en ikke lovpålagt tjeneste. Kommunen har likevel valgt å ha dagsenter fordi det er et tilbud som bidrar til at pårørende klarer å ta vare på sine over lengre tid. Det er et lavterskeltilbud med god effekt.

Bildene under er fra dagsenteret for eldre på Vardheim. Dagsenteret er et lavterskeltilbud med god effekt.





Antall brukere med vedtak på psykisk helsetjeneste	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alder	Menn	Menn	Menn	Kvin- ner	Kvin- ner	Kvin- ner	Alle	Alle	Alle
18-49	11	12	6	46	42	28	57	54	34
50-66	5	3	3	13	13	5	18	16	8
67-74	0	0	1	1	1	2	1	1	3
75-79	0	0	0	3	1	2	3	1	2
80-84	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85-89	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90-200	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	16	15	10	79	57	37	79	72	47
Snittalder	44	41	47	42	40	43	42	41	44

Nøkkeltall Ressurs- og avlastningscenter

Ressurssenter og familier og barn med spesielle behov	Døgn helg	Døgn ukedag	SFA-timer	Dagtilbud	Døgn, ferier	Veiledn. foreldre	Miljøtiltak hjemme
Fam.1	52	78		10	7		
Fam.2	26	52		156		1 t uke	533 t
Fam.3	16	52	512	25			
Fam.4	52	78	512	48	7	1 t uke	
Fam.5	52	52	512	35		1 t uke	
Fam.6	26						
Fam.7					7	1 t uke	164
Fam.8	26	52	164	10	5	1 t uke	
Fam.9							
Fam.10					5		512
Fam.11	52	51	512	35			

"Hjemmetjenesten forvalter fire ordninger med omsorgslønn fordelt på 2,7 årsverk og 10 BPA-ordninger tilsvarende 7,9 årsverk.

Foto over og under på denne siden: Nede t.v.: Nye telefoner, ny teknologi for hjemmesykepleien i Randaberg. T.h.: Nye lærlinger, sammen med sine veiledere, og over: Stinn brakke under et av Livsglede for eldre-arrangementene på Vardheim.



Nøkkeltall KOSTRA

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Barnehager						
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	16,7	17,3	16,2	15,2	17,2	14,3
Brutto inv.utg til barnehagesektoren per innbygger	46	1 799	199	232	568	396
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	89,2	89,1	92,6	91,1	88,8	90,8
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	76,6	76,6	80,1	77,9	75,0	77,4
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	0,8	3,2	6,5	3,4	2,5	3,5
Andel barn i barneh med opptid 33 timer eller mer per uke	98,1	98,5	98,7	94,7	95,4	95,4
Funksjon 201 - Opphold og stimulering	77,1	75,5	76,3	81,2	78,0	81,8
Funksjon 211 - Tilrettelagte tiltak	12,3	13,4	13,3	10,8	14,4	9,8
Funksjon 221 - Lokaler og skyss	10,6	11,1	10,4	8,0	7,6	8,5
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	37	40	41	43	43	44
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager			13 531	13 542	13 239	13 001
Kommunehelse						
Legeårsverk pr 10 000 innb, kommunehelsetj.	8,3	7,7	11,8	9,2	9,3	10,2
Antall åpne fastlegelister	8	6	10	112	118	1628
Gj.snittlig listelengde korrigert for kommunale timer	1 750	1 744	1 358	1 264	1 388	1 256
Årsverk av psyk. sykepl per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	5	4,1	3,0	3,8	4,4	4,5
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	5 983	7 043	7 390	6 767	6 022	6 894
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1 570	1 845	1 923	1 849	1 805	1 896
Andel nyfødte med hj.besøk innen to uker etter hjemkomst	84	78	87	91	83	85
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	76	72	94	94	91	92
Årsv. av helsesøstre pr. 10 000 innb. 0-5 år. F.sj 232	75,1	93,9	74,6	56,0	50,3	59,6
Årsverk i alt pr. 10 000 innb. 0-5 år. Funksjon 232	128,4	166,5	167,7	113,5	88,7	116,3
Pleie og omsorg						
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	24,70	24,8	24,9	28,7	27,7	30,6
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	22,60	25,6	21,6	13,7	11,4	12,5
Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	7,60	9,4	9,8	14,5	18,9	18,0
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	7,30	6,8	6,8	4,8	3,1	3,8
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold	87,50		100,0	82,6	77,6	81,4
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold.	63,60		45,8	41,8	38,3	41,3
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,59	0,4	1,15	0,43	0,5	0,47
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	440 653	453 452	481 678	359 412	403 511	367 060
Korrig. br. dr.utg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	351 785	392 525	410 211	232 530	248 654	222 601
Utgifter per beboerdøgn i institusjon		5 918	5 318	3 006	3 280	2 926

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Barnevern						
Andel undersøkelser som fører til tiltak	58,1	64,3	52,2	44,5	49,9	43,4
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	12,9	9,2	6,5	21,1	30,1	27,3
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	94	83	95	78	78	78
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,5	4,1	4,7	3,5	3,6	3,9
Innført internkontroll i barnevernstjenesten	Ja	Ja	Ja			
Nto.driftsutgifter pr. innbygger 0-17 år	5 200	6 264	8 115	6 921	6 439	7 194
Nto.driftsutgifter (f-244,251,252)pr barn i barnevernet	80 530	82 773	96 182	96 293	94 017	99 320
Andel nto.driftsutgifter til plasserte barn(f-252)	57,5	58,7	64,8	53,9	58,9	54,6
Andel barn m. bv.tiltak ift. Innbyggere 0-17 år	4,4	5,5	5,8	4,7	4,3	4,8

Kommentar til KOSTRA-tallene

Barneverntjenesten

Prioritering:

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år viser at i Randaberg har barneverntjenesten høy prioritet sammenlignet med resten av kommunene i landet. Netto driftsutgift per barn i barneverntjenesten viser at pengene brukes til barna. Randaberg er på nivå med Kostragruppe 8, men noe under landsgjennomsnittet på dette området. 65 % av netto driftsutgifter brukes til barn plassert utenfor hjemmet. Det er ca. 10 % høyere enn landsgjennomsnittet og ca. 6 % høyere enn snittet i Rogaland. Det vil være mest riktig å ta en sammenligning med Rogaland på denne variabelen. Dette fordi denne regionen er den dyreste i Norge når det gjelder fosterhjem og derfor vil ligge høyere enn landssnittet. At vi også ligger høyere enn snittet for Rogaland bør ses nærmere på. Forklaringene er nok flere. En betydelig forklaring er at vi har mange barn under omsorg vurdert ut ifra kommunestørrelse, en annen vesentlig forklaring er at vi har utgifter til å følge opp de enslige mindreårige. Ikke alle kommuner har denne oppgaven og det vil klart påvirke sammenligningsgrunnlaget. En tredje forklaring som vi bør se grundigere på er om nivået på de tjenestene vi tilbyr til fosterhjem, plasserte barn og deres foreldre er for høyt. Våre sonderinger så langt tyder på at vi har et godt nivå men ikke at vi skiller oss ut med høyere nivå enn de andre kommunene på dette området. Dette er uansett et område vi vil utrede nærmere i 2015.

" Netto driftsutgift per barn i barneverntjenesten viser at pengene brukes til barna.

Dekningsgrad:

Barneverntjenestens dekningsgrad har vært gradvis økende og er veldig høy i Randaberg. 5,8 % av kommunens barn i alderen 0-17 år mottar tiltak fra barneverntjenesten mot 4,8 % i landet. Randaberg er en god kommune å vokse i, og kommer godt ut i levekårsundersøkelser. Det kan derfor ikke ut ifra disse tallene trekkes

slutning at det er negativt å bo i denne kommunen fordi mange får tiltak fra barneverntjenesten. Det bør ses på som positivt at mange barn som trenger det får hjelp. Men når en går over landssnittet bør en også på dette området sette fokus på hva som bør være et riktig nivå å ligge på. For eksempel bør en se på om tiltak til barn og foreldre i større grad også bør tilbys av andre avdelinger i kommunen. Dette er også samsvarende med at hjelp skal tilbys tidlig og at barneverntjenesten ikke skal være første instans, men et sikkerhetsnett som fanger opp de alvorligste sakene.

" Hva er riktig nivå? F.eks. bør en se på om tiltak til barn og foreldre i større grad også bør tilbys av andre avdelinger i kommunen.

Produktivitet:

Å måle produktivitet er vanskelig fordi resultatet påvirkes av mange variabler. De tabellene som er tatt med her er de som kanskje mest konkret kan knyttes til produktivitet. Vi har få undersøkelser

Kommentar til Kostra-tall, forts.

som går utover tre måneders behandlingstid, 6,5 % mot 27,3 % på landsnittet. Barnevernstjenesten ligger også høyere enn landsnittet på antall barn som har utarbeidet tiltaksplan 95 % mot 78 %.

Barnehage

Prioriteringer:

Kostra-tallene bekrefter at barnehagetilbudet prioriteres høyt. I Randaberg er det full barnehagedekning i henhold til regjeringens definisjon. I tillegg gis det i dag tilbud til 15 barn 0-1 år og 5-10 barn 2-5 år, som har søkt etter frist, og som da ikke har en lovmessig rett på et barnehagetilbud. Erfaringsmessig er det noe etterspørsmål på barnehageplasser, både av barn uten rett til plass og av tilflyttere som søker barnehageplass etter fristen for hovedopptaket.

Dekningsgrad:

Tallene for andel 0-åringer med barnehageplass har økt de senere årene, og er betraktelig høyere enn sammenlignbare kommuner. Andel 1-5 åringer med barnehageplass er på 92,6 %, som er høyt i forhold til andre kommuner. 98,7 % av de som har et barnehagetilbud har et heldagstilbud. Det er et særtrekk i Randaberg de siste årene i forhold til sammenlignbare kommuner.

Produktivitet:

Utgifter til lokaler f 221 er forholdsvis høy. Det skyldes flere nye barnehagebygg de siste årene med høye avskrivningskostnader. Korrigert brutto driftsutgifter per korrigert oppholdstimer er fortsatt lave i forhold til sammenlignbare kommuner. Barnehagene drives effektivt.

Generelt barnehager:

De siste ti årene er det gjennomført en omfattende barnehage-reform. Randaberg kommune har i reformperioden gjort grep som i dag har gitt kommunen full barnehagedekning. De nybygde barnehagene har vært fullfinansiert av statlige midler. Små barnehager er blitt erstattet av mer effektive og større barnehager. Bygging av erstatningsbarnehage i Tarzanskogen, for Sentrum og Grødem barnehage, vil medføre ytterligere kostnadseffektivisering av driftskostnadene samtidig som det vil frigjør tomteareal til andre

formål.

Ved full barnehagedekning vil det, ved endring i tilflytting/fracflytting, kunne bli ledige barnehageplasser. Vi har i 2014 redusert tilbud om barnehageplasser som følge av dette, og forslag om ytterligere reduksjon i 2015. Ledige plasser i løpet av året blir tildelt tilflyttede barn og andre søkere som ønsker en plass fortløpende.

Den pedagogiske bemanning i barnehagene har som i de fleste kommunene i Rogaland, vært en utfordring også i Randaberg. Randaberg kommune har iverksatt flere tiltak innenfor budsjettrammen for å rekruttere nødvendig antall barnehagelærere i henhold til lovens krav. Det er derfor gledelig å se at antall dispensasjoner har gått ned, og at vi fortsatt er den kommunen førskolelærere foretrekker i arbeidsmarkedet.

" Det er derfor gledelig å se at antall dispensasjoner har gått ned, og at vi fortsatt er den kommunen førskolelærere foretrekker i arbeidsmarkedet.

Kommunehelsetjeneste

Dekningsgrad:

Det er ansatt tre nye fastleger, som dermed øker dekningsgraden for legeårverk per 10.000 innbyggere fra 7,7 i 2012 til 11,8 i 2013. Tilgjengeligheten til fastlegene har økt fra seks åpne lister i 2012 til ti åpne lister i 2013. Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer er redusert fra 1.744 i 2012 til 1.234 i 2013.

" Tilgjengeligheten til fastlegene har økt fra seks åpne lister i 2012 til ti åpne lister i 2013.

Nasjonal norm for listelengde korrigert for kommunale timer er 1.250 pasienter.

Årsverk for psykiatriske sykepleiere er redusert.

Dette forklares ved at stillinger som miljøterapeut er besatt av personer med sosialfaglig utdanning.

Pleie- og omsorgstjenester

Prioritering:

Kostra-tallene viser at Randaberg kommune bruker 24,9 % av kommunens totale netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester. Dette er en lavere andel enn sammenlignbare kommuner som bruker 28,7 % og vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet som er på 30,6 %.

Årsaken til at Randaberg kommune har lavere netto driftsutgifter per innbygger enn sammenlignbare kommuner, kan være at vi har færre brukere og at vi prioriterer tjenester i hjemmet fremfor institusjonstjenester. Hjemmetjenester er billigere enn institusjonstjenester.

Dekningsgrad:

Randaberg er en «hjemmetjeneste-kommune», der de fleste får pleie- og omsorgstjenester i eget hjem eller i bofellesskap. Det er de med mest omfattende behov som får plass i sykehjem. Av de med langtidsplass på institusjon har 100 % omfattende bistandsbehov, mens det i sammenlignbare kommuner er 82,6 %.

Også på korttidsplasser har større andel av brukerne i Randaberg omfattende bistandsbehov (45,8 %), mens tilsvarende for andre kommuner er 38,3-41,8 %. Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov er 21,6 % mens det i sammenlignbare kommuner er 13,7 % og på landsgjennomsnitt 12,5 %. Dette viser at Randaberg kommune har et høyt innslagspunkt for tjenestene.

Antall plasser i institusjon er 9,8 % av mottakere av pleie- og omsorgstjenester i Randaberg, mens det i sammenlignbare kommuner er 14,5 % og på landsgjennomsnitt 18 %. Sett opp mot bruk av spesialisthelsetjeneste, som er lavere enn gjennomsnittet, og overliggdøgn på sykehuset (4 til nå i 2014) gir kommunen tjenester til rett tid. Omfanget av tjenesten må kanskje vurderes, jamfør gjennomsnittlig timeantall per uke.

Antall legetimer per beboer på sykehjem har økt fra 0,4 i 2012 til 1,15 i 2013. Dette forklares ved at det er ansatt lege i 20 % stilling ved Vistestølen. Forklaringen stemmer ikke helt med

virkeligheten. Vi har valgt å rapportere på lege-tjeneste på Vistestølen som om det var sykehjem, men i Kostra-tallene er ikke beboerne på Vistestølen regnet med som institusjonsbeboere. Det reelle tallet er at sykehjemspasientene har 0,57 legetime pr. uke, og inkludert for beboerne på Vistestølen blir det 0,46 legetime pr. uke pr. beboer/pasient.

Produktivitet:

Randaberg kommune har en dyr pleie- og omsorgstjeneste. Korrigerede brutto driftskostnader per mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester er 482.000 kr i Randaberg, mens kostnadene per bruker i sammenlignbare kommuner er 359.000 kr.

Landsgjennomsnittet er 367.000 kr. Det er vanskelig å gi eksakt forklaring på dette, men vi erfarer at innbyggerne i Randaberg klarer seg lengre uten tjenester, og når de først søker hjelp, har de et stort hjelpebehov.

Tette familieband og gode nettverk kan være med å forklare hvorfor innbyggerne først søker hjelp når behovet er omfattende. Kostnadskrevende tjenester kan videre forklares med den høye andel brukere med omfattende bistandsbehov både i institusjon og hjemmetjeneste.

Beregnet kostnad per plass i institusjon er 5.318 kr per døgn. Dette er betydelig høyere enn i sammenlignbare kommuner der en plass på institusjon koster 3.006 kr. Landsgjennomsnittet ligger på 2.926 kr. Noe av årsaken er at avlastingssenteret i Randaberg kommune defineres som institusjon sammen med sykehjemmet. Dette er et område som vil bli utredet nærmere i 2015.

" Randaberg er en "hjemmetjeneste-kommune", der de fleste får pleie- og omsorgstjenester i eget hjem eller i bofellesskap.

" Randaberg kommune har en dyr pleie- og omsorgstjeneste (...) Vi erfarer at innbyggerne i Randaberg klarer seg lengre uten tjenester, og når de først søker hjelp, har de et stort hjelpebehov.

Helsetjenester barn

Netto driftsutgifter både 0-5 år og 0-20 år viser en økning fra i fjor. I Randaberg omfatter tjenestene også fysio- og ergoterapi samt psykisk helsetilbud. I flere kommuner er dette tjenester som ikke er organisert under helsestasjon og da heller ikke er innberegnet i KOSTRA-tallene.

Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst er en kvalitetsindikator og viser en økning i forhold til i fjor. Dette prioriteres høyt i avdelingen, alle får tilbud i samsvar med nasjonale retningslinjer fra helsedirektoratet. Helsestasjonen bruker telefontolk til fremmedspråklige, disse samtalen registreres som nyfødtsamtale på helsestasjonen, og er derfor ikke med i tallene.

Randaberg ligger på samme nivå som sammenlignbare kommuner når det gjelder antall barn som fullfører de ulike helseundersøkelsene innen 1. skoletrinn, dette er en indikator på at vi følger gjeldende nasjonal veileder. Antall årsverk helsesøstre 0-5 år er høyere enn sammenlignbare kommuner. Dette har vært en bevisst satsing i tråd med nasjonale føringer. Vi har færre fødsler per helsesøster i full stilling enn helsedirektoratet har som minstenorm. Dette gir kvalitet på tjenesten. Antall årsverk totalt 0-5 år er også betydelig høyere enn andre kommuner, dette fordi både fysio-ergo og psykisk helse er under helsestasjonstjenesten.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen

Generelt

Det faktiske driftsnivået overskrider tildelte budsjetttramme betydelig i 2014. En vesentlig årsak til dette er tilmeldt behov og endring i kommunens plikter i løpet av 2014. Men også andre forhold har hatt en betydning, som er nærmere beskrevet i tertialrapporter i løpet av 2014.

Videreføring av eksisterende driftsnivå i 2015 vil øke ubalansen ytterligere, på grunn av helårseffekten som da inntreffer for økte tjenester/behov oppstått i løpet av 2014. I tillegg er det også tilflyttet nye brukere med store hjelpebehov i løpet av høsten 2014 som har et lovhjemlet krav

på hjelp.

For å holde tildelte rammer i dette budsjettforslaget er det foretatt betydelige endringer i tjenestetilbudet for å redusere kostnadene.

" For å holde tildelte rammer i dette budsjettforslaget, er det foretatt betydelige endringer i tjenestetilbudet.

Målsettingen har vært å vurdere alle tjenester (snu alle steiner) for å finne fram til det beste tjenestetilbudet og kvalitet som er mulig innen gitte økonomiske rammer. I prosessen har alle virksomhetsledere vært sterkt involvert for å sikre det beste faglige perspektiv i vurderingene. I tillegg ble det avholdt et dialogmøte hvor alle politikere, de tillitsvalgte, representant fra eldre-råd og råd for mennesker med nedsatt funksjonshemmede var invitert og deltok i en presentasjon og dialog med ledelsen i helse og oppvekst om de utfordringer som må løses. Resultatet som presenteres i dette budsjettforslaget er et resultat av hele denne prosessen.

Konklusjonen er at tjenester, som innbyggere tidligere har nytt godt av, må reduseres eller tas helt bort for at alle lovpålagte tjenester skal ivaretas.

Hva som er innbyggernes lovhjemlet rettighet er ikke entydig, da det som oftest vil være en skjønnsvurdering knyttet til dette. For å sikre brukernes rettigheter, vil det ved uenighet alltid være en klagemulighet. Fylkesmannen vil som ekstern aktør ha det endelige vedtak dersom det ikke blir enighet mellom kommune og bruker.

" Hva som er innbyggernes lovhjemlet rettighet er ikke entydig...

Det er i dag svært få klager på det tjenestetilbudet som ytes og brukerundersøkelser viser også til svært gode resultater. Kostra-tall viser også at Randaberg kommune tilbyr gode og omfattende tjenester til sine innbyggere. Det er i vurderingen også vedtatt å ivareta forebyggende tiltak for

for brukere i alle aldre. Dette for å unngå å generere økt behov som igjen kan utløse kostnadskrevenne lovpålagte tjenester og uheldig utvikling for brukerne på sikt. Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid er nøkkelford i dette arbeidet.

Kommentarer fra virksomhetene

Heldøgn

Samhandlingsreformen gir oss større faglige utfordringer. Kommunen har ansvar for utskrivningsklare pasienter fra første dag, og det gir utslag for både heldøgns tjenester og hjemmetjenester. Dette er det jobbet aktivt med de siste årene ved at vi har bedre saksbehandling, og er bevisste på hvem som har behov for et opphold i sykehjem, og hvem som kan motta helsehjelp i eget hjem. Det har ført til at det i perioder har vært flere ledige senger på sykehjemmet.

Ledige senger er en forutsetning for å kunne ta imot de pasientene vi forventer fra SUS. Det å ha ledig kapasitet er også et gode for brukere som kommer fra eget hjem. Det registreres et økt faglig press, både på tid og kompetanse. Det er derfor behov for å øke spesielt sykepleiekompetansen, men også den generelle fagkompetansen i avdelingene.

" Det er særlig vanskelig å rekruttere nok sykepleiere.

Det er særlig vanskelig å rekruttere nok sykepleiere. For å opprettholde faglig

forsvarlighet under ferieavvikling har vi de siste årene vært nødt til å leie inn sykepleier fra vikarbyrå. I 2015 søkes dette løst ved hjelp av intern omdisponering av ressursene.

Sykehjem

Hittil i år har sykehjemmet hatt god kapasitet med flere ledige senger store deler av året. I snitt har det vært et belegg på 15,3 pasienter, men der er stor variasjon fra uke til uke, fra 12 til 21 pasienter. Redusert belegg gjør at det er en innsparingsmulighet i driften. God kapasitet på sykehjemmet er samtidig en fordel for å kunne



Ledersamling for sykehjemsansatte på Tungenes fyr i mai i år. Marco Elsafadi, vinner av NRK sin "Mesternes mester", var invitert til å holde inspirasjonsforedrag for de ansatte - noe som var svært populært.

Kommentarer fra virksomhetene, forts.

ta imot pasienter som til enhver tid har behov for sykehjemsplass, enten det gjelder behandling, rehabilitering, observasjon/kartlegging og lindrende behandling. Normtall for pleiefaktor på sykehjem er 1 (ett årsverk per pasient). Randaberg har en pleiefaktor på 0,95. Sykehjemsdriften er per i dag optimalisert både faglig og økonomisk, og en eventuell ytterligere reduksjon må tas på tjenesteomfang, dvs. legge ned sengeplasser.

Natt-tjeneste

Det er i perioder vanskelig å skaffe kvalifiserte vikarer til natt-arbeid, noe som gir utslag på overforbruk i form av overtid, når fast personell må ta vikarvakter for å gi forsvarlige tjenester om natten.

Vestre Goa

Etter flere års drift har vi opparbeidet et miljø som er trygt og forutsigbart nok til at avdelingen har redusert med ett årsverk. Fra 2015 er Vestre Goa en avdeling under heldøgns tjenester, med leder til stede hver dag i ukedagene. Dette vil også gi en trygghet/kontinuitet for brukere og personale, og vi vil i løpet av 2015 se på mulighet for ytterligere reduksjon i bemanningen.

Vitestølen

Avdelingen har over flere år hatt et merforbruk. Det har vist seg å være vanskelig å overholde budsjettet på grunn av en økning i tjenesteytingen. I følge normtall skal personer med demenssykdom ha en pleietyngde/pleiefaktor på 1,1 årsverk per pasient. Pleiefaktor for Vitestølen har vært oppe i 1,3. Fra september 2014 er bemanningsplan på pleiepersonell tilsvarende anbefalt pleiefaktor 1,1.

Vardheim

Bofelleskap erstatter langtids sykehjemsplasser. Vi ser et økende behov for plasser i bofelleskap med heldøgns helsetjenester. Brukerne har behov for tett oppfølging, og helsehjelp i bofellesskap gjør det mulig å kunne bo der livet ut.

Beboere i bofellesskap blir i liten grad lagt inn på sykehjemmet for behandling og observasjon.

Vardheim har per i dag en pleiefaktor på 0,71. Det er langt under anbefalt norm (1) for brukere med omfattende hjelpebehov. Dette gir store konsekvenser, både kvalitetsmessig og økonomisk. Vardheim har ikke klart å holde seg innenfor eksisterende økonomiske rammes. Det er foreslått å styrke bemanningen med ett årsverk i B2015.

Hjemmetjenestene

Hjemmesykepleien har i 2013 og 2014 gjort et større arbeid for å få mer ut av hver krone. Dette gir resultater innenfor hele virksomheten, blant annet en økning siste halvår på nærmere 48 % flere timer hjemmesykepleie innenfor de samme økonomiske rammene. Dette skal ha en positiv innvirkning på Kostra-tallene som for 2013 viser at tjenesten da var svært dyr i drift.

Hjemmesykepleien vektlegger ikke bare å være omsorgsyttende, men også å være en rehabiliterende og behandlende tjeneste. Hverdagsrehabilitering er innført som metode i samsvar med tilegnet kompetanse og målsetting.

Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) blir rettighetsfestet fra 1. januar 2015, og det er foreslått en økning i de frie midler til kommunene for å finansiere ordningen. Det er estimert et tilskudd på 600.000 kr til Randaberg kommune. Rammene for kommunenes saksbehandling vil bli klarere. Alle funksjonshemmede under 67 år, som har et vedtak om at de trenger assistanse i minst 32 timer per uke, kan kreve å få assistansen i form av BPA. Hvis vedtaket tilsier behov for mellom 25 og 32 timer assistanse i uken, så må kommunen bevise at BPA blir dyrere enn andre former for assistanse for å avvise et krav om BPA. Det er omkring 40 % av BPA-vedtakene i Randaberg som vil kvalifisere som rettighetsfestet.

" BPA blir rettighetsfestet fra 1. januar 2015, og det er foreslått en økning i de frie midlene til kommunene for å finansiere ordningen.

Kommunen bør vurdere om man i større grad skal tilby ordinære tjenester til BPA-søkere som ikke har et rettighetsfestet behov.

" Sykehjemsdriften er per i dag optimalisert ... og en evt. ytterligere reduksjon må tas på tjenesteomfang, dvs. legge ned sengeplasser.

Boligtjenesten

For budsjettåret 2014 var det lagt inn en del innsparingstiltak til boligtjenesten. Nordheiå skulle redusere driftsutgifter med 300.000 kr. Dette tilsvarer en reduksjon i bemanningen på en 50 % stilling. Innsparingstiltaket ble allerede innfridd i Nordheiå medio februar grunnet ledige helge stillinger.

Dalen skulle også redusere driftsutgiftene med 300.000 kr. Dalen har redusert innleie når dette har vært mulig, og fast reduksjon i turnus ble lagt inn med virkning fra august. Dalen har i 2014 hatt vesentlige endringer i brukersammensetningen som igjen har gitt utslag i endret grunnbemanningsbehov. Ved ny grunnturnus og ved ny organisering fra 01.11.14 er det lagt inn en reduksjon på 1,66 årsverk.

I Sentrum ble det lagt inn en reduksjon i rammebudsjettet med 500.000 kr. For å innfri dette betinget det en ombygging av dagens personalbase slik at det kunne bli en åpen fellesstue for beboerne. I tillegg måtte ny personalbase bygges. Tanken var at dette skulle gi en mer fleksibel driftsform og dermed en reduksjon i fast bemanning fra fire til tre personale på kveldstid. Ombyggingen blir det imidlertid ikke noe av, da ombyggingen ikke viste seg regningssvarende med tanke på byggets fremtid.

Det er også knyttet utfordringer med tanke på budsjettbalanse til brukere som passerer 67 år og dermed ikke kvalifiserer for refusjon for ressurskrevende tjenester.

På bakgrunn av brukersammensetningen og deres behov vurderes det hvorvidt det er regningssvarende med hvilende nattevakt fremfor våken nattevakt. Per i dag er det fortsatt en økonomisk fordel med hvilende nattevakt.

Torset vil ha et merforbruk på rundt 300.000 kr. Dette skyldes økt husleie på Vistnesveien dagsenter på 50.000 kr., som det ikke er budsjettert for, og ekstra lønnsutgifter knyttet til avlastningstilbud. Da er ikke statlig refusjon for brukere med store hjelpebehov trukket fra.

Private barnehager

I Randaberg er det fire private barnehager. Tre barnehager er eid av foreldrene og en barnehage

er et privateid A/S. Barnehagene ivaretar 279 enheter (214 barnehageplasser). Alle fire barnehagene er 3-avdelings barnehage som tilbyr barnehageplasser til barn i alderen 0-6 år.

De private barnehagene har, ifølge gjeldende forskrift, rett til kommunalt tilskudd som tilsvarer 98 % av det kommunen bruker på egne barnehager. Dette er inklusive barnehagesektorens del av felleskostnader i kommunen og finanskostnadene innen barnehagesektoren.

Kommunenes sentralforbund (KS) har i 2014 vært i tvist med departementet på grunn av beregning av pensjon. Det betyr at kommunen foreløpig ikke får bruke barnehagene sin andel av pensjonskostnadene, men må benytte hele kommunens pensjonskostnader. Det utgjør ca. 1 mill. kr i ekstra kostnader for 2013. Avregning for 2014 skal ikke foretas før våren 2015, og det er usikkert hvordan det vil slå ut ved avregning.

" Pga. tvist med departementet får kommunen ikke bruke de private barnehagene sin andel av pensjonskostnadene.

Det er i 2015 utarbeidet en ny modell for beregning av tilskudd til de private barnehagene. Det skal nå legges to år gamle regnskap til grunn og ikke budsjettall som tidligere år. Samtidig har departementet signalisert at de utarbeider ytterligere en ny utregning for likeverdig behandling, trolig i løpet av 2015.

Økt foreldrebetaling til ny makspris utgjør 411.000 kr i økt inntekt til de private barnehagene, i tillegg til offentlig tilskudd. Private barnehager får økt sine inntekter ved økt foreldrebetaling til makspris 2.580 kr fra januar 2015. Private barnehage får i sin helhet kompensert for søskenmoderasjon og gjennomføring av differensiert foreldrebetaling på grunn av lav inntekt av kommunen. Den økte inntekten utgjør 411. 000 kroner.

" Økt foreldrebetaling til ny makspris utgjør 411 000 kr i økt inntekt til de private barnehagene.

Kommentarer fra virksomhetene, forts.

2015 er et overgangså. Det betyr at beregning av tilskudd skal endres fra tilskudd etter budsjett, pluss avregning etter regnskap, og nå gis tilskudd etter to års gamle regnskap (med deflator og avregning av 2014). 2015 blir et overgangså og siste år at avregning skal foretas. Avregning for 2014 til de private barnehagene vet vi ikke noe om før ved avsluttet kommunalt regnskap. Det er derfor noe usikkert om budsjetterte kostnader til drift av private barnehager er tilstrekkelig.

Kommunale barnehager og styrket barnehage tilbud

Barnehageplasser:

Fra 2009 ble det lovhjemlet rett til barnehageplass, som innebærer at førskolebarn som fyller ett år innen 31. august og har søkt innen fristen for hovedopptak, har en subjektiv rett på barnehageplass. Randaberg kommune innfrir denne retten.

I tillegg tilbys plass til flere barn som ikke har denne rettigheten, både blant barn som er ett år etter 1. september og tilflyttede barn i alderen 1-5 år. Ved årsskifte vil dette utgjøre ca. 20 barn.

Regjeringen vil arbeide for større fleksibilitet i barnehageopptaket. I statsbudsjettet for 2015 er rammetilskuddet til kommunene økt med 100 mill. kr, bl.a. for å legge til rette for mer fleksible opptaksløsninger for barn som er ett år etter 1. september.

Som følge av kommunens anstrengte økonomi, vil det bli en innstramming på tilbud til søkere utover de med rett til plass. Det er i budsjettforslaget foreslått at det legges ned to avdelinger som innsparingstiltak, på tross av økte rammer fra staten for ivaretagelse av mer fleksible opptak.

Økonomisk viser Kostra-tallene at kommunen har en driftseffektiv barnehagetjeneste og en dekningsgrad som er i toppskiktet.

Brukerundersøkelse, evaluering av kvalitetsplan og tilsyn med barnehagene tyder på at kvaliteten er ivaretatt.

Barnehagedriften utgjør den klart største del av Helse og oppvekst sitt brutto budsjett og omfatter i dag ca. 90 % av barn i alderen 0-5 år i kommunen.

Det er registeret et økende behov for barn med behov for styrket barnehage tilbud i form av spesialpedagogisk hjelp og styrket bemanning. Det har ikke vært mulig å finne økonomisk dekning for dette innenfor tilgjengelig budsjett-ramme. Av den grunn er finansieringen til dette formålet de siste tre årene blitt gjort med avsatte bundne fondsmidler. Ordningen er videreført i 2015 for å ivareta vedtatt hjelp for barnehageåret 2013-14, men det vil være nødvendig å redusere omfanget for å tilpasse forbruket til tilgjengelige ressurser. Dette vil være et prioritert område også i 2015.

Etableringen av Ressurscenteret i Tåranskogen ved Harestad skole vil være en viktig faktor i dette arbeidet. Det er et mål å få til synergieffekter mellom de fagenhetene som vil utgjøre dette senteret: Ressurs og avlastningssenteret, tverrfaglig team, tjenester for psykisk helse og styrket barnehage tilbud

Barneverntjenesten

Aktiviteten i 2014 kan oppsummeres med fortsatt økning i antall bekymringsmeldinger og fortsatt høyt antall barn med hjelpetiltak og barn plassert utenfor hjemmet. Økningen i mengde gir særlig utslag i økte kostnader til barn plassert utenfor hjemmet. Det er krevende å følge opp fosterbarn, det kreves stor tiltaksinnsats, og ofte må en av fosterforeldrene kjøpes fri fra jobb. Overforbruket på ytelser til fosterhjem (lønn og drift) vil i 2014 bli på ca. 2 mill. kr. For å opprettholde dagens nivå har en derfor fremmet tiltak om styrking på 850.000 til henholdsvis fosterhjems lønn og utgiftsdekning. Resterende klarer en å dekke inn ved økte refusjonsinntekter.

" Det er krevende å følge opp fosterbarn, det kreves stor tiltaksinnsats, og ofte må en av fosterforeldrene kjøpes fri fra jobb.

" Som følge av kommunens anstrengte økonomi, vil det bli en innstramming på tilbud til søkere.



Bradypt



Unge badenymfer under åpningen av svømmehallen i Randaberghallen i august.

Ca. 65 % av netto driftsutgifter brukes til barn plassert utenfor hjemmet. Kostnadsøkningen har vært betydelig i 2014, og vil fortsette i 2015 grunnet store økninger i kommunale egenandeler for barn på institusjon. I 2013 betalte kommunen 36.523 kr i måneden for en institusjonsplass. I 2014 økte denne til 50.300 per måned og i 2015 er den i Statsbudsjettet foreslått til 65.000 kr i måneden. Denne økningen i kommunal egenandel for institusjonsplasser vil med dagens antall plasseringer alene utgjøre er merkostnad på 1.4 mill. kr i 2015.

Barneverntjenesten har - tross et høyt antall barn i hjelpetiltak - redusert kostnadene til hjelpetiltak med ca. 1 mill. kr.

De siste to årene er det arbeidet målrettet på å skolere egne ansatte i veiledningsmetoder/programmer som gjør at det er mulig å tilby gode tiltak i egen regi fremfor kostbare eksterne tjenester.

Barneverntjenesten i Randaberg har lange og gode tradisjoner for å bosette, følge opp og integrere enslige mindreårige asylsøkere. For å styrke og supplere den faglige kvaliteten på dette arbeidet ønsker en å etablere et bemannet bofellesskap. Det ble nylig vedtatt i kommunestyret at dette forsøkes innarbeidet i budsjett 2015. Rådmannen har ikke funnet mulighet for denne etableringen i dette budsjettet.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten

Randaberg ligger godt an i forhold til antall fødsler per helsesøster i full stilling. Normtall fra helsedirektoratet anslår at man bør følge opp maks 65 fødsler pr år, forutsatt merkantil stilling. I Randaberg har vi ca. 50 fødsler pr full stilling. Dette er et kvalitetsstempel og bevisst satsing på tidlig innsats.

Det er blant annet mulig å ha lengre konsultasjoner der det er behov. Det frigjør også tid til grupper.

I januar starter helsestasjonen opp med baby-DUÅ – et gruppetilbud til alle det første leveåret. Åtte grupper à to timer med to helsesøstre og én psykolog/psykisk sykepleier.

" I januar startet helsestasjonen opp et gruppetilbud (Baby-DUÅ) som vil erstatte barselgruppene. Målet er å styrke samspillet foreldre/barn.

" Randaberg ligger godt an i forhold til antall fødsler per helsesøster i full stilling.

Gruppetilbudet vil erstatte barselgruppene, samt to individuelle konsultasjoner. Målet er å styrke samspillet foreldre/barn, samt gi foreldre gode redskaper til å takle ulike utfordringer - som vil være et verdifullt ledd i kommunens satsning på tidlig innsats.

Helsestasjonen har screenet og fulgt opp nedstemte mødre i flere år. Baby-DUÅ vil styrke dette arbeidet vesentlig.

I regjeringens forslag til statsbudsjettet 2015 er det sterke føringer på at helsestasjonstjenesten, inkludert skolehelsetjenesten og jordmortjenesten blir styrket.

For å sette kommunene i stand til dette er det gitt en styrking på ca. 1 mill. kr i rammeoverføringen til kommunen.

Helsedirektoratet har også kommet med nye nasjonale faglige retningslinjer for barselomsorgen. Anbefalingen her er at tilbudet til spedbarn og nye foreldre bør styrkes de første 14 dagene etter fødselen, inklusiv hjemmebesøk av jordmor og helsesøster til alle. Disse retningslinjene er styrende, og det er nødvendig å styrke jordmortjenesten for å klare å innfri disse myndighetskravene.

Det er i budsjettforslaget lagt inn en 20 % ekstra jordmor stilling i nytt budsjett. Helsestasjonen fikk en hel helsesøsterstilling i 2014. Denne stillingen er brukt til styrking av skolehelsetjenesten på én skole, arbeid med overvekt, samt noe til arbeidet med de flerspråklige familiene i kommunen.

Det er videre sterke føringer fra myndighetene om å styrke det psykiske helsearbeidet i kommunen.

Randaberg kommune har allerede både psykolog og psykiatrisk sykepleier stilling for barn og unge.

Det er ikke funnet rom for ytterligere styrking av skolehelsetjenesten eller psykisk helsearbeid innen rammen.

Ressurs og avlastningssenter for familier og barn med spesielle behov

Det har vært en sterk økning i lovpålagte tjenester til barn med spesielle behov og familier med særlig byrdefulle omsorgsoppgaver. Ikke-budsjettert behov som er oppstått i 2014 gjør at det er et betydelig overforbruk i 2014 (jf. tertialrapportene).

Nivået i forhold til vedtatte tjenester i dag, samt dokumenterte behov som er lagt inn som tiltak med økte kostnader i budsjettet for 2015, vil være stabilt neste budsjettår.

Målet med vedtatte tjenester er å forebygge at familier bryter i sammen på grunn av store

omsorgsoppgaver, som kan utløse et behov for bolig både for voksne og behov for barnebolig, hvilket igjen utløser en langt større kostnad for kommunen.

I tillegg jobber senteret forebyggende ved å gi systemisk veiledning av egen spesialpedagog/veileder til foreldre, søsken og besteforeldre for å øke kompetansen og forståelsen for diagnoser og atferdsproblemer hos barn og ungdom med særskilte behov. En brukerundersøkelse konkluderer at flere familier klarer seg langt bedre i dag enn det de gjorde før de mottok systemisk veiledning.

" Det har vært en sterk økning i lovpålagte tjenester til barn med spesielle behov.

Tiltak for å opprettholde driftsnivået i 2015

Oversikt i tabellen til høyre viser tiltak som har økte kostnader for å opprettholde driftsnivå i 2014, reduserende kostnader og tiltak som det ikke har vært mulig å få økonomisk dekning for innen de gitte rammer. I tiltaksdelen av budsjettet vil det være en nærmere beskrivelse av de foreslåtte tiltak og detaljbudsjettering.



Virksomhet	Tiltak	Kostnad	Nr.
Heldøgn			
	Økt bemanning ett årsverk bofelleskap	600 000	111
Hjemmetjeneste			
	Ferievikarer	450 000	114
	Bil	60 000	113
	Økning i omsorgslønn	760 000	85
	BPA	1 400 000	86
Felles			
	Basistilskudd fastlege	1 150 000	72
	Leie av arbeidstøy + vask + garderobeskap	450 000	102
	Legevaktsamarbeid med Stavanger	1 200 000	71
	Leie av Steindal Gård. Aktivitetstilbud	300 000	84
Private bh.			
	Økt tilskudd i henhold til forskrift	165 000	66
Kommunale bh.			
	50% stilling rådgiver barnehage	400 000	67
	Økte lønnskostander utover rammen for to bh.	420 000	
Helsetj. barn			
	Økt 20 % jordmor	125 000	119
Barnevern			
	Institusjonsplasser	1 400 000	69
	Utgiftsdekning til fosterhjem	650 000	70
	Fosterhjems lønn	200 000	54
	Følger av statsbudsjett	350 000	145
Ressursenter			
	Natt-team	1 175 000	50
	Brukere over 18 år	1 300 000	51
Felles			
	Rusmidler - redusert statstilskudd	120 000	124
	Sum	12 675 000	

Tiltak som reduserer kostnadene

Virksomhet	Tiltak	Del av tiltak	Red kostn.	Nr.
Heldøgn				
	Stenge en sykehjemsavdeling (6 senger)		2 400 000	127
Boligtjeneste				
	Stenge Vistnesveien Dagsenter:		584 000	109
	Reduksjon Sentrum søndag kveld	72 000		143
	Drift inventar/utstyr dagsenteret	48 000		143
Hjemmetjeneste				
Hj.sykepleie	Utlevering av LAR- medikamenter		300 000	150
	Redusert vikarutgifter til 450 000	50 000		143
	Prisjustering kjøkken		116 000	61
Levekår, felles				
	Brukere tatt hjem fra tilbud utenfor kommunen		3 100 000	107
	Økt inntekter brukere med store hjelpebehov		1 200 000	151
Felles				
	Generell innsparing		2 000 000	143
	Innventar utstyr/ diverse utgifter	250 000		143
	Vakanse i hele Helse og oppvekst	800 000		143
Kjøkken				
	Stenge kafedrift på Vardheim alle dager		419 000	89
	Prisøkning utenom vanlig prisøkning på mata-bonnement m.m.	80 000		143
Barnehager				
	Redusere antall barnehageplasser		850 000	139
	Kommunal kontantstøtte tas bort		270 000	138
	Statsbudsjett foreldrebetaling		652 000	136
Styrket bh.				
	Redusere ett årsverk	600 000		143
Ressurs/Avlast.				
	Refusjon staten ressurskrevende		1 100 000	151
	Diverse drift	100 000		143
Barnevern				
	Stopp i fremmøtetolk, kun telefontolk		70 000	135
	Sum	2 000 000	13 061 000	



Det skal bygges ny barnehage i "Tarzanskogen" ved Harestad skole. Bildet her er fra gamle Solbakken barnehage, der lokale "Tarzaner" og "Janer" kunne boltre seg i trærne hver eneste dag.

Tiltak som ikke er innarbeidet i budsjettet

Virksomhet	Tiltak	Kostnad	Nr.
Heldøgn			
	Ferievikarer, Heldøgn	450 000	108
	Frivilligkoordinat./aktivitør 20 %	100 000	112
Hjemmetj.			
	E- lås	500 000	115
	Ergoterapeut 50 %	300 000	116
Helsetj barn			
	Helsesøster 40 %	260 000	121
	Psykiatrisk sykepleier 25 %	157 000	120
	Sum	1 767 000	

Investering

Prosjekt i "Tarzanskogen"

Kommunestyret har vedtatt utbygging av en erstatningsbarnehage for Sentrum og Grødem barnehage, to barneboliger og ressurs/ avlastningscenter. Tiltaket er tidligere innarbeidet i økonomiplan, men som varslet er sluttfinansiering, i påvente av nødvendige avklaring, varslet innarbeidet i B2015. Det er nå innarbeidet i B2015.

Vedtakene går så langt tilbake til som 2010. På grunn av uforutsette forhold i tilknytning til blant annet avklaring av egnet tomt og planavklaringer, har realisering av prosjektene gjentatte ganger blitt utsatt. Det er nå funnet en egnet tomt i «Tarzanskogen», ved Harestad skole, og prosjektet er tatt med i reguleringsplan for sentrum øst som nå er ute på høring. Det ventes en endelig avklaring tidlig i 2015 i forhold til tomtevalg.

Parallelt med dette har det i 2014 pågått en prosjektering for endelig å kunne iverksette prosjektet så snart dette er avklart. Detaljplanlegging slutføres i disse dager. Anbudskonkurranse antas lagt ut i desember.

Kostandskalkyler som er utarbeidet viser så langt at 58 mill. kr i budsjetterte midler er tilstrekke-

lig. Dersom det innvilges Husbanktilskudd for barneboliger, vil dette redusere kommunens låneopptak med om lag 2,7 mill. kr.

Ved etablering av prosjektet, vil tomten i sentrum (hvor Ressurs – og Avlastningssenteret og Sentrum barnehage er i dag) og tomten på Grødem (hvor Grødem barnehage i dag holder til) frigjøres til annet bruk.

Vertskommunesamarbeid om barneverntjeneste med Rennesøy og Finnøy medfører et økt behov for kontor plasser, sammen med barnevernstjenesten, i Randaberg Arena. Tiltaket vil ifølge samarbeidsavtale utgjøre ca. 600.000 kr i kontorleie fra de to kommunene. For å muliggjøre innplassering av hele barnevernstjenesten i Randaberg Arena, er tverrfaglig team, ansatte ved styrket barnehagetilbud og ansatte i psykisk helse - som var tiltenkt plass her - i stedet planlagt etablert i prosjektet i Tarzanskogen.

På tross av at det i dette budsjettforslaget legges opp til et redusert antall barnehageplasser, vil det med den boligbygging som pågår, og planlagt utbygging innen ferdigstilling av ny barnehage, sikre at kommunen kan ivareta plikten til å skaffe barnehageplasser til de som har en rett til dette.

" Vertskommunesamarbeidet om barneverntjeneste med Rennesøy og Finnøy, medfører et økt behov for kontor plasser.

Sunnhetsgrenden

Det har i flere år vært arbeidet med planer for nytt helse- og velferdssenter i Randaberg. Nytt bygg skulle erstatte dagens Vardheim og sykehjem. Etter arkitektkonkurranse i 2013 ble

Sunnhetsgrenden valgt. Skisseforslag I ble i 2013 omarbeidet til skisseforslag II og vedtatt av KST 19.6.14. Skisseforslag II viser utbyggingsmuligheter gjennom tre byggetrinn.

Byggetrinn 1 består av bofellesskap og sykehjemsplasser for til sammen 34 brukere. Videre inneholder byggetrinn 1 parkeringskjeller, garderober for ansatte, og areal som gir muligheter for frisklivssentral, aktivitetsrom, frisør/fotpleie, mm.

Bofellesskap og sykehjemsplasser for 34 brukere er en netto økning på 13 plasser med hel-

Investering, forts.

døgnsomsorg (dagens sykehjem har 21 plasser). Dette samsvarer med planlagt behov for de neste seks til åtte årene.

I økonomiplanen for 2013-17 er det bevilget 112 mill. kr til byggetrinn 1.

Skisseforslag II viser en bygningsmasse plassert i parken mellom Torvmyrveien og Vårdheim. Det er tegnet inn bofellesskap med ni leiligheter og 25 sykehjemsplasser. Når saken ble politisk behandlet, ble resultatet en økning av sykehjemsplassene fra 25 til 30.

Tilskudd fra Husbanken differensierer mellom sykehjemsplass og bofellesskap, der tilskuddet til sykehjemsplasser er noe høyere enn til bofellesskap.

I budsjettet for 2015 legger rådmannen frem forslag om ett års utsettelse av prosjektet.

" I budsjettet for 2015 legger rådmannen frem forslag om ett års utsettelse av prosjektet (Sunnhetsgrenden).

Konsekvensene av dette vil være akseptable med tanke på behovet for flere plasser for brukere med behov for heldøgnstjenester. Som beskrevet annet sted har sykehjemmet ofte ledige plasser, og reduksjon av sykehjemsplasser kan forsvares som et nødvendig innsparingstiltak.

Leilighetene i bofellesskapene er til en hver tid opptatt og følgelig er det alltid en eller flere som venter på ledig plass i bofellesskap.

Utsettelse av Sunnhetsgrenden vil innebære ytterligere ett år til med gammel og lite tidsriktig bygningsmasse i nåværende sykehjem.

Hva dette innebærer for ansatte og brukere er en relativ vurdering, men som likevel ikke vil nå et absolutt kritisk nivå ved utsettelse av prosjektet i ett år.





Vardheim på 80-tallet.

Skisse "Sunnhetsgrenden", Vardheim







Både unge og gamle koste seg under Majjazz-konserten til Kenneth Ekornes i Landsbyhuset .



3

Kultur

Arbeidsområder

De siste årene har tjenesteområdet for kultur vært preget av etableringen av Landsbyhuset 59°N og oppgraderingen og ombyggingen av svømmehallen i Randaberg Arena. Vi er godt på vei med etableringen av ordinær drift av de to arenaene.

Arenautvikling vil også i 2015 stå sentralt.

Det skjer for det første gjennom arkitektkonkurransen for Maritimt vitensenter – «Vitenvågen». Vinnerutkastet skal etter planen avgjøres tidlig i februar. For det andre skjer det gjennom Harestad skole og kulturscene. Her får kommunen sin etterlengtede «storstue» for framføringer og kulturopplevelser.

*" (Harestad skole og kulturscene)
Her får kommunen sin etterleng-
tede "storstue" for framføringer og
kulturopplevelser.*

Fra 2015 etableres den nye ordningen, 0,5 % av investeringer i kommunale nybygg som settes av til kunst. Først ut er kunstprosjektet for Sunnhetsgrenden med oppstart høsten 2014.

Kulturfeltet utfordres av de teknologiske endringer som skjer i samfunnet, blant annet innenfor biblioteket.

Randaberg folkebibliotek jobber med å omstille seg til framtidig bruk og å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Nye media og utvidet bruk av biblioteket fører til at vi må tenke nytt og samtidig ta vare på det tradisjonelle biblioteket.

Innenfor kulturskolefeltet venter vi på den nye rådgivende rammeplanen fra Norsk kulturskole

råd, som blant annet vektlegger talentutvikling.

Randaberg kulturskole

Kulturskolen gir barn og unge faglig opplæring i estetiske fag etter den enkelte elevs forutsetning gjennom opplæring i musikkinstrumenter, sang og kor, dans og visuell kunst.

I tillegg tilbys musikkgrupper til barn i de kommunale barnehagene, PUH-samspillgruppe for voksne og musikkterapi til barn og ungdom i barnehage og grunnskole. Kulturskolen gir også tilbud til eldre via "Den kulturelle spaserstokken", og er en ressurs for kommunens innbyggere via egenproduserte arrangementer, konserter og tilrettelagte kulturtilbud blant annet for eldre.

En av utfordringene framover er å videreutvikle kulturskolens fagplan og elevtilbud på bakgrunn av de økonomiske rammene. Den nye rammeplanen for kulturskolen peker på flere forhold som vil få økonomiske konsekvenser, blant annet ønsket om gruppeundervisning og talentutvikling. Konkurransen om de beste lærerkreftene merkes når skoler i nærkommuner øker i volum. Arbeidet med å tilby lærerne, som gjerne har flere deltidsstillinger og ugunstig arbeidstid, mer attraktive arbeidsvilkår er derfor stadig aktuelt.

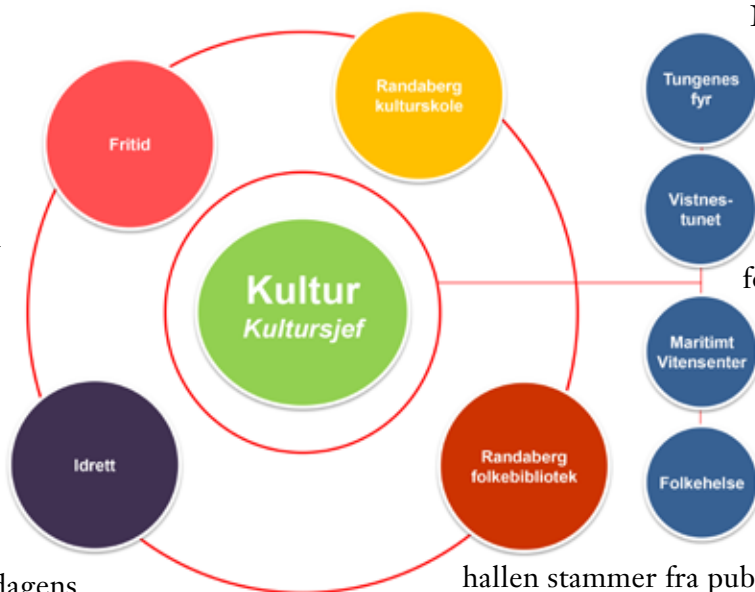
Ny trivselsundersøkelse blant elevene vil bli gjennomført våren 2015.

Idrettsavdelingen

Avdelingen har ansvar for idrettssaker, inkludert spillemiddelordningen, drift av Randabergshallen og oppfølging av Plan for idrett og fysisk aktivitet. Mesteparten av inntektene til Randaberg-

hallen stammer fra publikumstilbudet. Skoler, lag og foreninger i Randaberg kommune betaler ikke for bruk av hallen.

Vi vil trekke fram et par utfordringer som har budsjettmessige konsekvenser for driften av Randabergshallen.



Organisert svømming/stuping – publikumsbading:
Budsjettet er satt opp med den forutsetning at avsatt tid til publikumsaktiviteter er lik tidligere år. Svømme- og stupeklubben har fått stenge svømmehallen for publikumsbading inntil en helg (lørdag og søndag) om høsten og en helg hver om våren, utenfor høysesongen for publikum som er i oktober, januar, februar, mars. Når svømme- og stupeklubben låner svømmehallen til stevner innenfor ordinær åpningstid betaler de ingen kompensasjon for bortfall av billettinntekter. Dette er i tråd med tidligere års praksis. Stupeklubben ønsker å stenge for publikum flere dager, også innenfor høysesongen for publikumsbading. Rådmannen anbefaler, både for å ivareta allmenhetens tilgang til svømmehallen og av budsjettensyn, at kommunen viderefører samme vilkår for svømme- og stupeklubben som tidligere år.

RIL Volleyball – Kompistrening:

Randaberghallen har også inntekter fra «Kompistrening». Dette er et tilbud for uorganiserte grupper som kan leie tid i idrettshallene. Kl. 20.30–22.00 på fredager og kl. 16.00–18.00 på søndager er reservert spesielt til dette formålet. Bakgrunnen for dette er et ønske om å benytte ledig kapasitet i hallen til et godt folkehelseformål. I forkant av sesongen 2014/15 etablerte imidlertid RIL volleyball et nytt elitelag for kvinner, og klubben ønsker nå mer treningstid på fredager. RIL volley og Idrettsrådet mener at den organiserte idretten har rett på tiden som er satt av til «Kompistrening». Rådmannen mener imidlertid at «Kompistrening» er et godt folkehelse tilbud, som gir verdifulle inntekter til Randaberghallen, og har satt opp budsjettet med utgangspunkt i at tilbudet videreføres som før. Rådmannen vil for øvrig legge frem en egen sak til politisk behandling, angående tildeling og fordeling av brukstid til idrett og øvrige kunder i Randaberghallen.

Fritidsavdelingen

Fritidsavdelingen tilrettelegger fritidstilbud for innbyggerne i kommunen, med vekt på barn og ungdom. Avdelingen har ansvar for aktivitetstilbud for barn og unge som U59, trial og

Ungdommens Kulturmønstring (UKM). I tillegg har avdelingen ansvar for fritidskontaktordningen for voksne, og fritidstilbud for funksjonshemmede. Avdelingen yter service for det frivillige kulturlivet, fordeler kommunale tilskudd til lag og foreninger, administrerer utleie av kommunale lokaler, og har ansvar for dirigenter og instruktører til skolekorps.

Dette året har en brukt mye tid på å innarbeide driften på Landsbyhuset. Ungdomstilbudet U59 har godt besøk på fredagskvelder, og det er

mange henvendelser om lån av lokaler på huset.

Landsbyhuskoordinator er ansatt i 50 % stilling fra juli 2014, med ansvar for koordinering av felles prosjekter og arrangementer på huset, utleie av lokaler, og skranketjeneste på biblioteket én dag per uke.

" Korpsene slo seg formelt sammen til et korps ved årsskiftet 2013. Ressursen knyttet til Goa skolekorps har fra september 2014 stått vakant.

Randaberg kommune har siden 2011 gitt kulturtilbud til eldre gjennom den kulturelle spaserstokken. Statstilskuddet til Randaberg for 2015 er beregnet til 45.000 kr, som er noe lavere enn tidligere år. Regjeringen har gjennom forslaget til statsbudsjett gått inn for å avvikle ordningen fra 2015. Dette vil få effekt for kommunene i 2016.

Korpsene slo seg formelt sammen til et korps ved årsskiftet 2013. Ressursen knyttet til Goa skolekorps har fra september 2014 stått vakant. I rådmannens forslag til budsjett lagt inn en permanent reduksjon i stillingsressursen til korps som følge av dette.



Skolekorpsene i Randaberg har slått seg sammen.

Arbeidsområde, forts.

Randaberg folkebibliotek

Biblioteket sine tre hovedoppgaver er utlån av bøker og andre medier, være en uformell møteplass på tvers av generasjoner og formidling av litteratur og andre medier. Bibliotekene er i endring fra å være et sted hvor man låner bøker, lydbøker og film, til en møteplass med formidling av litteratur i alle former og dataspill for barn og unge.

Besøkstallene viser at Randaberg folkebibliotek fortsatt er mye brukt både av barn og voksne. Utlånet går noe ned, men ikke så mye som fryktet.

Målet for 2015 er å kunne tilby lokaler og aktiviteter som gjør at biblioteket fortsatt vil være en attraktiv møteplass for innbyggerne i Randaberg kommune. At utlånet av bøker og andre media synker kan vi ikke gjøre så mye med, utover å kjøpe inn og låne ut etter ønske.

Biblioteket bør i framtida i større grad være «skreddersydd» for innbyggerne. Innenfor de budsjett/personalressurser som vi har i dag bør biblioteket etter hvert inngå samarbeid på tvers av kommunegrensene for eksempel når det gjelder biblioteksystem, katalogsamarbeid og arrangement. Dette oppfordrer også »Regionalplan for bibliotek 2014-2017» til - bibliotekene i Rogaland bør søke å inngå samarbeid.

" Biblioteket bør i framtida i større grad være "skreddersydd" for innbyggerne.

Virksomheter som er direkte knyttet til kultursjefen

Vistnestunet

Det ble etablert en permanent samarbeidsavtale mellom Randaberg kommune og Jærmuseet i 2011. Kulturformidleren i halv stilling jobber med å videreutvikle nye inntektsbringende aktiviteter. Det største enkelttiltaket er ferieklubben som går over tre uker i sommerferien.

I år fikk 75 deltakere i alderen 7-10 år glede av dette tilbudet.

Vistnestunet hadde i 2014 en vandreutstilling fra Jærmuseet om vaskemaskiner i fjøset. Det er et ønske å innrede et varmt rom i driftsbygningen. Et slik rom ville blant annet åpne for at det i enda større grad kan gjennomføres opplegg og arrangementer uavhengig av vær og vind. Dette vil sannsynligvis medføre en investeringskostnad på rundt 1 mill. kr som det per dags dato ikke er funnet rom til i budsjettet.

Tungenes fyr og Maritimt Vitensenter

I 2014 ble kafèbygget på Tungenes fyr enda mer funksjonelt, med plass til flere i kaférommet, etter at en bjelke midt i rommet ble erstattet med drager i taket.

«On the Edge» i samarbeid med de seks andre partnerne i «En kjede av fyr» med gjennomførte fellesprosjektet «Forlis» med blant annet utstilling på hvert av fyrene.

Tungenes fyr er i ferd med å etablere seg som en synlig og viktig konsertscene, og 2014 har vært det mest vellykkede året så langt både kunstnerisk og kommersielt i form av publikumsoppslutning. En stor milepæl ble nådd da arkitektkonkurransen for maritimt vitensenter i Tungevågen ble lyst ut i begynnelsen av september. Kåring av vinnerutkastet skjer i begynnelsen av februar i 2015. Det er satt ned en egen sponsorkomite som skal jobbe videre med finansieringen. Randaberg kommune og Jærmuseet hadde nylig en presentasjon av planene for kulturministeren og den faglige ledelsen innenfor museumsfeltet i kulturdepartementet.

" Tungenes fyr er i ferd med å etablere seg som en synlig og viktig konsertscene.

Folkehelse

Randaberg kommune har inngått ny Partnerskapsavtalen for folkehelse med Rogaland fylkeskommune, gjeldende fra 1. januar 2013. Randaberg mottok i 2014 et partnerskapstilskudd på 100.000 kr fra fylkeskommunen, og rådmannen har håp om at dette vil ligge på samme nivå fra 2015.



God folkenelse. Mormor Reidun Sirevaag slenger tauet til barnebarnet Jesper Abrahamsen Lindboe (8) under Søndagstur-arrangementet 11. mai i år.

Nøkkeltall, årsverk

Enheter	Årsverk
Randaberg kulturskole	7,0
Kultur (allment kulturarbeid, kulturminnevern, folkehelse, Vistnestunet, Tungenes fyr)	3,2
Idrett/Randaberghallen	5,5
Randaberg folkebibliotek	3,8
Fritid	5,7
Totalt	25,2

Nøkkeltall, KOSTRA

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Kultur						
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 088	2 171	2 399	1 588	2 332	1 906
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	4,6	4,4	4,6	3,3	4,6	3,8
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	295	314	308	141	212	164
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	107	53	131	134	255	215
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	271	322	315	257	257	266
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	7,6	6,8	6,0	4,2	5,2	4,7
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6,3	5,7	6,4	4,3	4,9	4,3
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	2 035	2 424	2 624	2 100	2 410	2 304
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	24,1	21,9	21,9	15,1	16,7	15,5

Nøkkeltall, Randaberg kulturskole

Elevutvikling/dekningsgrad	Pr. 1.10.12	Pr. 1.10.13	Pr. 1.10.14
Antall elever i grunnskolen	1 531	1 492	1 488
* Kulturskolens dekningsgrad av grunnskoleelever i kommunen. Antallet er grunnlaget for GSI-rapport skoleåret 2013/2014	345*	348	350
Dekningsgrad av grunnskoleelever	22,50%	23,30%	23,50%

Antall elever som får undervisning via musikkgrupper i de kommunale barnehagene er ikke medtatt i elevantallet.

" (Kostr) Prioriteringen av kultur målt i prosentandel av kommunens budsjett som brukes til kultur, er høyere i Randaberg enn i de tre sammenligningsgrunnlagene.



Å være i aktivitet er god folkehelse. Her fra Landsbymesteren 2014



Dansetrening i kulturskolen.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og mål-oppnåelse

Tjenesteområdet lå an til å gå i balanse i følge rapport for 2. tertial i 2014. Med de innstramninger som det er lagt opp til vil vi søke å opprettholde handlingsrommet blant annet gjennom å øke inntektene.

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Prioriteringen av kultur målt i prosentandel av kommunens budsjett som brukes til kultur er høyere i Randaberg kommune enn i de tre sammenligningsgrunnlagene. Andelen har vært stabilt de tre siste årene, etter at den gikk ned fra 5,2 % i 2010 til 4,6 % i 2011.

I Kommunebarometeret ble det påpekt at særlig bibliotekallene er svake nasjonalt nå. Besøk, utlån og pengebruk faller. Besøket nasjonalt har falt med over 20 % fra 2009 til 2013 – og nedgangen har aldri vært så stor som i 2013.

For utlån ser vi noe av den samme tendensen i Randaberg, men ikke i så sterk grad. Fortsatt ligger vi høyt når det gjelder besøk og utlån sammenlignet med andre. Besøkstallet i Randaberg gikk opp i 2013, i motsetning til den nasjonale trenden. Noe av dette henger nok sammen med åpningen av Landsbyhuset.

Besøkstallene for biblioteket så langt i 2014 ligger på omtrent samme nivå som i 2012. Også prioriteringen av kulturskole er høyere i Randaberg enn i de tre sammenligningsgrunnlagene. Dekningsgraden ligger stabilt på ca. 22 %, noe som er høyere enn sammenligningsgrunnlaget.

Tallene innenfor idrettsfeltet må tolkes med en større forsiktighet enn for de andre områdene da det her nok er større sprik med henhold til hvordan det føres i fra kommune til kommune.

Nye/endrede tiltak innarbeidet i budsjettet

202 Økt foreldrebetaling i Randaberg kulturskole

Satsene for foreldrebetaling ble siste gang økt i 2011. De foreslås økt med 300 kr, slik at pris for hele skoleåret vil være 2.800 kr fra og med 2015. Satsene i Randaberg kommune ligger per i dag litt lavere enn midt på treet i Rogaland. Strand kommune ligger øverst med 4.000 kr per år. Høyeste sats i Stavanger er 3.430 kr, mens den i Sola og Rennesøy ligger på henholdsvis 3.100 kr og 2.300 kr.

500 Økte utleiepriser Tungenes fyr

Prisene for utleie av Tungenes fyr som utleielokale for møter, arrangementer, selskaper, etc. foreslås økt som vist i gebyrheftet.

560 Innsparing instruktørlønn til skolekorps

Som følge av nedgang i aktivitet innenfor skolekorpene i Randaberg har ressurs til dirigentstilling blitt holdt vakant. Dette foreslås innarbeidet som en permanent innsparing på kulturbudsjettet fra 2015.

560 Reduksjon tilskudd til kulturtiltak

En betydelig del av kulturbudsjettet er knyttet til tilskuddsordninger og overføringer til andre.

I tillegg til de innsparinger som foreslås gjennom reduserte kostnader og økte betalingssatser for det kommunale kulturtilbudet, foreslås det derfor også reduksjoner i tilskudd til kulturtiltak.

Reduksjonene foreslås fordelt på arrangements-tilskudd, driftstilskudd til organisasjoner, driftstilskudd til anlegg og tilskudd til lederutvikling.

" En betydelig del av kulturbudsjettet er knyttet til tilskuddsordninger og overføringer til andre.

Tiltak ikke innarbeidet i budsjettet

202 Videreutvikling og styrking av Randaberg kulturskole

I 2008 (arkivsak 08/1533) la rådmannen fram sak om videre utvikling av Randaberg kulturskole. Saken inneholdt en prioritert utviklingsplan vedrørende stillinger 2010-2012.

Om vi ser bort fra innføringen av kulturskoletimen i SFO, som det er bevilget statlige midler til gjennom rammebevilgningene til kommunene, og som nå har blitt faset ut igjen, har ikke den ordinære kulturskoledriften blitt styrket i form av årsverk.

Dette begrenser muligheten for utviklingen av nye tilbud som for eksempel behov for et styrket tilbudet innenfor drama for ungdom, kulturtilbud til syke - og aldershjem i kommune. Som en del av dette er det også behov for styrke utviklingsarbeidet og kompetansesiden, gjennom en inspektørfunksjon. En slik funksjon gis i tillegg medansvar for praktiske forhold ved planlegging og gjennomføring av arrangementer.

560 Oppfølging minoritetsspråklige på fritidsarenaen 2014

Fritidsavdelingen har de siste par år vært representert i en tverrfaglig arbeidsgruppe som har jobbet med integrering av minoritetsspråklige familier, sett i et familieperspektiv.

Avdelingen har vært mest involvert i barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter.

Arbeidet har synliggjort et stort behov for tett oppfølging av barna og deres familier for å lykkes med integrering på fritidsarenaen. Behovet for oppfølging er større enn hva som kan løses innenfor eksisterende stillinger på permanent basis. Arbeidsgruppen anbefaler at det opprettes en 20 % stilling, som skal være bindeledd mellom familier og organisasjonslivet. Stillingen foreslås lagt til Fritid, som har god kjennskap til lag- og foreningslivet i kommunen, og kunnskap om det norske foreningskulturlivet generelt.

" (Minoritetsspråklige) Det er et stort behov for tett oppfølging av barna og deres familier for å lykkes med integrering på fritidsarenaen.

Behovet for oppfølging er større enn hva som kan løses innenfor eksisterende stillinger på permanent basis. Arbeidsgruppen anbefaler at det opprettes en 20 % stilling, som skal være bindeledd mellom familier og organisasjonslivet. Stillingen foreslås lagt til Fritid, som har god kjennskap til lag- og foreningslivet i kommunen, og kunnskap om det norske foreningskulturlivet generelt.

Investeringsiltak

3860 Fond for kunstprosjekt i bygg og uterom (5072) 2015

Kommunestyret vedtok 5. februar 2014 retningslinjer for kunst i offentlige bygg og uterom. I henhold til retningslinjenes punkt 1.5. skal det avsettes årlig minimum 0,5 % av kommunens investeringsbudsjett til nybygg. I samme sak ble det vedtatt at 1 mill. kr de første årene skal øremerkes Sunnhetsgrenden. Øvrige kommende prosjekter som det er naturlig å prioritere innenfor denne ordningen er Harestad skole og kulturscene og ny barnehage.

3600 Nærmiljøanlegg mm (5015) 2014

På denne posten settes det av et årlig beløp til nærmiljøanlegg i regi av velforeninger og andre lag og foreninger, samt til nærmiljøanlegg i kommunal regi. Eksempel på slike anlegg kan være ballbinger/løkker, skateanlegg og tilrettelegging turveier og andre anlegg for friluftsliv og utendørs aktivitet som stimulerer til økt fysisk

aktivitet og bedre folkehelse i Randaberg. I noen tilfeller vil midlene benyttes som egenkapital ved søknader om spillemidler til nærmiljøanlegg.

3350 Parkeringsplass i Tungevågen (4282) 2015

I forbindelse med opparbeiding av gang og sykkelsti til Tungenes blir det samtidig lagt nye kommunaltekniske anlegg. Dette medfører at parkeringsplassen i Tungevågen blir gravd opp. Det er hensiktsmessig og økonomisk gunstig å utbedre denne når en allerede har gravd den opp. Ellers ville parkeringsplassen blitt utbedret i forbindelse med nytt maritimt vitensenter.



I høst startet Kultur (Fritid) og Helse og oppvekst samarbeid om å samle inn sykler til sykkeltraining for innvandrerkvinner i bygda. Irene Vika Jaatun (t.v.) og Bente Monica Reilstad fikk en enestående respons. I starten av november starter de det første sykkelkurset.

Skisse "Maritimt Vitensenter"



Tungenes fyr

"Vitenvågen"

Tungevågen







4

Nav

mmune



Ansatte fra Nav Randberg utenfor kommunehuset i Randberg, sammen med ansatte fra Fylkesmannen i Rogaland.

Arbeidsområder

Nav arbeider med hjemmel i lov om sosiale tjenester, introduksjonsloven, folketrygdloven og lov om arbeids- og velferdsforvaltningen. I tillegg til å jobbe etter Randaberg kommunes verdier «Nær, åpen og aktiv», jobber medarbeiderne i Nav Randaberg etter Nav sine verdier; «Tilstede – tydelig – løsningsorientert»

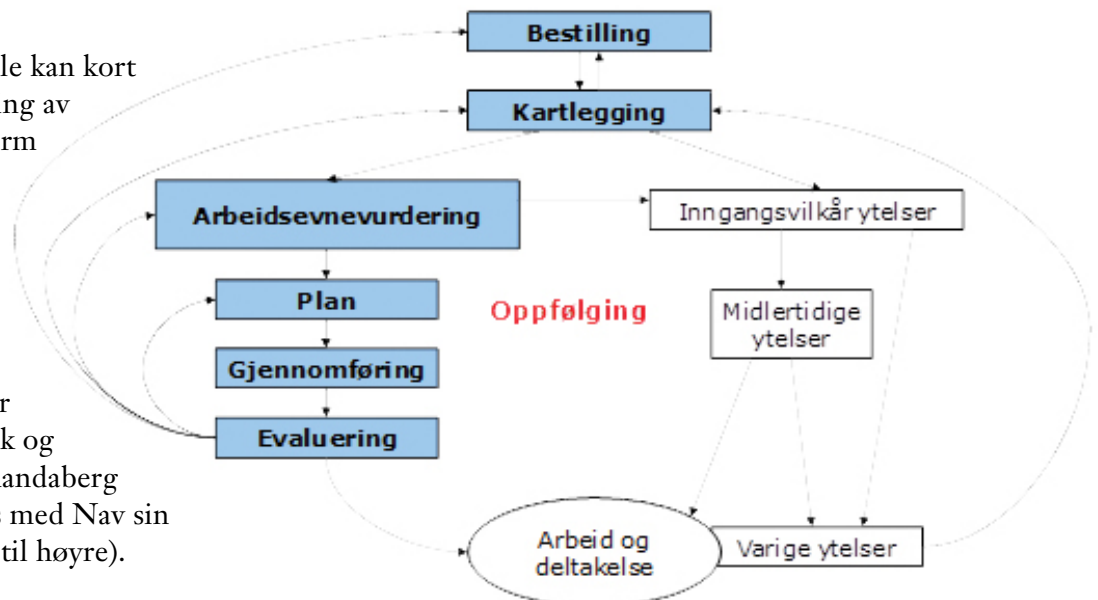
I Nav Randaberg er vi tydelige. Det skal være tydelig hva Nav har ansvar for, hva vi ikke har ansvar for og hva som er den enkeltes plikter og rettigheter. Det skal være tydelig hva Nav kan bidra med og hva vi krever av omgivelsene våre, enten de er brukere, samarbeidspartnere eller kolleger.

I Nav Randaberg er vi til stede. Nav skal være til stede i flere kanaler – på Nav-kontoret, i telefonen og på internett. Vi skal også være mentalt til stede i dialogen med brukere, samarbeidspartnere og kolleger. Vi skal høre hva de sier, vi skal spørre til vi forstår og vi skal bidra med konstruktive innspill.

I Nav Randaberg er vi løsningsorientert. Alle skal merke at Nav jakter på muligheter og at vi går nye veier for å hjelpe den enkelte. Sammen med brukere, samarbeidspartnere og kolleger skal vi finne fram til gode løsninger. Å finne gode løsninger krever samarbeid med helsevesenet, utdanningssektoren, arbeidsgivere og frivillige organisasjoner.

Nav Randaberg sin rolle kan kort beskrives som oppfølging av brukere og bistand i form av kartlegging, planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak som fører til målet om arbeid.

Andre Nav-enheter har ansvar for å fatte vedtak og utbetale ytelser. Nav Randaberg sin rolle kan illustreres med Nav sin oppfølgingsmodell (se til høyre).



Nøkkeltall, årsverk

Kommunale årsverk

Enheter	Årsverk
Jobb og veiledningssenter	6,8
Jobb og avklaringscenter	3,0
Arbeidspraksis, oppfølging, jobbsentralen	1,5
Totalt	11,30

Det er budsjettet for 10,3 kommunale stillinger, samt kommunes andel av lønnskostnader til Nav-lederen. Nav Randaberg har en felles leder for den statlige og den kommunale delen av Nav-kontoret.

Totalt er det 18,5 årsverk på kontoret, av disse er 10 statlige og 12 kommunale stillinger. Utgiftene til Nav-lederen deles mellom kommune og stat.

" Totalt er det 18,5 årsverk på kontoret, av disse er 10 statlige og 12 kommunale stillinger.

Nøkkeltall, KOSTRA

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Sosialtjenesten						
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid per innb, 20-66 år	480	554	558	1 161	811	1 114
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,9	5,2	4,9			
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	5,6	5,7	5,8			
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	99	111	122			86
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	45,9	44,8	42,5			44,9



Målet er at 25 flyktninger skal få et nytt hjem i den grønne landsbyen i 2015 og 28 flyktninger i 2016.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og måloppnåelse

Introduksjonsprogram

Antall mottakere av introduksjonsstønning i prosent av antall innbyggere øker fra 0,41 % i 2011 til 0,48 % i 2013. Det er en planlagt økning og er et direkte resultat av at Nav Randaberg har oppnådd målene om å bosette flyktninger i tråd med kommunestyret sine vedtak. Økningen vil fortsette i 2015, og målet er at 25 flyktninger skal få et nytt hjem i den grønne landsbyen i 2015 og 28 flyktninger i 2016. Bosetting av flyktninger er kun den første fasen av en viktig og krevende prosess for flyktninger og kommunen. Etter at bosettingsprosessen er gjennomført har kommunen forpliktelse knyttet til opplæring og integrering av flyktninger. Dyktige medarbeidere i Nav Randaberg kan vise til gode resultater på dette område. Så langt i 2014 er 90 % av brukerne som fullførte introduksjonsprogrammet, i jobb eller utdanning. Tallene er ikke endelige for 2014, men viser at det jobbes målrettet og godt med kvalifisering av flyktninger i den grønne landsbyen.

Kvalifiseringsprogram

Kvalifiseringsprogrammet er et tilbud til brukere om opplæring og arbeidstrening, og skal gi brukere den oppfølgingen de trenger for å komme i arbeid eller meningsfull aktivitet. Programmet gir også en mulighet for å avklare andre rettigheter til inntekt som brukere kan ha dersom de ikke klarer vanlig arbeid. Det er hva brukeren kan og ønsker, som bestemmer innholdet i kvalifiseringsprogrammet. Sammen med veileder i Nav vil brukeren kunne planlegge innholdet i programmet som først og fremst skal inneholde:

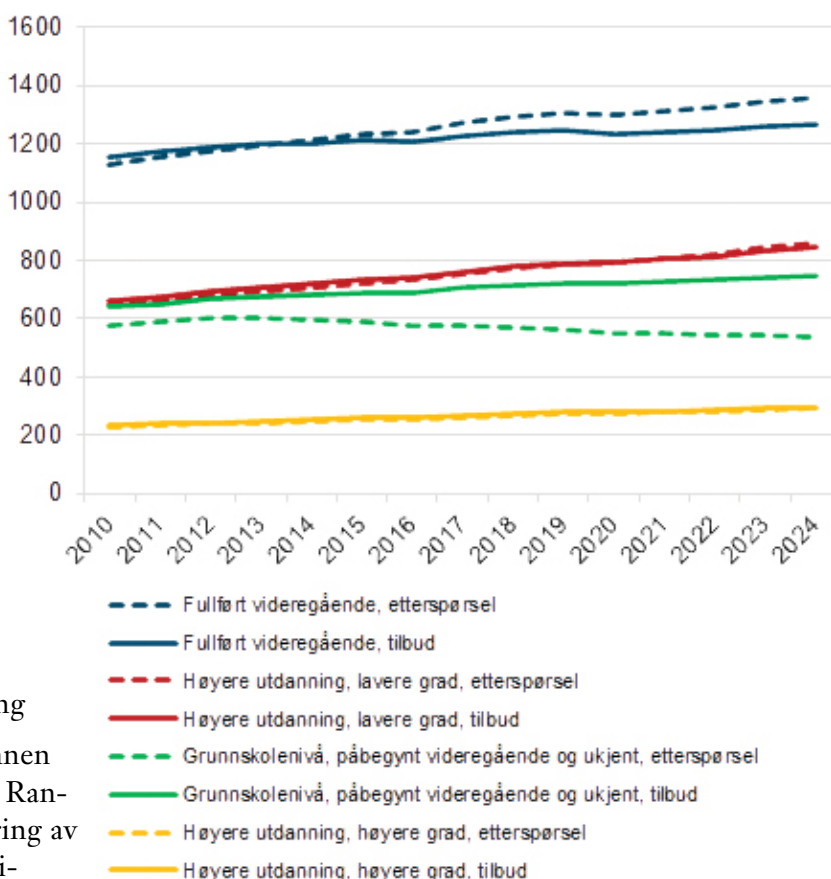
- Arbeidsrettede aktiviteter
- Opplæringsaktiviteter
- Tett individuell oppfølging og veiledning

I september 2014 gjennomførte fylkesmannen tilsyn med kvalifiseringsprogrammet. Nav Randaberg har lenge hatt fokus på markedsføring av kvalifiseringsprogrammet. I tillegg til tradi-

sjonelle brosjyrer, er det lagt ut informasjon på Randaberg kommune sine websider og på TV-skjermen i Nav-mottaket. Politikerne i kommunen har også jevnlig fått informasjon om programmet, både gjennom politiske saker, budsjett dokumenter og årsmeldinger. Den endelige rapporten fra fylkesmannen vil komme i november, men vi har fått tilbakemelding på at det er funnet ett avvik knyttet til gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet og ingen avvik knyttet til tildeling av programmet. Da vi fikk varsel om tilsynet, regnet vi med å få noen avvik. Vi visste at vi manglet en del dokumentasjon på noen av brukerne. Dette har Nav allerede satt i gang tiltak på, og vi skal bli bedre i tiden framover. Vi er derfor ikke overrasket over at det er funnet avvik på gjennomføring av programmet.

Fokus på unge

Ungdom som ikke har fullført videregående, er overrepresentert i alle Nav sine statistikker, uavhengig av om vi snakker om arbeidsledig ungdom, uføretrygdet ungdom eller ungdom med nedsatt arbeidsevne. De fleste ungdommer vet at 10-årig grunnskole ikke holder. Likevel dropper én av tre ungdommer ut av videregående skole før de har fullført utdanningen (se tabell).



De aller fleste av disse vil finne veien til Nav og mange av dem vil slite resten av livet med å finne sin plass i arbeidslivet. Prognoser fra Nav viser at arbeidsmarkedet i årene framover vil bli vanskeligere for de uten videregående utdanning.

Tallene i tabellen på siden foran viser at om lag 80.000 under 30 år nå er registrert hos Nav. Av disse har nesten 40.000 nedsatt arbeidsevne, 10.000 er uføre og 30.000 er arbeidssøkere. Mange av dem har aldri fullført videregående skole. Svake ferdigheter i lesing, skriving, regning og IKT gjør det vanskelig både å gjennomføre opplæring og skaffe seg jobb.

Nav Randaberg har registrert 256 personer med nedsatt arbeidsevne. 207 av disse mottar arbeidsavklaringspenger. Blant disse er det 54 personer i alderen 18 til 30 år.

Tjue år etter "Reform -94", og lovfestet rett til videregående opplæring, er det fortsatt tusenvis av ungdommer som hvert år slutter på skolen uten å ha et godkjent vitnemål i hånden.

" Antall personer som tar kontakt med Nav Randaberg for gjeldsrådgivning har økt med nesten 100 % det siste året.

Gjeldsrådgiving

Økonomi har en sentral plass i et hvert menneskes liv. Tilgang på penger og hvordan vi anvender dem, påvirker ikke bare våre materielle vilkår, men også vår selvfølelse, hvem vi omgås og hvordan våre relasjoner til omverdenen blir.

Å føle mestring er viktig for alle, og å mestre egen økonomi er helt sentralt. Økonomiske problemer kan forårsake sosiale problemer, og omvendt. Kontroll og grep om husholdsekonomien skaper god selvfølelse og kan bidra til å forebygge sosiale problemer. Økonomisk rådgivning handler om å heve brukerens økonomiske bevissthet, øke brukerens kunnskap om egen økonomi og å gi gjeldsrådgivning.

Økonomisk rådgivning forutsetter at bruker og veileder møtes en eller flere ganger avhengig av behov for rådgivning. Det er alltid viktig å legge til rette for et godt møte for å understøtte rådgivningsarbeidet. Økonomisk rådgivning er også forebyggende virksomhet.

Antall personer som tar kontakt med Nav Randaberg for gjeldsrådgivning har økt med nesten 100 % det siste året. Til tross for en betydelig økning i antall saker er det ingen forslag om økning i ressursene for 2015, da Nav Randaberg har foretatt en intern justering av arbeidsoppgaver og prioriteringer. Det er fortsatt svært kort ventetid for veiledning hos gjeldsrådgiverne og de fleste som tar kontakt får en veiledningssamtale i løpet av 14 dager.

Økonomisk sosialhjelp

Gj.snittlig utbet. per stønadsmnd.	
Ar	Beløp
2011	7 188
2012	6 966
2013	6 416

Det har vært en reduksjon i gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned de siste årene. Samtidig øker de totale utgiftene til sosialhjelp. Årsaken til dette er at flere brukere mottar supplerende økonomisk sosialhjelp enn tidligere. Ytelser fra folketrygden er like i hele landet, men

husleiekostnadene i vår region er blant det høyeste i landet.

Nav Randaberg jobber helhetlig og på tvers av ansvarsområdene til stat og kommune. Vi avdekker ofte behov for supplerende økonomiske sosialhjelp. I mange tilfeller har brukere behov for hjelp over lang tid. Gjennomsnittlig stønads- lengde i 2015 vil nok fortsette å ligge på over fem måneder på grunn av dette.

Aktivitetsplikt

Regjeringen ønsker økt bruk av vilkår om aktivitet, og lik praksis mellom kommunene. Det foreslås derfor en lovendring som innebærer at Nav-kontorene får plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Forslaget er ute til høring, og Randaberg kommune støtter dette forslaget.

Nav Randaberg har hatt en dialog med Ranso om mulighetene for å tilby flere brukere aktivitet. Ranso har som formål "å skape varige arbeidsplasser tilpasset yrkeshemmede i

Randaberg og Sola kommune som ikke uten videre kan nyttiggjøre seg andre arbeidstilbud". Ranso kan med andre ord ikke uten videre gi et tilbud til mottakere av sosialhjelp som har aktivitetsplikt. I dialog med Ranso har en kommet fram til at det kan være mulig å utvide tilbudet og opprette plasser til nye brukergrupper. Ranso er opptatt av at en eventuell utvidelse har som hovedmål å bidra til å kvalifisere deltakerne til ordinært arbeid og øker graden av selvforsørgelse. Utfordringen ligger i å skaffe oppdrag som passer til målgruppen, det vil si arbeidsoppgaver som kan utføres av ufaglært arbeidskraft og som har en viss fleksibilitet i forhold til tidsfrister.

Det har ikke vært mulig for Ranso å utarbeide et konkrete tilbud og priser til kommunene på bakgrunn av høringsnotatet, men de kan utarbeide et forslag dersom det skulle være aktuelt. Ranso antyder at prisen for et tilbud på tiltak til brukere i målgruppen vil kunne være lavere enn prisen kommunene betaler for en Varig Tilrettelagt Arbeidsplass (VTA). Dette fordi Ranso regner med at brukere i målgruppen ikke vil trenge like tett oppfølging enn VTA-brukere, og at det muligens er et høyere inntekspotensial hos målgruppen.

Ranso jobber for tiden med to spennende prosjekt på Forus. Et prosjekt går ut på å tilby vedlikehold av uteareal, blant annet plenklipping til bedrifter på Forus. Et annet prosjekt går ut på henting og levering, og lettere vedlikehold av elsykler, som det skal opprettes en låneordning for på Forus. Begge prosjektene skal kunne utvikles slik at det legges til rette for arbeidsoppgaver som passer denne målgruppen. I og med at forslaget fremdeles er under behandling, er det ikke tatt stilling til økning i ressurser for å fylle eventuelle lovkrav som kan komme. Vi vil komme tilbake til dette i budsjett forslag for 2016, dersom det er nødvendig og hensiktsmessig.

Nye tiltak innarbeidet i budsjettet

Bosetting av flyktninger

Planlagte bosetting av flyktninger i 2015 får konsekvenser for utgiftene til Nav og inntekten

kommunen får (integreringstilskudd og andre tilskudd). Dette tiltaket justerer opp inntekter og utgifter til Nav og integreringstilskuddet på ansvar 800.

Unge i arbeid

Nav Randaberg er innvilget 800.000 kr i tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom. Midlene skal brukes til to prosjekter:

Prosjekt 1)

Prosjektet "unge i arbeid" skal sikre tett oppfølging av ungdom som er i faresonen for å videreføre familiens sosiale arv, ressursvake unge som står utenfor arbeidslivet, men ikke er yrkeshemmet samt enslige mindreårige flyktninger.

Prosjekt 2)

Prosjektet "utvikling og implementering av handlingsplan mot barnefattigdom" skal ha fokus på utvikling og implementering av handlingsplan mot barnefattigdom.

Randaberg kommune skal jobbe for å nå unge i gråsonen og vil arbeide for å få til gode tverrfaglig prosesser i de ulike fasene av arbeidet, øke fokuset på barn i oppfølgingsarbeid på Nav, bli bedre på å oppdage og videre sette inn tiltak som kan øke barns deltakelse på ulike arenaer samt tilrettelegge for at folk kan komme i arbeid.

Sikre forsvarlig oppfølging av enslige mindreårige

Nav samarbeider godt med barnevernstjenesten, og det har blitt overført flere brukere fra barnevernstjenesten til NAV i løpet av 2014. Brukerne er hovedsaklig enslige mindreårige flyktninger som ble bosatt av barnevernstjenesten for flere år siden.

Det er ikke naturlig eller hensiktsmessig at barnevernstjenesten fortsetter med oppfølgingen, og disse brukere overføres til Nav for videre kvalifisering og oppfølging. I årene framover regner vi med at det vil bli vanlig at barnevernstjenesten overfører brukere til Nav på denne måten.

"Randaberg kommune skal jobbe for å nå unge i gråsonen."



Gartner Arvid Kro i Teknisk drift lager det fint til på torget i sentrum.



5

Tekniske
tjenester



Thomas Aase, parkansvarlig i Randaberg kommune, forklarer skoleelever hvordan plantene lettes tas ut av krukkene. Fra den årlige plantedugnaden på torget i sentrum.

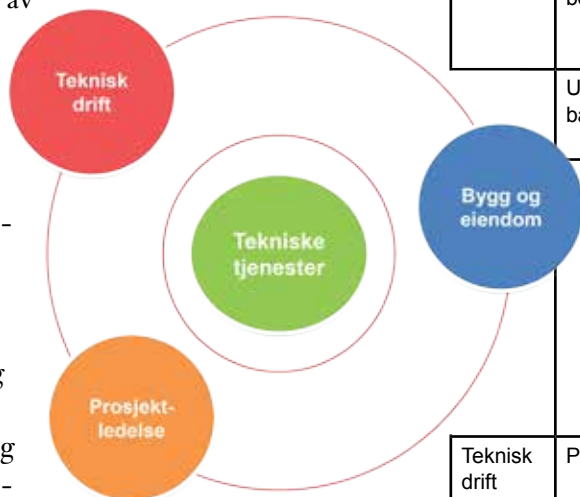
Arbeidsområder

Tekniske tjenester består av avdelingene Bygg og eiendom og Teknisk drift, samt kommunens prosjektledelse. Arbeidsområde omfatter forvaltning, drift, vedlikehold og investering.

Bygg og eiendom har ansvar for vedlikehold og renhold av kommunale bygg, samt vedlikehold og kontraktsforhold for boliger og framleieboliger.

Teknisk drift sitt ansvarsområde er vei, vann, avløp, park og renovasjon. Arbeidsoppgaver er knyttet både til myndighetsutøvelse og som anleggseier.

Prosjektledelsens ansvar gjelder de store byggeprosjektene, som skole, bofellesskap og barnehage.



Enheter	Driftstiltak	Mengde
Bygg og eiendom	Forvaltning og drift av kommunale boliger, samt framleie av private leiligheter til boligsøkende.	Kommunale boliger: 179 stk Leiekontrakt: 224 stk Framleieboliger: 32 stk (44 framlktr)
	Utearealer skoler og barnehager	Kommunale barnehager: 7 stk Skoler: 3 stk
Teknisk drift	Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak	Kommunale veier: 40 km Kommunale gang- og sykkelveier: 25 km Sandfang: ca. 900 stk Belysningsanlegg for veiene og gsviene
	Park, bad- og friluftsliv	Kommunale lekeplasser: 80 stk Turveier Friområder og balløkker Kirkegårder: 2 stk
Teknisk drift	Produksjon og distribusjon av vann	Vannledning: 80 km Trykkøkningsstasjoner: 3 stk Utjevn.bass.: 1 stk Vann kjøpt av IVAR IKS (2013): 1,9 mill.m ³
Teknisk drift	Avløpsrensing og avløpsnett/ innsamling av avløpsvann	Avløpsledninger (spillvann og overvannsledninger): 124 km Avløpspumpestasjoner: 12 stk Avløpsvann levert IVAR IKS (2013): 1 mill m ³
Teknisk drift	Tømming av slamavskillere, septiktanker	Ca. 550 anlegg
Teknisk drift	Innsamling av husholdningsavfall (nøkkeltall fra 2012)	Mengde restavfall: 896 tonn Mengde våtorganisk avfall: 1 133 tonn Mengde papp-/ papiravfall: 711 tonn Mengde glass/metall emballasje: 123 tonn Mengde plastemballasje: 142 tonn
	Naturforvaltning Miljø	Antall rensepark: 2 Deltagelse i frivillige tiltak i landbruket
	Forebygging av branner og ulykker	Disse tjenestene inngår i interkommunalt samarbeid.
	Beredskap mot branner og andre ulykker	Pipeløp: 2 831

Nøkkeltall, årsverk

Enheter	Årsverk
480 Teknisk drift	22,35
440 Vedlikehold	7,30
441 Renhold	29,64
352 Bolig	1,50
481 Prosjektledelse	3,00
Årsverk totalt	63,79

Nøkkeltall, drift

Enheter	Driftstiltak	Mengde
Bygg og eiendom	- Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal bygningsmasse - Renhold av kommunal bygningsmasse; skoler, barnehager, noen idrettsbygg, kontorbygg og fellesområder i bofellesskap.	ca. 65.300 m ²

Nøkkeltall, KOSTRA

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013			
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg - nivå 2						
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratm per innbygger	4,5	4,5	4,5	4,3	4,4	4,5
Energikostnad for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	158	108	114	113	108	115
I. Avfall og renovasjon - nivå 2						
Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	399	394	410			
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 499	2 599	2 469	2 512	2 507	2 593
I. Avløp - nivå 2						
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 384	2 580	2 580	3 450	2 774	3 563
Årsgebyr for septiktømming (gjelder rapporteringsåret+1)	770	770	500	1 498	1 334	1 376
Estimert gjennomsnittsalder for spillvannnett med kjent alder	19	23	24		27	29
Andel fornyet spillvannnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,33	0,44	0,62		0,41	0,43
I. Vann - nivå 2						
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	1 296	1 362	1 702	2 465	2 419	3 210
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år		3,341	1,892		0,497	0,63
Beregnet gjennomsnittsalder for vannledningsnett med kjent alder		29	30		29	32
Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år)		5,2	5,4		6,2	5,1
Total vannleveranse (spesifikk totalleveranse) per tilkn. innbygger (m3/tilkn.innb/år)	154	175	184		169	179
M. Samferdsel - nivå 2						
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb., konsern	24	24	24	15	15	13
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	593	945	801	792	765	866
Kostnader i kr til gatebelysn. pr. lyspunkt , kommunal vei og gate	454	455	652	614	572	662
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innbygger	15	14	14	15	9	14
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innbygger	26	26	112	117	87	112
N. Bolig - nivå 2						
Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger per innbygger i kr	-266	-135	-474	-197	-27	-81
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	19	20	20	17	16	21
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disp. boliger	85	84	83	71	90	78
Herav: lønnsutgifter per eid kommunal bolig	2 729	3 465	3 831	6 987	4 718	5 840
Antall A-objekter	30	30	29	1671	1932	21081
Antall piper pr. innbygger	0,27	0,27	0,27	0,35	0,3	0,35
Årsgebyr for feing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	215	223	290	387	292	397
Andel A-objekter som har fått tilsyn	133,3	136,7	89,7	74,6	79,1	79,5
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger	492	426	587	577	556	649
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere		0,19	0,38	0,59	0,51	0,57

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og måloppnåelse

Bygg og eiendom fortsetter arbeidet med innføringen av FDVU-program (Forvaltning, Drift, Vedlikehold og Utvikling) som styringsverktøy for alle bygg.

Det er startet en kartlegging av byggenes tilstand, denne vil også videreføres i økonomiplanperioden. Samtidig som det fokuseres på at byggene skal holde en viss standard, skal de vedtatte rammene holdes. Dette kan være en utfordring når bygningmassens alder øker, tiltak for uforutsette hendelser «må utføres». Prioriteringer medfører at funksjon og kvalitet legges større vekt enn det estetiske.

For boligmassen er det gjennomført påkrevd radonmåling, og tiltak settes i gang. Driftsansvarlige involveres i byggeprosjektene, vi ser god nytte av dette ved valg av løsninger og materialer. Det settes også krav til at dokumentasjonen som skal leveres er enkelt å importere i FDVU-programmet.

Fagområdet parker, bad- og friluftsliv omfatter områder som kommunale lekeplasser, friområder, turstier, badeplasser, utearealer (ved skoler, barnehager og kommunehuset), torget, blomster ved portalene og skolene, kirkegårdene og parken i sentrum.

Områdene er synlige, og det er stadig økning av arealer som skal vedlikeholdes. Det er foreslått å redusere blomsterprogrammet, det krever mye av personalressursene i perioder, samt at det kjøpes tjenester til å holde vedlikeholde plantene.

Vann, avløp, slam, renovasjon og feiing er selv-kostområder, det vil si at abonnentene skal betale den merkostnaden kommunen har ved å tilby tjenesten. I Randaberg kommune er tjenestene 100 % gebyrfinansiert, abonnentene betaler for hele tjenestene.

For vann og avløp er det vedtatt ny forskrift for

gebyrer, denne er gjeldende fra 1.1.2015. Det vil medføre noen endringer, disse er innarbeidet i budsjettet så godt det lar seg gjøre.

For renovasjon er det foreslått en ny gebyrsats, denne skal gjelde husholdningsabonentene som er tilknyttet nedgravde renovasjonsanlegg.

Det utføres per i dag ikke måling for hver enkelt abonnents avfallsmengder, forslaget medfører derfor at alle disse abonnentene får lik gebyrsats.

Kjøp fra IVAR IKS inngår i gebyrgrunnlaget for vann, avløp og renovasjon. De vedtar sine gebyrer i desember. Våre beregninger for vann og avløp basert på deres økonomiplan for 2013 – 2018, og for renovasjon priser de har oppgitt i høst. Dette er innarbeidet i kommunens økonomiplan for 2015 – 2018.

" For boligmassen er det gjennomført påkrevd radonmåling.



Det er startet kartlegging av tilstanden til kommunale bygg.

Driftstiltak

Ansvar	Tjeneste	Tiltak	Kommentar	År
352		Prisjustering husleieinntekter	Alle kommunens inntekter bør i utgangspunktet økes med 3 % for å dekke opp for generell prisstigning og lønnsvekst (kommunal deflator). Men inntekter for husleie er knyttet opp mot konsumprisindeksen på 2 % og må benyttes i henhold til Husleieloven.	2015 - 2018
480	3350	Driftskostnader nye lekeplasser	Randaberg kommune blir grunneier av lekeplasser i nye boligfelt. Som ved andre offentlige lekeplasser har kommunen ansvar for lekeplassutstyret, mens velforening har ansvar for vedlikehold av det grønne. Foreslåtte kostnader er knyttet til pålagte årlige kontroller av lekeplassutstyret. Annet vedlikehold forutsettes inntil videre dekket av eksisterende driftsbudsjett.	2015 - 2018
480	3380, 3390	Prisendring Sør-Rogaland IKS	Brannvesenet Sør-Rogaland IKS står for feiing og tilsyn av ildsteder, samt beredskap ved brann og ulykker. Eierskapsgruppen har lagt til grunn at tilskuddet for 2015 omfatter en oppjustering av tilskuddsnivået i 2014 med 3 %. Grunnlaget er samlet tilskudd til drift brann (justert for kostnader til nytt nødnett og justert eierbrøk) og Miljørettet helsevern i 2014. Forslaget er 4,75 % lavere enn styrets forslag til representantskapet. Randaberg sin andel (og dermed utgifter) har gått ned pga redusert eierandel (justering for befolkningssendring) i 2014 og 2011.	2015 - 2018
480	3400, 3500, 3570	Endring IVAR IKS 2015-2018 Vann, avløp og renovasjon	Randaberg kommune kjøper vann fra IVAR IKS, og leverer avløpsvann og avfall. Gebyrsatsene til IVAR IKS er ikke vedtatt, dette er basert på IVARs økonomiplan 2014 - 2018. VANN: Både fastpris pr. innbygger og pris pr. m ³ kjøpt vann øker fra 2014 til 2015. Det er videre økning i økonomiplanperioden. Det er lagt inn en kostnadsøkning basert på dagens innbyggertall og vannforbruk. AVLØP: Både fastpris pr. innbygger og pris pr. m ³ levert avløp øker fra 2014 til 2015. Det er videre økning i økonomiplanperioden. Det er lagt inn en kostnadsøkning basert på dagens innbyggertall og avløpsmengder. RENOVASJON: For renovasjon foreligger det kun forslag til priser for 2015. Kommunens kostnader for renovasjon er beregnet fra de enhetsprisene og dagens avfallsmengder for hele økonomiperioden.	2015 - 2018
480	3450, 3530, 3550	Utgifts- og inntektsendringer VAR	Investeringer medfører økte kapitalkostnader. Disse og endrede driftsutgifter skal dekkes inn av endrede inntekter (gebyrer).	2015 - 2018
480	3350	Reduksjon i blomsterprogrammet	I 2008 ble det utarbeidet et blomsterprogram for Randaberg sentrum. Kostnadsoverslag for hele programmet var på 600.000 kr. Det ble vedtatt å bruke 300.000 kr på blomsterprogrammet. I ettertid er også Grødem og Goa skoler tatt med i programmet, med 30.000 kr på hver skole. Som et innsparingstiltak foreslås det å redusere blomsterprogrammet med 150.000 kr.	2015 - 2018

" I 2008 ble det utarbeidet et blomsterprogram for Randaberg sentrum (...) opprinneleg 600.000 kr. (...) Det foreslås å redusere programmet med 150. 000 kr.

Investeringstiltak

Tjeneste	Prosjekt	Kommentar	År
3350	Parkeringsplass Tungevågen	Detaljreguleringsplan for maritimt vitensenter ved Tungevågen ble vedtatt 8.11.2012, rekkefølgekrav i planen er at gang- og sykkelvei fra Sande barnehage og parkeringsplass ved Tungevågen skal opparbeides. Statens vegvesen finansierer og bygger gang- og sykkelveien, men ikke parkeringsplassen. Kommunal vannledning skiftes ut, og det legges ny avløpsledning samtidig som gs-vei bygges. Parkeringsplassen er prosjektert, og lyses ut som opsjon i gs-veiprojektet. Parkeringsplassen i Tungevågen blir gravd opp i forbindelse med legging av ledninger og etablering av pumpestasjon. Det er hensiktsmessig og økonomisk gunstig å utbedre denne når en allerede har gravd den opp. Ellers ville parkeringsplassen blitt utbedret i forbindelse med nytt maritimt vitensenter.	2015
2620	Påbygg og ombygging Nordheiå	Helse- og omsorg ønsker å bygge to nye leiligheter knyttet til Nordheiå. Tiltaket vil øke driftseffektiviteten og dette er lagt inn som eget driftstiltak. Det ble bevilget 5 mill. kr i ved budsjettbehandling for 2014, det er behov for å styrke tiltaket med ytterligere 2 mill. kr.	2014 - 2015
2210	Utearealer barnehager	Årlige investeringer i lekeplassutstyr og andre større prosjekter for uteområdene ved de kommunale barnehagene. Det gjennomføres årlig kontroll av lekeplassutstyret, rapporter fra kontrollen legges til grunn ved prioritering av midlene.	2015 - 2018
2220	Utearealer skoler	Investeringsmidler for større tiltak for uteområdene ved skolene. Uteområdene var inkludert i prosjekter for rehabilitering av skolene, og mye er gjort med uteområdene ved Goa og Grødem skoler. Det er behov for årlige midler til større tiltak.	2015 - 2018
2630	Boliger	I følge boligpolitisk handlingsplan skal kommunen kjøpe inn to boliger/leiligheter i året. Det er lagt inn et årlig beløp på 5,3 mill. kr i vedtatt økonomiplan til kjøp av boliger til vanskeligstilte.	2015 - 2018
3320	Nyanlegg gatelys	Budsjett for utskifting og etablering av nye gatelysanlegg. Eldre energikrevende armaturer skiftes ut med nye, mindre energikrevende armaturer. I tillegg vil kabler flyttes fra luftspenn til grøfter. Utføres i forbindelse med andre prosjekter eller som enkeltstående prosjekter. Vil gi besparelser på sikt. Det er i tillegg krav om at armaturer med kvikksølv skal skiftes ut.	2015 - 2018
3330	Asfaltering	Asfaltering av kommunale veier, samt gang- og sykkelveier. Beløpet ble redusert til halvparten (300.000 kr) fra 2012, og driftsbudsjettet ble økt tilsvarende. Forvaltning-, drift- og vedlikeholdsprogrammet ROSY benyttes ved prioritering av hvilke strekninger som skal oppgraderes.	2015 - 2018
3340	BRA-tiltak	I 2006 ble det opprettet tilskuddsordning for kommunesektoren for å delfinansiere tiltak som bedrer tilgjengeligheten til kollektive transportmidler. Det søkes årlig om midler, det er Statens vegvesen som tildeler. Midler fra ordningen kan finansiere inntil 75 % av tiltakets totale kostnad, resterende 25 % er lokal egenandel.	2015 - 2018
3340	Gang/sykelstier	Midler til mindre tiltak i Trafikksikkerhetsplanen. Gjeldende Trafikksikkerhetsplan ble vedtatt i 2010, og skal rulleres i 2014.	2015 - 2018
3350	Oppgradering lekeplasser	Prosjekt for oppgradering av kommunale lekeplasser. Midlene fordeles på de ulike delene av kommunen, og mange lekeplasser er oppgradert de siste årene. Tiltaket går i hele budsjettperioden, men trappes ned fra 2015 til 2016.	2015 - 2018
Flere	Brann tekniske utbedringer	Løpende brann tekniske utbedringer i kommunale bygg etter tilsyn fra Brannvesenet.	2015 - 2018
Flere	Ekstraordinært vedlikehold	Større vedlikeholds - og innklimatiltak for kommunale bygg og boliger. Gjelder tiltak i størrelsesorden som tilsier at det skal føres i investeringsregnskapet. Budsjettet er økt med 0,5 mill. kr i 2015 til 2,5 mill. kr og 1 mill. kr i 2016 og framover til 3 mill. kr.	2015 - 2018

" (Gatelysanlegg) Eldre energikrevende armaturer skiftes ut med nye, mindre energikrevende armaturer. I tillegg vil kabler flyttes fra luftspenn til grøfter.

Vann, avløp, renovasjon (selvkostområdene)

Tjeneste	Prosjekt	Kommentar	År
3450	Asbestsanering	Vannledninger av materialtypen asbestsement skal skiftes ut, utskiftingstakt er min. 1 km i året. Utskifting av asbestledninger skjer også gjennom andre tiltak/prosjekter. Det foreslås at vannledning langs Ryggveien skiftes ut i 2016 (se eget tiltak), men det er mulig at denne må tas i 2015. Det er satt av 2 mill. kr årlig for formålet.	2015, 2017
3530	Avløpsanlegg Sande - Tungevågen	Tiltak for VA-ledningsnett fra Sande barnehage til Tungevågen. Det er tidligere bevilget midler til å skifte ut vannledning, som er av type asbestsement, men tiltaket er ikke utført i påvente av gang- og sykkelvei. Det foreslås at det legges ledningsanlegg for avløp, både selvfalls- og trykkledninger, inkludert pumpestasjon i Tungevågen. Planen er at de offentlige ledningene legges ved bygging av gs-vei, men tilkoblinger skjer i etterkant.	2015
3530	Pumpeledning Bøvegen	Gjelder styrking av tidligere vedtatt tiltak. Det planlegges å koble noen av boligene langs Bøveien til offentlig avløpsanlegg. Det må legges lavtrykksanlegg, det vil si at det skal etableres private pumpestasjoner.	2015
3530	Renovering pumpestasjoner	Randaberg kommune har 13 pumpestasjoner for avløp. Det er behov for oppgradering av noen av stasjonene, pumpene slites ut og må erstattes.	2015, 2017
3550	Utskifting bossbil	Det er behov for jevnlig utskifting av renovasjonsbilene. Utskiftingshyppighet settes slik at bilene skiftes ut før slitasje medfører store driftskostnader. Det er behov for utskifting i 2015.	2015
3450/ 3530	Utskifting biler	Vann- og avløpspersonalet benytter i dag en VW caddy til bruk i arbeidet. Denne leases og avtalen går ut i 2015. I stedet for å fortsette leasing av ny bil er det ønske om å kjøpe ut bilen. Den er i god stand og kan benyttes flere år.	2015
3450/ 3530	Driftskontrollanlegg	Gjelder styrking av tidligere vedtatt tiltak, drift- og overvåkingssystem for vann- og avløpsanleggene. Det planlegges å installere flere måleinstrumenter. Systemet vil logge data og gi alarm ved feil. Anlegget vil styrke leveringssikkerhet for vann og sikker håndtering av avløpsvann	2015, 2016
3450/ 3530	Sanering sentrum	Tiltak på vann- og avløpsanlegg i sentrum. Gjelder separering av avløpsvann (spillvann og overvann), samt utskifting av vannledninger. Det er startet prosjektering av nye anlegg i Rådysveien og Hareveien, og tidspunkt for utførelse settes når kostnadsoverslag foreligger.	2015
3450	Vannledning Ryggveien	Investering gjelder utskifting av vannledning langs Ryggveien, fra kryss med Randabergveien til E39. Dette er vannledning av asbest, det er derfor foreslått at det ikke settes av midler til samleprosjektet sanering av asbestledninger i 2016. Det har nylig vært to brudd på ledningen, det vurderes derfor om ledningen må skiftes allerede i 2015, tiltaket ses i så fall i sammenheng med asbestsanering.	2016
3530	Avløpssanering	Prosjekt for sanering/ rehabilitering av avløpsanlegg. Investeringer som kan benyttes ved uforutsette hendelser som medfører større investeringer utover driftsbudsjettet.	2016
3550	Nedgravd renovasjonsanlegg	Det etableres stadig flere nedgravde renovasjonsanlegg, de fleste i forbindelse med privat utbygging av boligområder. Tiltaket gjelder nedgravd renovasjonsanlegg i etablerte boligområder, det foreslås at det etableres et nytt anlegg i økonomiperioden.	2017
3450/ 3530	Ikke-spesifiserte prosjekter VA	Investeringprosjekter for vann og avløp i 2017 og 2018. Prosjektene vil spesifiseres nærmere i hovedplaner og budsjett for vann og avløp. I forhold til vedtatt økonomiplan er budsjettene for 2015 og 2016 fordelt ut på spesifikke prosjekter.	2017, 2018

" Randaberg kommune har 13 pumpestasjoner for avløp. Det er behov for oppgradering av noen av stasjonene, pumpene slites ut og må erstattes.

6

Plan og forvaltning





Arbeidsområder

Plan og forvaltning - fellestjenester

Hovedoppgavene er administrasjon, ledelse og økonomi, saksbehandling og veiledning etter plan- og bygningsloven (plandelen), medvirkning i interkommunal og fylkeskommunal arealplanlegging, overordnet miljø- og naturforvaltningsansvar, beredskap, universell utforming og miljørettet helsevern.

Byggesak og oppmåling

Hovedoppgavene er saksbehandling og veiledning etter plan- og bygningsloven (bygningssdelen) og matrikkelloven med tilhørende regelverk og forskrifter, samt føring og vedlikehold av fakturagrunnlag for kommunaltekniske gebyrer og eiendomsskatt. Saksbehandling etter plan- og bygningsloven inkluderer også tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Landbruk

Hovedoppgavene er saksbehandling, rådgivning og næringsutvikling innen landbruk, miljø- og kulturlandskapsarbeid etter jordloven, konsekvensloven, odelsloven og skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Dette gjelder både juridiske og økonomiske virkemidler.



Nøkkeltall, årsverk

Enheter	Årsverk
400 Plan- og forvaltning	
Plan- og forvaltningssjef	1,0
Arealplanlegger	3,0
Rådgiver samfunnssikkerhet	1,0
420/430 Byggesak og oppmåling	
Avdelingsleder / saksbehandler	1,0
Ingeniør / saksbehandler	3,1
KomTek - ansvarlig / merkantil	0,4
460 Landbruk	
Avdelingsleder / saksbehandler	1,0
Rådgiver	0,5
Årsverk totalt	11,0



Arealplanlegger Einar Serigstad måler høyden på gjerdene i boligfeltet i Sentrum Vest.

Nøkkeltall, KOSTRA

KOSTRA	Randaberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013			
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø - nivå 2						
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	350	380	200			
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	17	30				
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	3	12	0	4	3	5
Antall søknader om tiltak uten ansvarsrett mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger i kommunen	69	72	70	65	64	60

Nøkkeltall, detaljer

KOSTRA	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Plansaksbehandling								
Antall områdereguleringspla. vedtatt av kommunen siste år				0	0	0	0	1
Antall detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år				0	1	2	4	6
Av disse fremmet som private forslag				0	1	1	2	2
Gj.snitt saksbeh.tid, vedtatte private detaljreguleringsplaner (kalenderdager)				550	570	350	380	200
Antall reguleringsplaner sendt på høring			4	5	3	2	6	4
Byggesak og oppmåling								
Delegerte saker (antall vedtak)	326	262	216	240	222	206	195	287
Behandlede byggesaker innen 4 uker (%)	78	50	60	60	75	80	60	50
Klagesaker / hovedutvalgssaker	13	19	10	18	6	14	4	10
Gj.snitt saksbeh.tid, byggesaker (kalenderdager)				43	24	22	48	36
Antall søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid			4	4	3	3	12	2
Gj.snitt saksbeh.tid, kartforretning (kalenderdager)				30	70	75	60	35
Landbruk								
Jordloven - deling - søknader	5	4	4	1	3	1	4	5
Jordloven - omdisponering - søknader	7	6	2	4	3	1	3	0
Konsesjon - søknader	0	1	4	2	3	2	4	4
Landbrukseiendommer		243	243	239	239	238	236	233
Jordbruksbedrifter	98	96	91	86	82	80	79	79
Jordbruksbedrifter med husdyr				60	61	58	56	57
Jordbruksareal (daa) i drift (dyrka jord)	14 716	14 494	14 422	14 380	14 170	14 112	14 275	14 310
Dyrket jord (daa) som er godkjent omdisponert etter jordloven	6	40	1	5	2	14	2	0
Dyrket jord (daa) godkjent omdisponert etter plan- og bygningsloven	11	70	3	4	43	4	30	33

" Lønnskostnader og utgifter til satelittelefon, mobiler og lisenser til CIM[®], utgjør størsteparten av utgiftene til beredskap.

Kommentarer til nøkkeltall

Plan og forvaltning - fellestjenester

Det er til enhver tid mellom 15-20 aktive plansaker. Antallet planer i «aktiv» og «passiv» fase varierer i løpet av året. Planavdelingen er styrket de siste årene, slik at vi nå utarbeider egne planer i tillegg til at vi kjøper konsulenttenester. Avdelingen framstår som robust, både når det gjelder kompetanse og kapasitet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for private planer har gått ned fra 2012 til 2013. Dette fordi fylkeskommunen nå gjennomfører kulturhistoriske registreringer innenfor tidsfristene i kulturminneloven, og at det ikke ble fremmet innsigelse fra regionale myndigheter.

I følge Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) plikter kommunene og utarbeide egen risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) samt egen beredskapsplan. Randaberg kommunes ROS-analyse ble ferdigstilt i oktober 2012, og skal evalueres i løpet av 2015. Randaberg samarbeider med nabokommunene Stavanger, Sandnes og Sola om utarbeidelse av ROS-analyse for regionen. Kommunene skal ha en beredskapsøvelse annen hvert år. Kommunen hadde øvelse sommeren 2013, og må avholde en ny beredskapsøvelse i løpet av første halvår 2015.

I forbindelse med arrangementer som kommunen avholder eller deltar i, er det krav om at det skal utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse. Dette blir gjort av rådgiver for samfunnssikkerhet i samarbeid med de som er arrangører.

Byggesak og oppmåling

Antall stillingshemler knyttet til byggesak og oppmåling er tilfredsstillende, forutsatt en byggeaktivitet som er i samsvar med gjeldende kommuneplan og boligbyggingprogram. Det benyttes 1,8 årsverk til saksbehandling av bygge- og delesaker. Det benyttes ett årsverk til

oppfølging av byggesaker, oppfølging av ulovligheter og gjennomføring av tilsyn. Det benyttes 0,5 årsverk til administrative oppgaver innenfor bygge- og delesaksbehandlingen.

Saksbehandlingstiden for bygge- og delesaker var i gjennomsnitt 36 dager i 2013. Dette var lenger saksbehandlingstid enn ønskelig, og har hittil i 2014 blitt redusert.

Det skrives ca. 20 delegerede vedtak om opprettelse av nye grunneiendommer etter plan- og bygningsloven per år. Saksbehandlingstiden for søknader om opprettelse av nye grunneiendommer er lenger enn ønskelig i noen saker, men gjennomsnittlig saksbehandlingstid hittil i 2014 er kommet ned til 32 dager.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppmålingsforretning (kartforretning) er 35 dager. Det benyttes 0,5 årsverk til matrikkelføring av bygninger, vedlikehold av kart og administrative oppgaver innenfor kart og oppmåling. Gjennomføring av oppmålingsforretninger og matrikkelføring av eiendommer er tjenester som kjøpes fra eksternt firma.

Landbruk

Nøkkeltallene fra Kostra viser at tall fra en såpass liten kommune som Randaberg, kan variere mye fra år til år. Dyrket jord omdisponert etter jordloven er vanligvis små enkeltsaker. Omdisponeringer etter plan- og bygningsloven inkluderer store reguleringsplaner.

Nøkkeltallene viser ellers en utvikling i landbruket med færre produksjonsenheter og noe nedgang i antall husdyrbruk. Miljø- og naturforvaltningsarbeidet vil få større fokus i de kommende økonomiplanperiodene på grunn av EUs vanddirektiv, vannforvaltningsplaner og tilhørende tiltaksprogram.

" Det er til enhver tid mellom 15-20 aktive plansaker.

" Saksbehandlingstiden for bygge- og delesaker var i gjennomsnitt 36 dager i 2013.

" Nøkkeltallene viser ellers en utvikling i landbruket med færre produksjonsenheter og noe nedgang i antall husdyrbruk.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og måloppnåelse

Plan og forvaltning – fellestjenester

Vi har de siste årene ført eget selvkostregnskap for private detaljreguleringer. Selvkostprognosen for 2014 viser at inntektene bare dekker litt over 40 % av kommunens samlede utgifter til behandling av private detaljreguleringsplaner fram t.o.m. 1. gangs behandling (avklaringsmøter, saksbehandling og planbearbeiding). Av kommunens totalt 6,1 årsverk (Kostra-funksjon 301), kan 0,83 årsverk relateres til selvkostområdet i 2014. Denne andelen vil variere fra år til år avhengig av tallet på private detaljreguleringsplaner som kommer til behandling.

I samsvar med vedtak i rammesaken, er det lagt inn forslag om at gebyrene økes slik at full selvkost oppnås. Selvkostberegningene som legges til grunn for budsjettet, er et «normalt år».

Brutto driftsinntekter til plansaksbehandling per innbygger økte kraftig i 2012. Dette skyldes gebyrer for to store private planer. Fastsettelsen av det ene gebyret ble påklaget. Resultatet av klagebehandlingen var ikke kjent da regnskaps-tallene ble hentet ut til Kostra. Gebyrene for begge planene ble vesentlig redusert, men dette avspeiles ikke i tallene tidligere. Tilbakebetalingen ble regnskapsført i 2013.

Økningen i driftsutgiftene gjenspeiler styrkingen av planavdelingen, og at Randaberg har forholdsvis mange egen initierte planer, i tillegg til regionale planer sammenlignet med andre kommuner. Det høye antallet egne planer, fører videre til høyere brutto investeringsutgifter til plansaksbehandling per innbygger sammenlignet med andre kommuner. Antall private detaljreguleringsplaner har økt gradvis de senere årene. Disse gir økte brutto driftsinntekter.

Lønnskostnader og utgifter til satellittelefon, mobilere og lisenser til CIM® (styringssystem for sikkerhet og beredskap), utgjør størsteparten av utgiftene til beredskap. I tillegg kommer utgifter i forbindelse med kommunesamarbeidet, som dekking av eksterne konsulenter, felles samlinger m.m.

Byggesak og oppmåling

Gebyrinntektene for avdelingen varierer med byggeaktiviteten i kommunen, og inntektsgrunnlagene er derfor beregnet ut fra et gjennomsnittssår der en ved regnskapsavslutningen setter av til fond eller bruker av fond avhengig av resultatet.

Byggesak

Bygge- og delesaksbehandling ligger under gjennomsnittet i kommunegruppe 08 når det gjelder brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter per innbygger. Gjennomsnittet for Rogaland og gjennomsnittet for landet ligger betydelig lavere, både for brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter. Gebyrregulativet er etter selvkostprinsippet. Fram til og med 2014 har det vært anslått å dekke 80 % av lønnsutgiftene. Klagesaksbehandling kan ikke gebyrlegges.

Samlede gebyrinntekter per år er avhengig av antallet og type bygge- og delingssaker. Gebyrinntektene for et gjennomsnittssår er basert på at det byggegodkjennes ca. 70 nye boenheter og 2 kontorbygg eller offentlige bygg i løpet av et år. I tillegg forutsettes det normal byggeaktivitet i privatmarkedet og i landbruket. Hittil i 2014 har det vært et gjennomsnittssår, og det forventes at budsjettmålene nås for 2014.

Netto driftsutgifter per innbygger i 2013, var ifølge Kostra betydelig lavere enn i kommunegruppe 08 og gjennomsnittet i Rogaland. Dette skyldes at kommunen mottok flere byggesaker enn budsjettet. Selvkostberegningene som legges til grunn for budsjettet, er et «normalt år».

For 2015 skal gebyrinntektene økes slik at alle utgifter knyttet til dette dekkes inn i samsvar med nye selvkostberegninger.

Den delen av KomTek-stillingen som belastes tjenesteområdet Tekniske tjenester, gjelder føring og vedlikehold av fakturagrunnlag for kommunaltekniske gebyrer. Dette utgjør 0,7 årsverk som finansieres av gebyrinntekter på Tekniske tjenester. Resterende 0,3 årsverk av 100 % stilling, pluss 0,1 årsverk av en annen stilling, omfatter føring og vedlikehold av fakturagrunnlag for eiendomsskatt og merkantile ressurser for byggesak.

Oppmåling

Kart og oppmåling ligger under gjennomsnittet både i kommunegruppe 08, gjennomsnittet for Rogaland og gjennomsnittet for landet angående brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter per innbygger. Oppmålingsenhetens inntekter kommer fra saksbehandlingsgebyr som er fastsatt i gebyrregulativet. Dette er betaling for oppmålingstjenester og oppmålingsforretninger for tomter i eksisterende og nye reguleringsplaner.

At både brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter er lavere enn i kommunegruppe 08 og gjennomsnittet i Rogaland, skyldes at kommunen kjøper nødvendige oppmålingstjenester fra et eksternt firma.

For budsjett 2015 legges det til grunn at det opprettes ca. 60 nye grunneiendommer pr. år. Både 2014 og 2015 forventes å bli et «normalt år» angående inntekter og utgifter.

Landbruk

Staten overfører årlig ikke-øremerkede midler til kommunene til drift av landbrukskontoret. Mulighetene for inntekter på saksbehandling er små, da saksbehandlingsgebyrene bestemmes sentralt av staten og er svært lave.

Økonomisk sett er driften av avdelingen stabil. Driftsutgiftene øker årlig med pris- og lønnsstigning.

Nye tiltak innarbeidet i budsjettet

Plan og forvaltning - fellestjenester

Gebyrene økes med 460.000 kr (selvkost), fra 700.000 til 1.160 mill. kr. Gebyrene er økt med henholdsvis 30 % og 20 %.

Under hovedpunkt A, Detaljreguleringsplaner, ligger det i gjeldende gebyrregulativ en reduksjon av gebyret på 50 % (dersom saken avvises ved 1. gangs behandling/fastsettelse av planprogram). I gebyrforslaget er dette foreslått endret til 25 %.

Antallet private detaljreguleringer avhenger i hovedsak av hvor mange kommunale område-reguleringer som blir ferdigbehandlet, og hvor mange fortettingsprosjekter som fremmes (jf. Boligbyggingsprogrammet). Trenden er færre og større detaljreguleringer. Framtidig utbyggings-takt vil spille inn på antallet nye private boligplaner framover. Kommunen har i snitt vedtatt to til tre private detaljregulering de siste årene. Når kommunen utarbeider egne reguleringsplaner, skal lønnskostnadene knyttet til utarbeidelsen (ikke myndighetsutøvelsen) belastes investeringsprosjektene. Ett årsverk (679.000 kr) er budsjettert på tjeneste 1900 (interne serviceenheter). Den endelige fordelingen mellom prosjektene vil bli gjort i forbindelse med regnskapsavslutningen hvert år.

Byggesak og oppmåling

Byggesak

For 2015 skal gebyrinntektene økes slik at alle utgifter knyttet til dette dekkes inn i samsvar med nye selvkostberegninger. Dette medfører at gebyrinntektene må økes med 600.000 kr. For i best mulig grad å ivareta selvkostprinsippet i hver enkelt sak, må saksbehandlingsgebyret for boliger økes mest. Basisgebyret for nye boliger økes for 2015 med til sammen 370.000 kr (+60 %). Basisgebyret for mindre byggetiltak («meldingssaker», pbl § 20-2) økes med til sammen 40.000 kr (+29 %). Øvrige saksbehandlingsgebyrer økes med til sammen 10.000 kr (+10 %). Arealgebyret pr. m2 nytt bruksareal økes fra 16 kr til 20 kr, og vil til sammen utgjøre en økning på ca. 80.000 kr (+25 %). Arealgebyret har ikke blitt endret på svært mange år.

Oppmåling

Gebyrinntektene økes med 10 % for å komme nærmere 100 % selvkost. Det gjennomføres en oppretting av feilbudsjettering. Det har vært budsjettert med for lavt antall oppmålingstjenester. Kommunens utgifter til kjøp av oppmålingstjenester utgjør 65 % av gebyrinntektene. Dette utgjør en økning i utgifter på 134.000 kr.

" Basisgebyret for nye boliger økes for 2015 med til sammen 370.000 kr (+ 60 %).



Klima- og miljøminister Tine Sundtoft hilser på grønnsaksprodusent Einar Hansand, under ministerens besøk ved Hålandsvatnet i oktober.



Trafikksikring for unge og eldre langs Randabergveien på vei til Harestad skole.



7

Skole



Arbeidsområder

Tjenesteområdet består av åtte ansvarsområder. Kommunens tre skoler er store og de utgjør ca. 90 % av budsjettet til tjenesteområdet. Alle skolene har SFO-tilbud. Kommunens ATO-avdeling er lagt til Harestad skole, men avdelingen gir tilbud til elever fra hele kommunen.

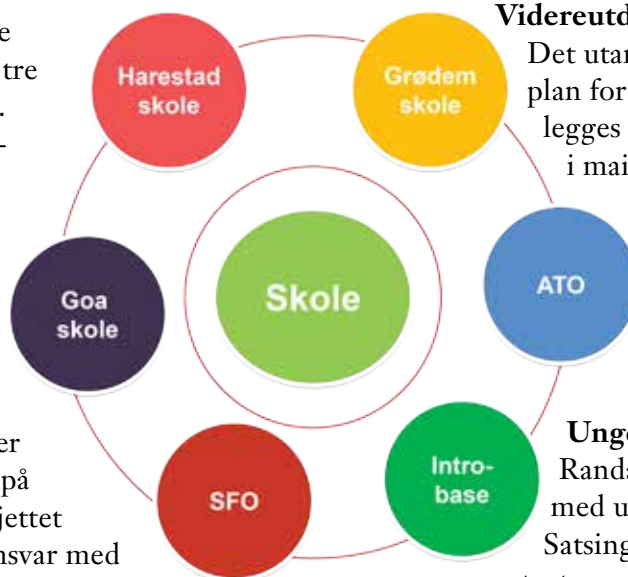
Kommunens introbasetilbud er lagt til Grødem skole. Elever fra hele kommunen får tilbud på introbasen. Fordeling av budsjettet blir gjort på rektormøter i samsvar med ressursfordelingsmodellen som er utarbeidet for tjenesteområde skole. Alle tjenester og ansvarsområder er hjemlet i opplæringsloven. Skolenes rektorer utarbeider forslag til budsjett på sin skole. Skolen skal legge til rette for et godt læringsmiljø og gi elevene tilpasset opplæring i tråd med elevenes evner og forutsetninger.

Hovedsatsingsområdene for Randabergskolen er et godt læringsmiljø og et godt læringsutbytte. Det gjennomføres brukerundersøkelser og kartleggingsprøver hvert år. Resultatene av prøver og undersøkelser er viktige innspill i arbeidet for å sikre god kvalitet på skolene i tråd med nasjonale og lokale føringer.

Elever som ikke har, eller kan få, et tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har rett til spesialundervisning. Elever som får spesialundervisning følger en individuell opplæringsplan (IOP).

Lærerne utgjør den største yrkesgruppen i skolene. Hovedutlysingen til nye lærerstillinger påfølgende skoleår er i januar/februar.

Det har til nå vært nok lærere som har søkt på stillinger ved hovedutlysingen. Det er derimot svært vanskelig å få kvalifiserte lærere når det oppstår behov for vikarer midt i skoleåret.



Vikarsituasjonen er i noen perioder svært vanskelig.

Videreutdanning/kompetanseheving

Det utarbeides hvert år kompetanseplan for skolene i Randaberg. Denne legges frem til politisk behandling i mai/juni. I skoleåret 2014-2015 tar 8 lærere videreutdanning i kommunen. To av disse lærerne går på stipendordning, de andre på frikjøpsordning.

Ungdomstrinnsatsingen

Randabergskolen er nå godt i gang med ungdomsskolesatsinga (SKU). Satsingen er omfattende og krever stort engasjement og trykk fra skoleeier og skoleleder sin side. Satsingsområdet som ungdomstrinnene på skolene i Randaberg primært har valgt, er lesing. Og dette, sammen med vurdering for læring, er satsingsområdet for hele grunnskoleområdet i kommunen.

Leksehjelp

Fra august 2010 har elever i 1.-4. klasse fått tilbud om leksehjelp. Lovendring i 2014 gjør at skolene fortsatt skal ha et tilbud om leksehjelp i størrelsesorden 8 t/u. Skolene i Randaberg har valgt å legge tilbudet på mellom- og ungdomstrinnet.

Skolefritidsordningen (SFO)

”Skolefritidsordninga skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn.” (Opplæringsloven § 13-7).

SFO gir tilbud til barn på 1.-4. trinn. Barn med særskilte behov får SFO-tilbud til og med 7. klassetrinn. SFO-tilbudet omfatter morgentilbud fra kl. 07.15 og tilbud etter skoletid fram til kl. 16.30. SFO har åpent i skolens ferier, bortsett fra juli måned. SFO har i inneværende skoleår ca. 360 barn fordelt på skolene. Alle barn som det er søkt plass for, har fått tildelt plass. Randaberg kommune tilbyr per i dag både skoletilbud og

" Det har til nå vært nok lærere som har søkt på stillingene ved hovedutlysingen (...) Det er derimot svært vanskelig å få kvalifiserte lærere (...) midt i skoleåret.

helårstilbud. Reduksjon i antall tilbud et tiltak i budsjettforslaget fra rådmannen.

SFO skal i stor grad være selvfinansierende. Elever som har krav på ekstraoppfølging i skoletiden har ikke de samme rettighetene i SFO. Dette er krevende fordi elever som har behov for struktur og forutsigbarhet får en utfordring i SFO, som er et mindre strukturert tilbud enn skole. I 2014 ble det bevilget 300.000 kr til ekstra personell i forhold til gruppa over. Disse midlene blir fordelt på skolene i samarbeid med PPT.

Avdeling for tilpasset opplæring (ATO)

Alle barn har rett til å gå på nærskolen sin. Randaberg kommune har opprettet en avdeling som gir tilbud til elever som trenger særskilt tilrettelagt opplæring.

Det er det enkelte barn sine foresatte som avgjør om deres barn skal være elev på nærskolen eller om barnet skal være tilknyttet ATO. Avdelingen betjener hele kommunen, og den er lagt til Harestad skole. Skolens rektor har det overordna ansvar for avdelingen. På grunn av generell plassmangel på Harestad skole er det svært utfordrende å finne nok rom til de behov som barna i ATO har. I årene som kommer er det mange barn som vil ha behov for et ATO-tilbud.

Det er opp til foresatte å bestemme om tilbudet skal gis på ATO-avdelingen eller på hjemmeskolen. Elevene på ATO får SFO-tilbud fra 1.–7. klassetrinn. Fra 8. trinn får de tilbudet sitt på avlastningssenteret.

Introbase (Innføringsklasse) i norsk for fremmedspråklige barn

Randaberg kommune har fra august 2009 opprettet en introbase (innføringsklasse) for fremmedspråklige barn. Introbasen varierer i antall elever. Barna som går på introbasen er både barn av flyktinger og av arbeidsinnvandrere. Spesielt den siste gruppen varierer veldig i antall og det er lite forutsigbart når de kommer til kommunen og når de flytter igjen. Morsmåslærerne / tospråklige lærere er delvis tilknyttet basen slik at elevene der, med hjelp av sitt morsmål, kan lære norsk språk og kultur raskere. De er også

tilknyttet hjemmeskolen til elevene den dagen i uken elevene fra introbasen går på hjemmeskolen. Grødem skole administrerer basen og har personalansvar for morsmåslærerne/tospråklige lærere tilknyttet basen.

Voksenopplæringen (VO)

Voksenopplæringen gir tilbud til voksne som har rett på grunnskoleopplæring og rett til spesialundervisning på grunnskolens område (§ 4A-1 og § 4A-2 i opplæringsloven).

På områder der kommunen ikke har kompetanse, for eksempel syn og hørsel, kjøper vi tjenester fra Johannes læringscenter i Stavanger.

Voksenopplæringen er delt mellom tjenesteområdene skole og Nav, der sistnevnte organiserer og har budsjettmessig ansvar for flyktinger/innvandrere.

Behov for voksenopplæring kan variere i løpet av et skoleår. Hovedopptak på disse timene følger skoleåret og søknadsfrist er i februar. Erfaring viser at det kommer søknader inn hele året. Det henger sammen med at det oppstår nye behov i forbindelse med sykdom/ulykker.

Det legges vekt på fleksibilitet, og det flyttes rundt på ressursene slik at alle skal få hjelp så raskt som mulig. Voksenopplæringen i Randaberg har de siste årene tilbudt norskopplæring for arbeidsinnvandrere. De betaler en egenandel og får god og effektiv norskopplæring. Dette medfører at de raskt kan komme seg i lønnet arbeid i regionen. Dette er et godt tiltak, men ikke lovpålagt for kommunen.

Elever som mottar undervisning i andre kommuner

Randaberg kommune betaler skoleplass for barn som barnevernet fosterhjemsplasserer i andre kommuner. Denne budsjettposten er økt mye de siste årene, og det er i rådmannen sitt forslag til budsjett foreslått å øke denne posten ytterligere.

Kommunen betaler ikke grunnsats for skoleplass for elever som går på private skoler. Dersom elever på private skoler trenger spesialundervisning, er det Randaberg kommune som må ta den kostnaden.

" Alle barn har rett til å gå på nærskolen sin.

Randaberg kommune kjøper skoleplass på Auglend skole til elever med hørselshemming.

Skoleskyss

Skoleskyss har vært en økende utgift de siste årene. Elever som fraktes frem og tilbake til introbasen er en betydelig utgift.

Kommunestyret har utvidet ordning for gratis skoleskyss for elever fra 2.-4. klasse, utover de som lovverket gir rett til gratis skoleskyss. Rådmannen foreslår å ta bort denne utvidede retten til gratis skoleskyss i sitt budsjettforslag.

Kommunens utgifter til PPT er lagt til skole felles

Disse kostnadene kommenteres ikke spesielt, siden dette er et interkommunalt foretak der kommunens kostnader er bestemt etter en fordelingsnøkkel (antall barn i barnehage og skole pr. kommune).

Nøkkeltall, årsverk

Skole	Årsverk
122 Skole felles	
Skolesjef	1,0
Rådgiver	1,8
Voksenopplæring	0,8
Årsverk totalt	3,6
210 Harestad skole	
Rektor	1,0
Inspektører	3,0
Kontorsekretær	1,0
Lærere	58,0
Miljøterapeuter	1,8
Assistenten	4,9
Årsverk totalt	69,7
211 Harestad skole, SFO	
Faglig leder	1,0
Fagarbeidere/assistenter	7,9
Miljøterapeut	-
Årsverk totalt	8,9
212 Harestad skole ATO	
Faglig leder	0,6
Pedagoger	3,0
Miljøterapeuter	3,0
Fagarbeidere/assistenter	2,2
Årsverk totalt	8,8
230 Grødem skole	
Rektor	1,0
Inspektører	2,6
Kontorsekretær	1,0
Lærere	46,5
Miljøterapeuter	2,3
Assistenten	2,4
Årsverk totalt	55,8
230 Grødem skole, introbasen	
Introbase	2,2
Tospråklige lærere	2,1
Årsverk totalt	4,3
231 Grødem skole, SFO	
Faglig leder	1,3
Fagarbeidere/assistenter	2,8
Miljøterapeuter	1,0
Årsverk totalt	5,1
250 Goa skole	
Rektor	1,0
Inspektører	1,6
Kontorsekretær	1,0
Lærere	29,0
Miljøterapeuter	1,9
Årsverk totalt	34,5



Morgensamling på Goa skole.

Skole	Arsverk
251 Goa skole, SFO	
Faglig leder	1,6
Fagarbeidere/assistenter	2,2
Årsverk totalt	3,8
Årsverk totalt skole	194,4

" Tallene i 2014 viser at andelen elever som får spesialundervisning er stadig synkende.

Nøkkeltall, KOSTRA

KOSTRA	Randberg			Gj.sn. gr 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt landet
	2011	2012	2013			
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	25,9	25,4	24,1	21,4	20,4	19,4
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), i prosent av samlede netto driftsutgifter	4,2	4,2	4,4	4,3	3,7	4
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,1	0,1	0,1	0,5	0,3	0,5
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	97,2	97,6	98	97,4	95,3	96,9
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	2,7	3,5	2,9	4,4	6,6	5,7
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	7,3	5,6	6,5	8,8	7,9	8,4
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	12,8	11,8	12,3	13,8	13,7	13,5
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	99,4	97,7	99,4	98	97,7	98
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	38,3	38,4	41,1	..	40,1	40
Netto dr.utgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	76 258	81 950	84 891	79 050	78 343	79 216
Netto dr.utgifter til SFO (215), per innbygger 6-9 år	-727	1 275	1 179	2 775	3 375	3 570

De nyeste Kostra-tallene som her vises er fra 2013. Det som beskrives her viser ikke endringer i kostnader som følge av reduksjon på skolebudsjettet på ca. 5 mill. kr i 2014.

Kommentarer til nøkkeltall

Randberg kommune har en ung befolkning. Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning i prosent av samlede netto driftsutgifter i kommunen blir derfor høyere enn i kommuner der befolkningen er eldre.

De fleste elevene fra Randberg går på kommunens grunnskoler.

Tallet på elever som går på andre skoler er rimelig stabilt. De fleste elevene som velger andre alternativ enn kommunal skole, går på Stavanger kristne grunnskole.

Elever som får særskilt norskopplæring

Dette tallet varierer fra år til år, avhengig av innvandringen til kommunen.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

Tallene i 2014 viser at andelen elever som får spesialundervisning er stadig synkende. Elever som tidligere har fått spesialundervisning får nå hjelp innen klassens ramme og som tilpasset opplæring. Ressursene som tidligere ble brukt til spesialundervisning er nå tenkt brukt til å tilpasse opplæringen. Dette gir alle elever et bedre tilbud.

" Det er 194,4 årsverk totalt i skole.

Opplæringsloven slår fast at alle elever skal få undervisning tilpasset sine evner og forutsetninger. I stortingsmelding 18, Læring og fellesskap, står det:

Tilpasset opplæring handler om å skape god balanse mellom evnene og forutsetningene til den enkelte elev og fellesskapet. Det forutsetter at skolen løpende vurderer, varierer og endrer egen praksis og det kan bedre gis dersom flere får tilpasninger innenfor den ordinære opplæringen. Departementet vil presisere i opplæringsloven at skolene, før det fattes vedtak om spesialundervisning, skal kartlegge, vurdere og eventuelt prøve ut nye tiltak innenfor rammen av tilpasset opplæring. Dette har Randabergskolen tatt på alvor og en har positive erfaringer med dette.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse Som tallene i Kostra viser, har denne indikatoren vært nokså stabil de siste årene. Fra 2014-2015 vil nok gruppestørrelse og lærertetthet endre seg noe siden det er redusert i lærerårsverk på skolene.

Elevene fra Randaberg, på indikatoren overgang til videregående skole, er fortsatt høy.

Fra og med 2012 er kommunen med på prosjektet Ny GIV. Erfaringene fra prosjektet er svært positive. De fleste elevene som har deltatt i prosjektet har fått økt læringsutbytte i form av bedre karakterer i flere fag.

" Fra og med 2012 er kommunen med på prosjektet NyGIV. De fleste elevene som har deltatt i prosjektet har fått økt læringsutbytte.

En enda viktigere effekt av prosjektet tror vi vil være at flere gjennomfører videregående skole. NyGIV videreføres i videregående skole i to år. Kommune og fylkeskommune har et tett samarbeid i dette prosjektet.

I kvalitetsrapporteringen fra Randabergskolen for 2014 vil en kunne se at kommunen ligger bra an i forhold til gjennomføring av videregående skoler.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng er markant mye bedre for 2013 enn årene tidligere.

Det har vært et satsingsområde å få bedre sammenheng mellom eksamens- og standpunkt-karakterene for elevene ved skolene våre. Her er det gjort en god jobb på skolene.

Dette vil bli ytterligere kommentert i kvalitetsrapporten fra Randabergskolen for 2014.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og måloppnåelse

Det jobbes godt i Randabergskolen. Læringsresultatet blir stadig bedre for

" Det jobbes godt i Randabergskolen.

elevene våre. All statistikk viser dette. Skolesektoren har de siste årene hatt strammere økonomiske rammer. Samtidig har en fått nye oppgaver som skal løses innenfor skolebudsjettet.

I en så stor organisasjon er det alltid muligheter for å tenke og handle smartere enn det en tidligere har gjort. I 2014 har det vært krevende å klare å opprettholde den gode kvaliteten på alle områder da skolene har måttet innarbeide en innsparing på 5 mill. kr. Dette har mellom annet medført at det er færre lærerstillinger på skolene våre. I oversikten over lærerstillinger i budsjett-dokumentet for oktober 2013 og 2014 er det en feil i 2013 oversikten. Reell reduksjon i lærerstillinger fra 2013-2014 er 8 lærerstillinger.

I budsjett for 2015 er det lagt inn ytterligere 3,5 mill. kr i innsparinger på skoleområdet. Dette vil medføre ytterligere reduksjon i lærerstillinger, noe som etter hvert vil kunne få betydning for kvaliteten på opplæringen til elevene. Spesielt sårbart er tilpasset opplæring som har vært et satsingsområde når spesialundervisningen er blitt redusert. Det vil være et viktig mål for skolene å klare å kunne ha ressurser til denne viktige satsingen.

Det er utarbeidet en fordelingsmodell som fordeler tilgjengelige midler mellom skolene på en "rettferdig" måte. Det gjør at det omfordelles midler mellom skolene hvert år. Den største enkeltkomponenten i modellen er elevtall. Går

elevtallet opp, får en større del av potten. Går elevtallet ned, blir det reduksjon.

For 2015 er det foreslått en reduksjon i rammen på 2 mill. kr i tillegg til 1,5 mill i økonomiplanen vedtatt i fjor. Lønn er den største utgiften på skoleområdet, så reduksjon betyr i praksis at det blir færre årsverk til undervisning. Hvordan dette er tenkt gjort blir kommentert under tiltaksdelen.

Randbergskolen har skoleåret 2014-2015 seks lærere som tar videreutdanning med frikjøp finansiert fra staten. Det blir viktig for kommunen å få minst samme antall lærere på denne ordningen også neste skoleår. Det medfører at vi kan ha flere lærere ansatt i Randbergskolen enn det vi har rammer til. Det er av stor betydning, fordi vi vet at i de nærmeste årene vil en del av lærerne våre slutte og da er det viktig at vi klarer å beholde de dyktige lærerne som er ansatt i vår kommune i påvente av dette. Det vil være mangel på lærere i nær framtid. Tiltaket er viktig for å sikre at vi har god tilgang på dyktige lærere også i framtida.

" Det vil være mangel på lærere i nær framtid.

I tiltaksdelen, nye tiltak innarbeidet i budsjettet, foreslås det tre tiltak som øker inntektene til kommunen/reducerer kostnadene til kommunen.

To av tiltakene knytter seg til SFO, der det foreslås å ta vekk søskenmoderasjonen for barn på SFO. I barnehage er det lovkrav om søskenmoderasjon, men det er ikke tilsvarende krav når det gjelder SFO.

Det er ønskelig at søskenmoderasjon også bør være på SFO, men i et stramt budsjett har rådmannen måttet se på muligheter for å øke inntektene til skolesektoren. Å fjerne søskenmoderasjon, er et slikt tiltak.

" (SFO) Å fjerne søskenmoderasjon, er et slikt tiltak

Et annet tiltak, som andre kommuner i nærområdet vårt har, er å redusere ulike tilbud i SFO. Tiltaket som rådmannen her foreslår er å ta vekk skoleårstilbudet i SFO.

Det tredje tiltaket, som reduserer utgiftene til kommunen, er å gjøre om det politiske vedtaket om gratis skoleskyss for elever som etter opplæringsloven ikke har krav på gratis skoleskyss. I rådmannen sitt forslag til budsjett foreslås det at rett til gratis skoleskyss begrenses til de som etter opplæringsloven har krav på det.

Nye tiltak innarbeidet i budsjettet

122 Nye fosterhjemselever

I 2015 er det en økning i utgifter til skole for fosterhjemselever. Økningen er på 1.2 mill. kr (2 elever med full oppdekning). Det er en reduksjon i utgifter på 0,6 mill. kr fordi elever går over i videregående skole. Behov for ekstra midler her for 2015 er 0,6 mill. kr. Økning av rammen for 2015: 0,6 mill. kr.

212 ATO

I følge opplysninger vi har fått fra PPT vil det høsten 2015 begynne fire nye elever på ATO. En elev går over i videregående skole. Årskostnaden for elever i ATO er i 2014 0,7 mill. kr. Behov for nye midler i 2015 er 0,9 mill. kr. I 2016 kommer det, i henhold til de opplysningene PPT gir, fire nye elever i ATO. Helårsvirkningen for tiltak i 2015 er 2,132 mill. kr og nye elever medfører kostnader på 1,2 mill. kr. En elev slutter i 2017. Økning av rammen i 2015: 0,9 mill. kr.

122 Norwaco skole

Tilsvarende utgift som Kopinor - bruk av TV, musikk og radioprogram i opplæringen, 50.000 kr pr år. Økning av rammen i 2015: 50.000 kr.

122 Båndbredde mot Internett til skolene

Elevene på ungdomstrinnene på skolene får etter hvert hver sin bærbare PC. Det er behov for større båndbredde til skolene. 100 Mbit/s er det som er dimensjonen i dag, fra hver av skolene til kommunehuset. De årlige kostnadene med å gi skolene mer båndbredde er i følge Lyse 160.000

kr. Da får Harestad og Grødem skole hver sin direktekobling mot Internett på 300 Mbit/s og Goa skole 100 Mbit/s. Økning av rammen: 160.000 kr.

210, 230 og 250 Reduksjon på skolene

For å presentere et forsvarlig budsjett i samsvar med vedtatte måltall, er det nødvendige med flere kostnadsreducerende tiltak i kommunen. Reduksjon i rammene til skoleområdet er på 2 mill. kr. Dette betyr færre lærerstillinger på skolene. Ressursfordelingsmodellen vil være styrende for hvordan reduksjonen fordeler seg på skolene i kommunen. Det betyr at: Goa skole vil få en reduksjon, sammen med helårsvirkningen fra 2014, på 1,5 mill. kr. Grødem skole vil få en reduksjon på 1 mill. kr. Harestad skole vil få en reduksjon på 1,1 mill. kr.

Deler av innsparing på lønn må nok sees på i forhold til vikarbruk på skolene. Det er en mulig innsparing å slå sammen grupper og ikke alltid sette inn vikar når noen er borte. Andre tiltak som vil måtte vurderes er:

- Klassestørrelsen på 1.-3. klassetrinn
- Leirskoletilbudet
- Svømmeundervisning
- Grunnopplæring for nye fremmedspråklige elever (introbasen)

Reduksjon i rammene, i tillegg til vedtatt øk. plan: 2 mill. kr.

122 SFO - endre tilbudet

Kommunale SFO i Stavanger, Sandnes og Sola har bare helårsplasser, 100 % og 60 %, som SFO-tilbud. Rennesøy og Randaberg har i tillegg et skoleårstilbud. Helår vs. skoleår: Mulighet for ekstra inntjening ved å kutte skoleårstilbudet og bare ha helår (slik som Stavanger, Sandnes og Sola). Det vil gi en ekstra inntjening på rundt 20 750 kr i mnd. x 11 mnd. = 228.250 kr i året. Ekstra inntekter i 2015: 230.000 kr.

122 Fjerne søskenmoderasjon i SFO

Fjerne søskenmoderasjon i SFO. Den er ca. 26.300 kr i september 2014. Totalt i året utgjør dette maks 26.300 kr x 11 måneder = 289.300 kr. Økte inntekter i 2015: 290.000 kr.

122 Ta vekk gratis skoleskyss for de som etter loven ikke har krav på det

Det er politisk vedtak i Randaberg kommune at elever som har mer enn 2 km skolevei (2-4. klasse), der det går skolebuss, skal få gratis skoleskyss. Kostnadene med dette vil variere fra år til år, men ved å ta vekk denne ordningen vil kommunen kunne redusere utgifter til skyss med 70.000 kr. Reduksjon i utgifter for 2015: 70.000 kr.

" Reduksjonen i rammene til skoleområdet er på 2 mill. kr. Dette betyr færre lærerstillinger på skolene.

Tiltak ikke innarbeidet i budsjettet

122 Fjerning av inntektsregulering for betaling i SFO

I september 2014 utgjør redusert foreldrebetaling rundt 13.000 kr i mnd. Dette vil da utgjøre en mulig ekstra inntjening på 13.000 kr x 11 mnd. = 143.000 kr i året. Dette tallet kommer til å øke i månedene som går. Det er alltid flere som får innvilget dette i løpet av høsten. Økte inntekter i 2015: 160.000 kr.

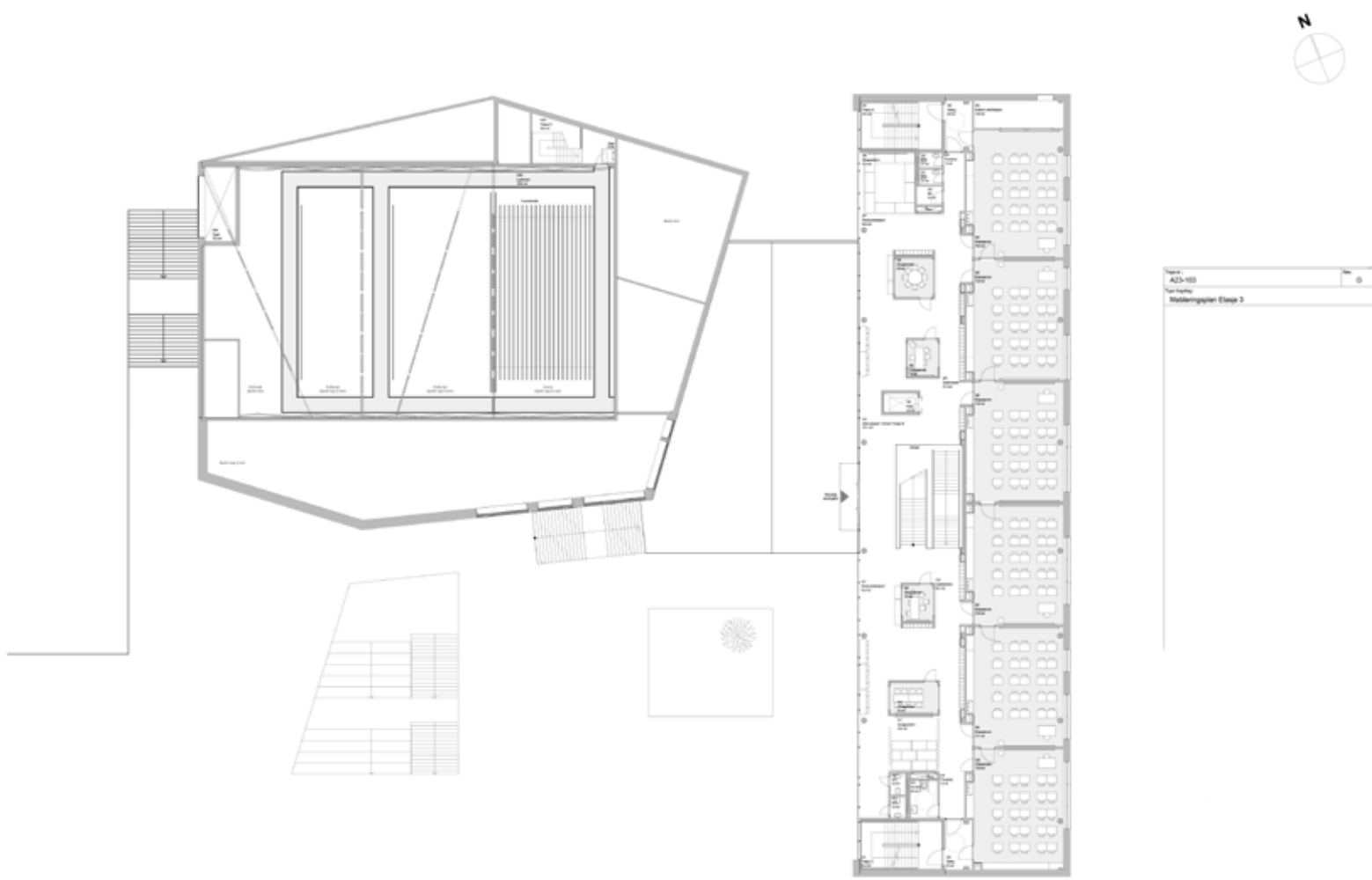


Fra "ny-åpningen" av svømmehallen i Randabergshallen i august i år.



I sommer var det kurs i tricking i Randaberghallen. Tricking er en kombinasjon av triks, saltoer og rotasjoner, som en også kan se av bildet.

Skisse Harestad skole og kulturscene







Fra vigselen av den muslimske gravplassen i felt B4 på Grødem kirkegård. Tradisjonelt skal beina på den døde i kista ligge i retning øst-vest, men muslimsk tradisjon skiller seg fra dette ved at ansiktet til den døde skal være vendt mot Mekka, i sør-østlig retning. Her finner medlemmer av Muslimske Råd Rogaland retningen mot Mekka. Bak til venstre ser vi blant annet kirketjener Berit Knoph Bø og sogneprest Silje Trym Mathiasen, og helt bak til høyre står Rune Skagestad, kirkeverge i Randaberg.



8

Randaberg
kirkeelige fellesråd

Arbeidsområder

Randaberg kirkelig fellesråd er i følge kirkeloven forvalterorgan for menighetenes virksomhet. Det vil si at Fellesrådet ivaretar arbeidsgiveransvaret for kirkens ansatte og har ansvar for drift og vedlikehold av kirkebygg og kirkegårder. Fellesrådet forvalter de midler som Randaberg kommune utreder i henhold til kirkeloven, tilskudd fra staten, inklusive midler via Stavanger bispedømmeråd og ikke minst midler som menighetene selv samler inn.

Kirken i Randaberg er livskraftig. Flotte kirker, vakre kirkegårder og ikke minst mange gode og engasjerte medarbeidere, lønnende og frivillige.

I den store innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført av Difi senest i 2013 får Den norske kirke svært høyt skår på brukertilfredshet. Dette viser at brukere av kirkens tjenester og de som møter kirken er svært tilfredse. Dette er også erfaringen fra Randaberg, samtidig som Randaberg kirkelige fellesråd fortsatt ønsker å forbedre oss videre i tiden som ligger foran oss.

Arbeidsområdet

Randaberg kirkelige fellesråd har som oppgave å forvalte de menneskelige-, økonomiske- og materielle ressursene til beste for den lokale menighet og gravferdsvirksomheten. Fellesrådet vil bidra til

- at kirken er en åpen og tjenende folkekirke, der mennesker møter tro, felleskap og kultur.
- at mennesker blir møtt på en positiv måte når de søker tjenester fra gravferdsvirksomheten.

Vi tror at en livskraftig kirke gjør Randaberg til et bedre sted å bo i.

Personal

Fellesrådet har arbeidsgiveransvar for de kirkelige ansatte; diakoner, barne- og ungdomsarbeidere, trosopplæringsmedarbeidere, menighetspedagog, menighetsmusiker/organist,

daglig ledere for menighetene, kirketjenere, kirkegårdspersonell, renholdere og kirkeverge (prost og sokneprestene er ansatt av biskopen). De kirkelige ansatte har arbeidsoppgaver knyttet til alle aldersgrupper og innenfor et vidt spekter av tjenester.

De har ansvar for kirkelige handlinger, dåps- og trosopplæring, ledertrening av barn og unge, diakoni blant unge og eldre, musikk og kulturtiltak (for eksempel sommerkonsertene), og mange andre tiltak for barn, unge, voksne og eldre.

Nasjonale beregninger har vist at hver ansatt i kirken genererer opp til fire årsverk i frivillig innsats.

" Kirken i Randaberg er livskraftig. Flotte kirker, vakre kirkegårder og ikke minst gode og engasjerte medarbeidere, lønnende og frivillige.

Nøkkeltall, årsverk

Fellesrådet har pr 1. oktober 2014 arbeidsgiveransvar for 16 ansatte, fordelt på 10,2 årsverk. Av disse er 1,8 årsverk finansiert av statlige midler (via bispedømmet) og 1,9 årsverk fra menighetenes egne innsamlede midler. De resterende 6,5 årsverk er finansiert av fellesrådet via kommunale bevilgning. Dette utgjør 0,6 årsverk pr 1000 innbyggere.

	Stillinger				Finansiering		
	Randaberg	Grødem	Kirkegård	Tot.	Fellesråd	Bispedøm.	Menighet
Kirkeverge				1	1		
Daglige ledere	1,0	0,8		1,8	1,6	0,2	
Renhold kontor/kirker*	0,2	0,2		0,4	0,4		
Kirketjener/vaktmester	0,4	0,3	0,3	1,0	1,0		
Organist/m. musiker	0,6	0,5		1,1	1,1		
Diakoner**	felles		1,7	0,7	0,4	0,6	
Ungdomsprest	0,2			0,2	0,2		
Sokneprest	0,5			0,5	0,5		
Barne- og ungdomsarb.	0,3	0,7		1,0			1,0
Trosopplæringsmedarb.	1	0,5		1,5		1,2	0,3
Sum				10,2	6,5	1,8	1,9

* Økt med 0,1 fra 1.10.2014

** Midlertidig økt med 0,2 ifm prosjektet med Randaberg kommune om ensombet (2013-2015). Randaberg menighet øker sin diakonale satsningen overfor barn og unge fra 1.1.15 med 0,4 stilling.

Kommentarer til den økonomiske situasjonen og måloppnåelse

Randaberg kirkelig fellesråd forvalter de midler som Randaberg kommune utreder i henhold til Kirkeloven §15, tilskudd fra staten, inklusive midler via Stavanger bispedømmeråd og midler som Randaberg og Grødem menighetsråd samler inn. Dette fremlegget er basert på behandling i fellesrådets møte 30. september 2014 og en forutgående prosess i både Randaberg og Grødem sokn.

Det er et godt samspill mellom Fellesrådet og kommune. Regnskapet for 2013 viste 366.000 kr i overskudd, mens det reviderte budsjettet for 2014 har et overskudd på 2 445 kr. Overskuddet i 2013 vil gi mulighet til underskudd i budsjett i 2016 og 2017, da festeinntektene blir redusert både i 2014 og 2015 (100 000 kr pr. år, mens 2014: 350 000, 2015: 250 000).

Fellesrådet ser flere utfordringer knyttet til den daglige driften, som skulle vært tilført ekstra midler for å opprettholde standard drift og normalt verdibevarende vedlikehold av kirkebygg og anlegg, samt en bedre personalpolitikk. Det er lagt inn en vekst på 4 % på verdien av tjenesteytingen fra Randaberg kommune i forhold til 2014. Lønnsvekst er lagt inn på 4 %. Budsjettet for 2015 er planlagt som et budsjett i balanse.



Bygging av ny kirkestue ved Randaberg kirke.

Budsjettramme for 2015. Drift

" Fellesrådet har arbeidsgiveransvar for 16 ansatte, fordelt på 10,2 årsverk.

	Rev. bud. 2014		2015	
	UT	INN	UT	INN
Personalkostnader	5 843 093		6 250 112	
Driftsutgifter	2 894 573		2 835 126	
Rammeoverføring Randaberg k.		-5 391 000		-5 650 326
Tjenesteyting fra Randaberg k.		-664 352		-690 926
Ensomhetsprosjekt fra Randaberg k.		-135 000		-150 000
Inntekter: utleie, feste, gravstell, renter		-462 600		-403 900
Tilskudd trosopplæring bispedømmet		-828 000		-862 000
Innsamlet til lønn, Randaberg m.		-248 412		-405 917
Innsamlet til lønn, Grødem menighet		-476 047		-482 236
Refusjoner fra Bispedømmerådet		-447 000		-440 000
Underskudd (-)/Overskudd	2 445		66	
Totalt	8 740 111	-8 740 111	9 085 305	9 085 305

Tiltak som allerede er med i vedtatt økonomiplan 2015 - 2018

Ansvar	Tiltak	Kostnad	Kommentar
3910	Vedlikehold/utstyr kirkene	150 000	2012, 2013, 2014 og 2015, 2016, 2017 og 2018

Vedlikehold/utstyr kirkene

Dette investeringsprosjektet gjør kirkelig felle- råd i stand til å virkeliggjøre flere mindre pro- sjekter som ellers ikke hadde blitt gjennomført.

Til nå har vi fått nye projektorer i begge kirker, ett ekstra kontor, malt og behandlet Grødem kirke utvendig, utvendig belysning i Grødem kirke og startet ENØK-tiltak i begge kirkene.

Planene for kommende år er blant annet videre- føring av ENØK-tiltakene i begge kirker, montere beskyttelse av ovner under benkene i Randaberg kirke, reparasjon av toalett/dusj og bårerom ved Grødem kirkegård, eksternt gjen- nomgang av lydforholdene i Grødem kirke (akustikkforholdene), mindre reparasjoner i Ran- daberg kirke og ENØK-tiltak i begge kirker.

Behov som tidligere er meldt og som FR fortsatt ønsker å prioritere i driftsbudsjettet 2015-2018

År	Tiltak	Kostnad	Kom- mentar
2015	30 % kontorstilling i Grødem menighet	200 000	A
2015- 2016	Kontorstoler	40 000 x 2	B

Kommentar

A) Utvidet musikerstilling i Grødem menig- het med 30 %

Grødem menighet har fått ny menighetsmusiker. Det var en utfordring å få kvalifiserte søkere til en 70% stilling, da menigheten ikke lenger så seg i stand til å finansiere 30 % stilling av egne midler. Fellesrådets bidrag skal ivareta alle for- ordnende gudstjenester i henhold til Kirkeloven

§ 14 og 15. Grødem har 47 forordnede gudstje- nester i året, foruten begravelser og vielser. Vi ser tydelig at det er behov for en utvidelse av stillingen for å kunne tilby gode konserter for alle, og til å lede opplæringen av barn og unge i musikk.

Sommerkonsertene har en prøvd å videreføre, tross nedgang i stillingsprosenten, men ser at dette er helt på grensen av det vi kan klare innenfor stillingsrammen. Disse konsertene har opplevd stor tilstrømning. Vi har opplevd over 250 personer på enkelte av konsertene. For mange eldre er dette et av sommerukenes høydepunkt. Dette er en viktig kulturell og sam- funnsbyggende tjeneste for hele landsbyen.

Med 70% stilling vil det neppe være mulig å videreføre alle de konsertene. Fellesrådet anmo- der Randaberg kommune om å øke driftsbud- sjettet, slik at fellesrådet kan overta finansierin- gen av 30% av kantors stilling.

B) Kontorstoler

Vernerunden høsten 2013 fokuserte på ergo- nomi. Den viser at det er behov for å skifte ut noen kontorstoler/bord på enkelte kontorene både i Grødem og Randaberg. Dette er tenkt gjort over to år, med 40.000 kr hvert år i økte driftsmidler.

Investeringer

År	Tiltak	Kostnad	Kom- mentar
2015- 2016	Forskjønnelse av Randaberg kirkegård	100 000 1 500 000	C
2015- 2016	Renovering av Randaberg kirke, innvendig	100 000 2 500 000	D
2016- 2017	Navnet minnelund Grødem kirkegård	100 000 750 000	E
2015- 2015	Lydanlegg Grødem kirke	75 000 250 000	F
2017	Stoler Grødem kirke	900 000	G

Kommentarer.

C. Forskjønnelse av Randaberg kirkegård

Randaberg kirkegård ligger som selve sentrums- tomten i Randaberg kommune. Kirkegården er, i tillegg til å være gravlund, også en "grønn lunge" i et sentrum preget av betong og asfalt. Det vil være viktig å få utarbeidet en helhetlig plan for

hvordan kirkegården kan videreutvikles og midler må settes av til gjennomføring av det planen foreslår. Tema som må vurderes er beplantning av blomster, busker og trær (inkludert spørsmål om fjerning av trær), skikkelig opparbeidelse av plass for søppeldunker, fornyelse av vannpostene og benkene, brostein helt rundt kirken, evt. forlengelse noen sier og oppjustering av stiene, eget

massedepot med tak for oppbevaring av masser. I nabokommuner ser vi at navnet minnelund fungerer på en god måte og brukes av flere.

Dette er plassbesparende og vi antar at dette vil kunne fungere også i Randaberg (ikke minst siden denne kirkegården (bildet til høyre) har lite åpne plasser igjen). Fellestrådet ser for seg at en først får utarbeidet en plan ett år, og at når denne

er vedtatt så vil en gjennomføre det planen foreslår. Første års budsjettall er til planleggingen. Budsjett tallet for selve prosjektgjennomføringen vil bli justert når en ser hva som bør gjøres.

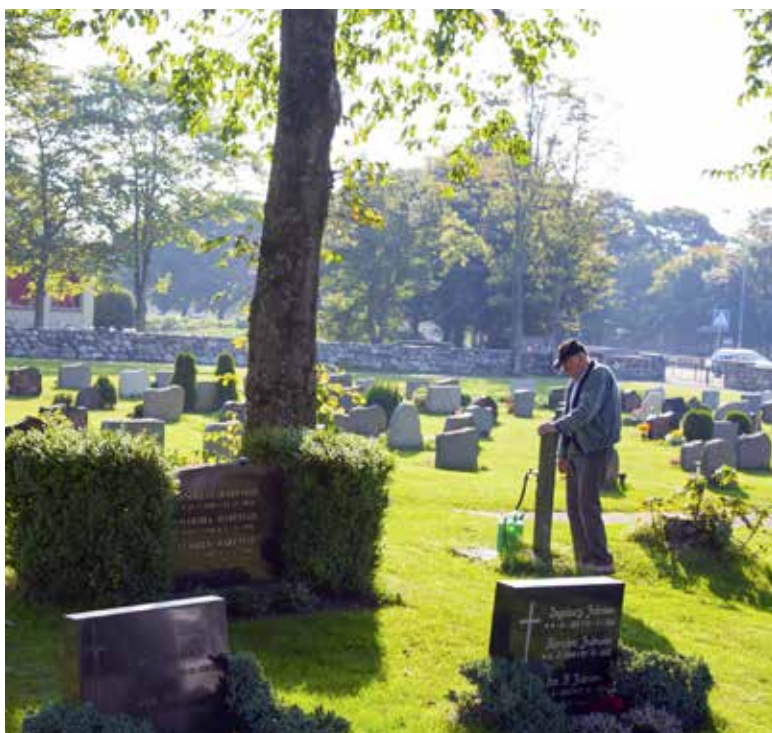
D. Renovering av Randaberg kirke, innvendig

Det er behov for å male Randaberg kirke, innvendig. Det er så langt vi vet ikke blitt gjort siden 1970-tallet. Malingen flasser av mange steder. Bygget er i bruk flere ganger i uken gjennom hele uken. Innvendig belysning vil også være et moment i renoveringen, samt sikre ovnene under benkene, skifte teppet i midtgangen mm. Det vil måtte innhentes tilbud på prosjektet. Første års budsjett-tall er til planlegging. Kostnaden ved selve prosjektgjennomføringen vil bli justert når en ser hva som bør gjøres.

E. Navnet minnelund Grødem kirkegård

Med navnet minnelund menes at det på et område av gravlunden er et felles gravminne med tilhørende gravfelt for urne/kistegraver. På felles gravminne settes navneplater med navnet

til avdøde. Navnet minnelund er tilrettelagt for urnegraver, kistegraver og barnegraver. En del av Grødem kirkegård kan med fordel tilrettelegges som navnet minnelund. Se ellers for eksempel: <http://www.kirken.stavanger.no/Artikler/Nyheter/tabid/13897/ArticleId/9216/Gravlundsvirk-somheten.aspx>



Første års budsjettall er til planleggingen. Budsjett-tallet for selve prosjektgjennomføringen vil bli justert når en ser hva som bør gjøres.

F. Lydanlegg Grødem kirke

Det er flere som klager på de akustiske forholdene i Grødem kirke. Det er behov for en ny og grundig akustikkanalyse.

Når denne foreligger kan det bli aktuelt med innkjøp av helt eller delvis nytt lydanlegg. Første års budsjettall er til planleggingen. Budsjett-tallet for selve prosjektgjennomføringen vil bli justert når en ser hva som bør gjøres.

G. Stoler Grødem kirke

Det er behov for å skifte ut stoler i Grødem kirke. Et stort antall stoler blir hvert år ødelagt. Mange er reparert. Totalt må det være omkring 450 stoler i Grødem kirke (kirkerom, møtesal og kafé).

" Det er behov for å male Randaberg kirke, innvendig. Det er så langt vi vet ikke blitt gjort siden 1970-tallet.

Det store bildet





Leder- laget

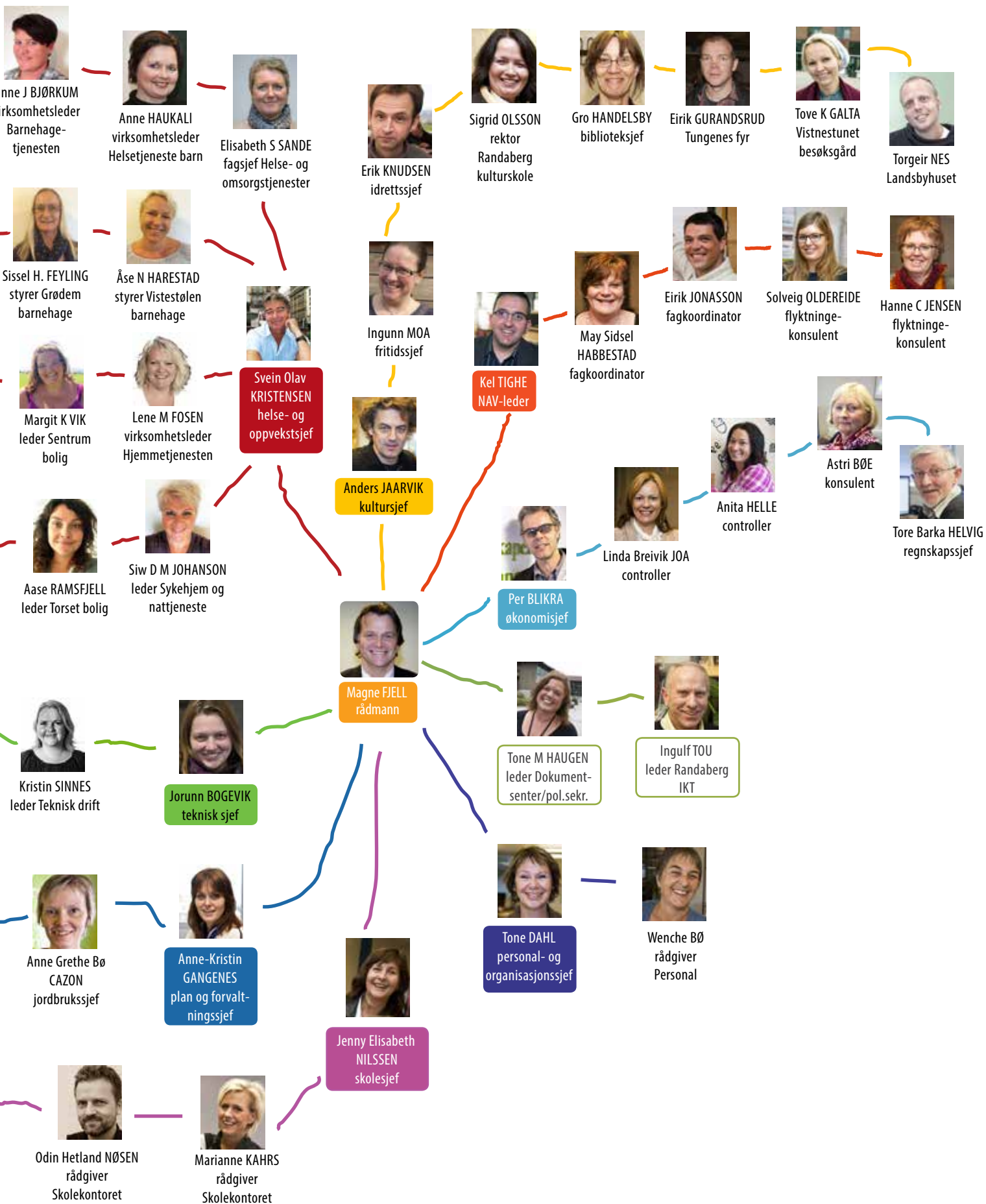
Helt siden i vår har ledere og ansatte arbeidet med budsjettet for Randaberg kommune.

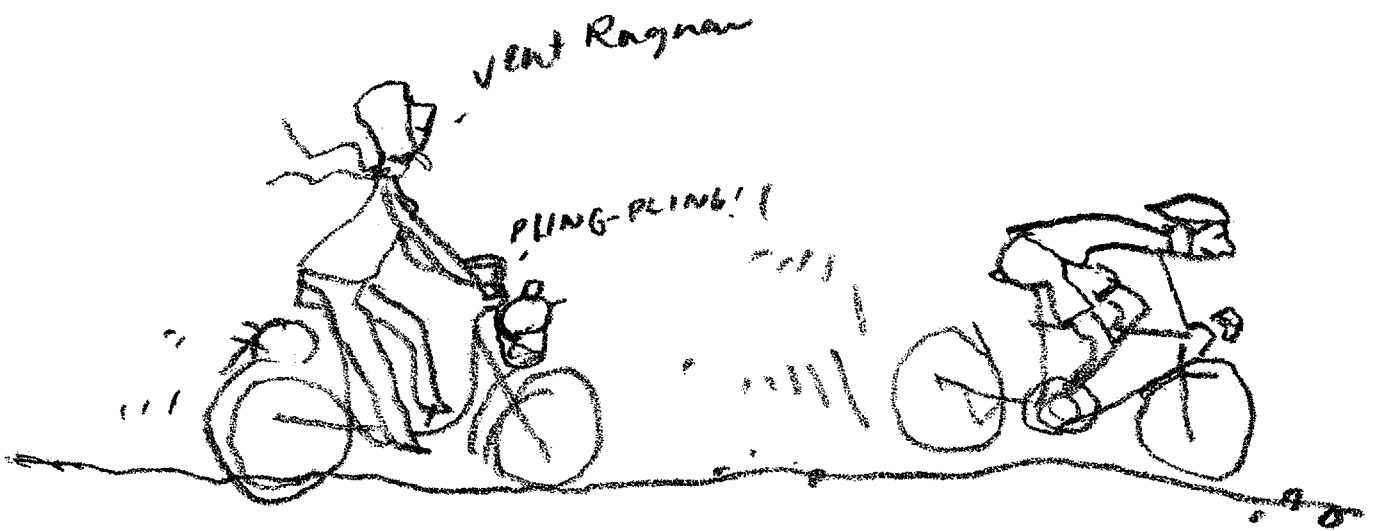
Å lage budsjett er et lagspill.

Det er mer enn 850 ansatte i kommunen, og alle har, i større eller mindre grad, vært involvert i arbeidet med å lage dette budsjettet.

På lagbildet til høyre har vi samlet ledere og rådgivere som har vært sentrale i å snikre sammen et nytt budsjett for 2015.







Randaberg
kommune



www.randaberg.kommune.no